

FR. FRÝDECKÝ - P. KOMPIŠ:

**PŘÍRUČNÍ SLOVNÍK
ČESKO-SLOVENSKÝ
A
SLOVENSKO-ČESKÝ.**

V PRAZE 1919.

**BURSÍK & KOHCUT,
KNIHKUPCI ČESKÉ UNIVERZITY A ČESKÉ AKADEMIE VĚD
A UMĚNÍ.**

Fr. Frýdecký-P. Kompiš:

**Příruční
slovník česko-slovenský
a slovensko-český.**

V Praze 1919.

Bursík & Kohout,
knihkupci české university a České Akademie věd
a umění.

Tiskl Alois Wiesner v Praze.

Úvodní poznámka.

Na přání p. nakladatele sestavili v titule podepsaní pořadatelé „Příruční slovník česko-slovenský a slovensko-český“ jako praktický doplněk „Slovenské mluvnice“ od K. Suchého, jež vyšla v téměř nakladatelství.

Při sbírání látky vedl je hlavně dvojjí zřetel: aby slovník byl praktickou pomůckou v řeči živé — aby vyhověl i čtenáři slovenské literatury. Pro lepší přehled a naprostou přístupnost nejširším vrstvám zařaděna v příručku vesměs hesla jednoduchá a pouze nejčastější fráze.

Slovník určen ovšem v první řadě pro české čtenáře a návštěvníky Slovenska; tím dlužno vysvětliti látkový nepoměr mezi oběma jeho částmi, českou a slovenskou. V česko-slovenské části vysvětlena slova, jichž Slovák užívá 1. buď zřídka, 2. buď v jiném významě, anebo 3. jichž vůbec neužívá; látkově přispěl sem hlavně P. Kompiš. V slovensko-české části, obšírnější, vedle výrazů řeči živé uvedena hesla z pramenů knižních — tato část vyhoví po větce potřebě literární; látkově přispěl sem hlavně Fr. Frýdecký. Excerptována v ní buď úplně anebo z částí jazykově nejryzejší díla slovenského písemnictví, zejména spisovatelů prosaiků: z těchto opět v první řadě Tajovský a Kukučín, dále Čaják, Timrava a jiní beletristé poskytli nejvíce látky; z básníků částečně excerptováni: Sládkovič, Chalupka, Král, Botto, Kuzmány a Hviezdoslav.

Ze starších slovníků slovenských, z **Loosova** trojdílného maďarsko-německo-slovenského slovníku (v Pešti 1870) a z **Kábalova** a **Salvova** slovníku slovensko-českého a česko-slovenského (v Ružomberku 1896) zařaděny. Částečně opraveny, výrazy nejběžnější: slova dialektická, pokud pro poslání této praktické příručky neměla důležitosti, z ní vypuštěna. Přesto obě části obsahují na 15.000 hesel — hledíc k úzkému, sesterskému poměru mezi češtinou a slovenštinou — zásobu zajisté dostatečnou.

Vysvětlivky.

K výslovnosti.

Slovenština má stejný pořádek abecední s češtinou; pouze písmena y dlužno hledat ve slovníku hned za písmenem i.

Našeho písmena ř Slováci neznají; zato však užívají v písmě i tisku některých písmen, od českých odlišných; různě je také vyslovují.

ä = e

ä zní krátce: **ea**; lze je však vysloviti asi jako české e; udržuje se zpravidla po retnicích b, p, v, m a v některých cizích slovech.

Příklady: **smäd** = smed (žizeň), **pamäť** = pamet (pamět), **žrieďä** = žrjebe (hřibě); **ärär**, **mäcén**, **äste-tika**, **präťät** a j.

Vedle **väža** a **mäd** píše se nejnověji již jen **veža** (věž) a **med**.

ä = é

ä píše se jen v některých cizích slovech: **dämon** = démon, **sära** = sféra a p.

ô = vo, uo

ô čte se jako krátké, jednoslabičné vo anebo uo.

Příklady: **dôstojný** = dvostojný, **kôň** = kvoň (kůň), **môžem** = mvožem (mohu); **vôl'a** = vuofa (vůle).

ia = ja

ia je dvojhláská; čte se krátce: ja.

Příklady: člara = čfara (čára), pešlak = pešjak (pěšák), žlak = žjak (žák); bratia = bratja (bratři), ľudia = ľudja (lidé): znamenja = znamenja (znamení, mn. č.).

ie = je

ie, dvojhláská, čte se krátce: je.

Příklady: biely = bjely (bílý), dieťa = djeta (dítě), pieseň = pjeseň (píseň), viera = vjera (víra); chlieb = chľeb (chléb); niekto = ňjekto (někdo); bdieť = bdjeť (bdíti); plect = pject (péci), rlect = rjeť (řici); vezlím = vezjem (vezu), smiem = smjam (smím) a t. d.

iu = ju

iu čti krátce: ju.

Příklady: tomu znameniu = tomu znameňju (tomu znamení), matku božiu = matku božju (matku boží) a t. d.

l' = l (l̂j)

l', měkké, čti se jako l̂j, pro Čecha mezi ním a naším měkkým l není skoro rozdíl. (Pro technické obtíže sazby ve slovníku l' neznačeno.)

Příklady: vel'ký (veliký), kol'ko (kolik), l'an (len) l'avý (levý), král', l'úby (milý).

l̂ = l

l̂, dlouhé, slabikotvorné, stává ve slově namíste slabiky; ani tu nepozorovat příliš odchýlné výslovnosti.

Příklady: jabík (jablek), sl̂z (slz), vl̂n (vln), hl̂bka (hloubka), sl̂p (sloup), vl̂ča (vlček); kl̂zať (klouzati), dl̂žiti (dloužiti).

$\acute{r} = r$

$\acute{r}$, dlouhé, slabikotvorné, čte se dlouze, asi jako dvojnásobné české r.

Příklady: $\acute{r}\acute{s}$ (prsou), $\acute{s}\acute{r}$ n (srn), $\acute{z}\acute{r}$ n (zrn); $\acute{t}\acute{r}$ pnuť (trnouti), $\acute{u}\acute{d}\acute{r}\acute{z}$ ať (udržovati); $\acute{h}\acute{r}$ ba (hromada), $\acute{h}\acute{r}$ ča (suk), ten $\acute{k}\acute{f}\acute{r}$ (křeč), $\acute{t}\acute{r}\acute{n}$ (trn), $\acute{v}\acute{r}$ ba (vrba).

de, te, ne = dě, tě, ně

e ve slovenštině zpravidla je měkké; znamená měkkosti, tak řečeného měkčené. Slováci však nad ním nedělají.

Příklady: nebudete = něbudětě, detva = dětva (dětí), nebohý = něbohý, dejiny = dějiny, telo = tělo a t. d.

Výjimky: a) slova domácí: jeden, teda, temer, ten, teprv, teraz (nyní), vtedy (tehdy), žiaden (žádný); b) slova cizí: december (prosinec), dekagram, deciliter.

— v — = — u —

-v zní jako -u: a) na konci slov: krev = kreu, spev = speu, domov = domou (domů), bratov Čechov (bratrů Čechů anebo 4. pád: bratry Čechy); b) uprostřed slov: dievka = djeuka (dívka), polievka = poljeuka (polévka).

K pravopisu.

Kromě pravidel, jež kryjí se již s výslovností, odlišnou od češtiny, pravopisných zvláštností ve slovenštině je nemnoho. Nejdůležitější rozdíl pravopisný je tento: Ve slovenčině dvě dlouhé slabiky vedle sebe pravidelně se nevyskytují. (Dvojhlásky ia, ie, lu, krátke ve výslovnosti, pro pravopis jsou dlouhé.)

Příklady: **biely** (bílý), **čierny** (černý), **riadny** (řádný),
tlačiarsky (tiskařský), **turčiansky** (turčanský).

Výjimky z tohoto pravidla: a) **prútie** (prouti),
piesní (písni), **vábiac** (vábě, vábic, vábice); b) **poriadné**,
krásné (dieťa) — pořádné, krásné (dítě): piše se tak
pro srozumitelnost, neboť tvary: **poriadne**, **krásne**
značiti by mohly i příslovce: pořádně, krásně (viz o vý-
slovnosti: dě, ne, tel); c) sedmé pády podstatných
jmen jedn. č. rodu ženského: **krásnou**, **bránou**, **trávou**.

Mluvnické úchytky slovenštiny od spisovné češtiny
zevrubně vykládá Kamila Suchého: „Slovenská mlu-
vice“ (Bursík & Kohout, 1919), stručně příručka
Fr. Frýdeckého: „**Hodina slovenčiny pre každého**
Čecha“ (Př. Plaček, 1919).

I.

Část česko-slovenská.

A

abatyše opátkyňa
ačkoli hoc, hoci
advokát pravotár
akát agáč, agát
akcie účastina
akcionársky účastinársky
aksamit baršúň
ale avšak, ašak
an, ana, ano: spatfil jsem
 ho (ji, je), an (ana, ano)
 šel z domu = keď išiel
 (išla, išlo)
angrešt egreš, pôlča
ano 1. áno, 2. hej (přita-
 kací)
arci zaiste, veru
arch hárok
asi asnád
ať nech
až keď

B

baba (přezdívká): stará, o-
 šklivá žena
bába, babička stará mať
babení vidz: babičtví
babictví pomáhanie ku pô-
 rodu

bábovka 1. pečivo k slav-
 nostiam, 2. forma na bá-
 bovky
bahnění rodenie (kotenle)
 ovlec
báchatí (boučati) tlcf, bíť
báchorka pohádka, povest
balík 1. batoh, 2. prezývka:
 ťažký, zdĺhavý človek
bambule guľa, guľovatá vec
bandur 1. pečivo, húska;
 2. biťie
báně guľa (koule) na veži
bárka člnok, loďka
barva farba
barviť farbiar
barvinek brlien
basa barbora, gróny
baštyť vodca pri lovení ryb,
 strážca rybníka
bavlna pamuk
bednár debnár, bodnár
berlík porisko u kosi
bez (ščik) baza, chabzda
bez černý orgován
bezděčné nechtiac
bezřínka bazová jahódka
bezová bazové krovie
bezpečil se spoliehať sa
bezpochyby akiste
biťie holomok, krikláň

cesta hradská (silnica)
 cetka fatka, taľafatka
 cíditi cúdiť
 cihla tehla, darňa
 cicha povlak na vankúš,
 obliečka
 cimbuří vrch múru na veži
 cinkati cengaf
 cíp koniec šatky, ručníku
 a t. d.
 cíčka (malá) ciacha
 cizi cudzí
 cizina cudzina
 cizopasník potrimiska
 clo plat z tovaru na hrani-
 ciach
 coura šlampa
 courati se tárať sa
 couvati cofať
 cpáti pchať
 crčeti cicerkať
 cudný stydlivý
 cupanina rušliny, šarpia
 cvoček cvik
 cvrlikati čirikať

Č

čabraka prikrývka na kone
 čacký údatný, silný, švárny
 čaditi smudiť
 čáka 1. čakov, 2. nádeja
 čaloun tkavina (na pokrytie
 stien)
 čamara kabát so šnórmi
 čáp bocian
 čára čiara
 čaroděj bosorák
 čarodějnice bosorka, striga

čarodějny bosorácky
 čáry bosory
 čedič kameň živcový
 čenich ňuch
 čep čap
 čermák červienka
 červ chrobák
 červi čvoč
 čeřen sakovina na lovenie
 rýb, rakov a t. d.
 čeřiti čuchrať
 česnek cesnak
 četník žandár
 čichati ňuchať
 činky dve železné guľe (ná-
 radie telocvičné)
 člnže árenda
 člperný rýchly, svieži
 člunek čuja, čaja, čln
 čmýr hmýr
 čmýra mesačný čas, perioda
 čmýři 1. páperky, chlípky
 na ovocí, 2. malé fúzy
 čočka sošovica, kulovačka
 čoud kúdol
 čouditi smudiť, kúdoliti sa
 čpavek čvapok
 čpiti štipať (v nos, oči, ja-
 zyk)

čtveračiti huncútstva vy-
 vádzať
 čtverák figliar
 čuměti strmieť, ztrnúť

D

dadati čičikať
 ďalamánek biely chlieb
 ďauči = druh jelení

darebák huncút, lagan
 darmochlieb darmožrút
 darmochlubnosť chvasta-
 vost
 darmochlubný chvastavý
 darmošlap povahač, posta-
 vač
 darmotlach taraj
 ďas parom
 ďav húf, hŕba, zástup
 ďavem v húfoch
 ďavení hrdúsenie
 ďáviti hrdúsiť
 dedičtvi dedovizeň
 dēhel angelika (rastlina)
 dech dych
 dechnouti dýchnuť
 dechový nástroj fúkač ná-
 stroj
 délaný robený, umelý
 délati robiť
 délka dĺžka
 dělnice robotníčka
 dělnický robotnícky
 dělnictvo robotníctvo
 dělník robotník
 dělnost práca, činnosť
 dělný robotný, činný
 děloha matka
 demikát polievka pripra-
 vená z bryndze, masť a
 chleba
 dēnko malé dno
 deptati šliapať
 dēs hrúza
 desátek dežma, desiaty diel
 z niečoho
 děti detva
 dětina detský slovek

dětlnost detská povaha
 dětlný detský
 děti se dieť sa
 děvečka slúžka
 děvkár frajerkár
 diblík čertík
 dík vďaka,ďaka
 díl diel, čiastka
 dílec čiastočka
 dílem zčiasťky
 dílnost deliteľnosť
 dílný deliteľný
 díra škára
 díti rieknúť
 díti se diať sa
 divný čudný, čudesný
 divočeti zdivieť
 divočina divoký kraj
 divous podivín, čudo
 diže dieža
 dlení meškanie
 dlíti dleť, meškať, bývať
 dloubat rozumkár
 dloubati babrať, pichať
 dloubati se prehŕňať sa,
 preberať sa
 dlouhý dlhý
 dloužek malá dlžoba
 dluh dlh
 dmouti fúkať
 dna lámká, lámavica
 dnavý lámkovitý
 dnění svitanie
 dníti se rozodnievať sa
 dnový lámkovitý
 doba čas
 dobadati se vyskúmať
 dobelhati se dokúňať sa
 dobyťči lékať zverolekár

dobyt看 statok, lichva
 dobyť ziskaf, dosiahnuť
 dobyť zaujatie
 dobyťkár kupec so statkom
 dobyťkárství chov lichvy
 dobývať nadobúdať
 docela cele, úplne
 dočasná slavnosť dočesáva-
 nia chmelu
 dočista cele, úplne
 dodavek dodatok
 dodavkem dodatočne
 doderky ostatný deň pára-
 nia peria
 dodélati dohotoviť, dokon-
 čiť
 dodělka koniec práce
 dodělná oldomáš
 dohad hádanie
 dohaněť naháňať
 doháněti duríť
 dohazovačka nahováračka
 dohazovati nahovárať
 dohled dozor
 dohledač strážca, dozorca
 dohlédati dozerať
 dohlídka dozor
 dohlížeti dozerať
 dohlížitel strážca, dozorca
 dohromady dovedna
 dochazeč návštevník
 docházeti míňať sa
 docházka návšteva
 dochovati zachováť, opatřiť
 dočvilný presný
 dojnice dojelnica
 dokavad dokiaľ
 dokázati previesť, uskutoč-
 niť

dokládali se čím odvolávať
 sa na niečo
 dokonce dokona
 dokořán: dvéře jsou otevře-
 ny dokořán = až po čapy
 dokud dokiaľ
 doleji dolu nižšie
 dolejšek dolná čiastka
 doleza dotleravec
 dolézati dotieravým byť.
 dolíček jamka
 dolíčiti vyložiť, dokázat
 dolík jamka
 dolinář vreckový zlodej
 dolovati kopáť v bani
 domkář želiar, hofier
 domkářský želiarsky, hofier-
 sky
 domlouvati dohovárať
 domluva priveta
 domluviti dorozprávať
 domýšleti se namýšľať si
 domýšlivost namyslenosť
 domýšlivý namyslený
 donažeč udavač
 doopravdy naozaj
 doposud dosiaľ
 doprava premávka
 doptáti dožičiť
 doptati se dopytať sa
 dosici dosiahnuť
 dosud dosiaľ
 došek snópok
 dotud dotiaľ
 doubal mudrák, rozumkár
 doufati úfať sa
 doupě bfloh
 douška dodatok (v dopise)
 douti dúvať

doutnatí tleť
 doutník cigara
 dovádění vyčínanie
 dováděti vyčínať, domfzať
 dovedný zručný, šikovný
 dovnitř dnu
 dovoditi rozložiť, odôvodniť
 dovolená prázdňny
 dovršení dokončenie, dopl-
 nenie
 dožlínky obžlínky
 dráč šarha, zbojník
 dračka: zboží jde na dračku
 = na dranicu, k bitke
 dráčství odieranie
 dráha železnica, cesta
 drahně mnoho
 drahný značný, hodný
 drahoušek miláčik
 drak šarkan
 drancování rabovanie, zbí-
 janie
 drancovati zbíjať, rabovať
 dráp pazúr
 drásatí rozškriabať
 drásnouti zaškrabnúť
 drátenický droťársky
 dráteník droťár
 drátí šklbať, driapať
 dražba licitácia
 drbačka svrab
 drbaný doškríbaný
 drbatí škrabať, drhnúť, biť
 drcnouti dgrnúť
 drčeti hrčať
 drn pažiť
 drndavý klebetný
 drnkačka drumble
 drobeček kúsok

drobenka drobová polievka
 drobět omrvina, omelina,
 kúštok niečoho
 droliti drobiť, mlieť
 drátka žalúdok statku
 drf (padrf) 1. drobně časte
 kamenia, sena, slámy,
 prach, 2. mŕtva pôda
 drtiny piliny, reziny
 drúbež hyd., hydina
 drúbežnictví hydlnárstvo
 druh 1. druh (zbožie), 2.
 druh (kamarát), drusa
 drvoštep drevorubač, rubár
 držadlo rukováť
 držátko rúčka (na pero)
 držba majetok
 dryáčník = pôvodne mastič-
 kár, teraz pletichár, tlč-
 huba
 dřeň špik, stržeň
 dření trápenie
 dřenice trápenie
 dřepěti krepčať
 dřepěti dučať, trčať
 dřeváky drevená obuv, ci-
 pele
 dřevěny drevená obuv, ci-
 pele
 древоштеп drevorubač
 дрез šafel, džber
 dřіл = neunavný robotník
 dřіn drienka
 dřіna ťažká práca, gápel
 dřістаčka hnačka
 dřіти odreť
 dřіве 1. predtým, 2. skôr,
 skoršie

dŕivější predošlý
 dŕizha trieska
 dŕitiŕi pršať
 duben apríl
 dubka jamka
 dubnový aprílový
 dudák gäjdôš
 dudati gäjdovať
 dudy gäjdý
 dúl baňa
 dúm dom
 dupárna kréma, kde sa tan-

cuje
 durman beljān
 Duro luraj
 duŕeti napuchnúť
 dutina nútora
 dútko napomenutie
 duvadlo mechy
 dvorec majer
 dvornost zdvorilosť
 dvorný zdvorily
 dvoŕení zaliečanie
 dvoŕiti se zaliečať sa
 džbán krčah, krčiah
 dýchavice zádach
 dýka bodák
 dýmka fajka, pipka
 dymkáť fajkár
 dýmnik komín
 dýně tekvica
 dýnko malé dno
 dyňový tekvičný

E

ejhle hľa
 elektrický proud mlunný
 tok
 elektřina mluno

elipsa schodnica
 erb cimier, herb
 eso túz

F

fábor stužka
 fackô zaucho, záhlavok
 fackovati zauškovať
 fakan sopliak
 fanfrniti se blazneť sa
 fatka talafatka, četka, ni-
 čútka

fatkáť príživník
 fedrovati podporovať
 fena 1. samica (zvierat).

2. prezývka zlej ženy

ferina šelma
 fermež ťrnajš
 flčeti piskať
 fik figa

fikaný presfikaný
 fíkoví figové stromy

flák kus
 flákati biť
 fláma lump

flámovati lumpovať

flašinet verklík

flašinetáť verklikár

flok cvík

floček cvík

fofrovať ovievat

forřna brána

foukati dúvať, dúchať

fouňa nafúkanec

frc špás

frčiti frajer

frkali dychčať

fuk!, fuč: frk, frnki

fuk = všetko jedno

fuky delati nafukovat sa,
durdit sa
funus pohrab
funus: s křížkem po funuse
= prineskoro

G

galán frajer, milenee
gáče plat
gđoule hrušné jablko
generace pokolenie

H

habaděj dost, mnoho
hačati sedet
hačnouli si sadnúť si
hadačka veštica
hádam asi
hádání veštenie
hádanka hádka, vada
hádavý škriepny
hádká hádanka
hadr handra
hafati džavkat, štekati
hajati výskati
hajdalák ťiličník
hajnouli si uložil sa do po-
stele
halabala povrchne, pobú-
chal -- pomlátil
halda hromada (v nepo-
riadku)
halena selská houně
hambalek hromolec, hrboľ-
ka
hamižnosť podlosť
hamižný podlý

hamoniti skupiti
hanblivý stydlivý, ostý-
chavý
hánce tupiteľ, kárateľ
hanebnice nehanebnica
hanebník nehanebník
hanebnost nehanebnosť
hanebný nehanebný
hapati urobiť kotrmeliec,
padnúť
harašiti hrčať, vrčať
hárašiti zapalovať sa, 2. roz-
háraný -- v duševnom
rozčúlení
harc šarvátka
harcovať potýkať sa
hasák lieč
hasrmán vodník
hastroš strašidlo
Háta Agatha
háv hába, odenie, odev
havít baník
havířský banický
hazuka mníška kutna
hejčkání maznanie
hejčkati maznať
hejduše pohánka
hejhati gagotať
hejno kŕdeľ
hejtman kapitán, stotník
hekatí vzdychať
heknoti vzdychnúť
hemžiti se hmýřit sa
herka úbohá, hubená ko-
byla, draňa
hever zdvihák
hezký pekný
hezoučký pekný
hlahol hlas ľudský

hlať kryštál
 hlavnice týfus
 hlavnička týfus
 hlemýžď slimák
 hlemýžď slinač
 hlídačka opatrovkyňa, do-
 zorkyňa
 hlídali strážiť
 hlídka stráž
 hlíza duľa, hľúza
 hlizva bobuľa
 hloub bibka
 hloubal mudrlant, černo-
 kňazník
 hloubání mudrovanie
 hloubavý mudrlantský
 hlouběl hlbsie
 hloubiti prehľbit
 hlouček hľbka
 hloží lôh, tnie
 hľati elgať
 hloun pažravec
 hlupák durák
 hmožditi drviť
 hmoždiť se miaždiť sa
 hmoždýť mažiar
 hmyz hmyr
 hňáp nemotorná, veľká
 noha
 hned priam
 hnedle hned
 hnětení miesenie
 hněvali se sfdiť sa
 hněvíkali se durdiť sa
 hněvno mi hnevá ma, jeduje
 ma
 hníkati erdžať
 hnípati diho spať, drichnať
 hnís karpa, kapra

hnísání kvasenie, odberanie
 hnísti miesiť
 hníti hľieť
 hnojník hnojný voz
 hňup sprosták
 hňupství sprostáctvo
 hoblík hlazec
 hoci tfeba
 hocikto leckdo
 hoďaskto kdokoli
 hoch šarvanec
 hokynář kramár
 hokynářský kramársky
 holátko mláďa, dieťa
 holčice dievča
 holčina dievka
 holedbatí se chvastať sa
 holinky sáry
 hoľiti brit
 holka dievča
 holkár trajerkár
 holohumnica mlat
 hon poľovačka
 honba poľovačka
 honem skoro, chytro
 honění poľovanie
 honénost zkúsenost
 honěný zkúsený, zbehlý
 hqňiti poľovať
 honositel chvastuň
 honosil se chvastať sa
 honosivost chvastuňstvo
 honosivý chvastavý
 Honza Jano
 Honzík hlupák
 hora vrch
 horák gorál, obyvateľ vr-
 chovatého kraja
 horečka zimnica

horečný zimničný
 horem vrchom
 horempádem o zlomkrky
 horký horúci
 bornický banický
 horníctví baníctvo
 horník baník
 horovnosť zápaľ, vrúcnosť
 horování rojčenie
 horovateľ rojčiteľ
 horský vrchovatý
 horšiti se hnevať sa
 hory bane
 horavina horľavá látka
 horčice repica
 hoře žiaľ, bôľ, zármutok
 hořejšek vrchná časťka
 horký horký
 hospoda kréma
 hospodárnosť sporivosť
 hospodárny sporivý, gazdov-
 livý
 hospodár gazda
 hospodský krčmár
 hostina pohřební kar
 hošíček chlapček
 housnice delo
 houně pokrovec
 hupačka kolíska, koľem-
 bačka
 houpání kolísanie
 houpal kolisaf
 houpavý kolísavý
 houser gunár
 houska zemľa
 houští húšťava
 hovorný shovorčivý
 hra igra
 hrabanka sečka, stelivo

hrabě gróf
 hrábě hrable
 hraběci grófsky
 hraběnka grófska
 hrabivec lakomec
 hrabství grófstvo
 hraditi nahradit
 hráň kryštál
 hranice 1. hromada dříví,
 2. chotár
 hrazda prieč
 hrazení náhrada
 hrhol výrastok, uzol
 hrbolatost uzlovitost, drap-
 ľavost
 hrocení ostrenie
 hroch vodný kôň
 hrochot grúlenie
 hrochtání grúlenie
 hrochtati grúlit (o ošipa-
 ných)
 hromada hřba, hrohľa, kŕ-
 deľ
 hromovati nadávať, kľaf
 hrot koniec, špic, ostieň
 hrotiti ostrit do končita
 hrouiti zarútiť
 hrubě surove
 hrubec grobian
 hrublán grobian
 hrubnouti suroveť
 hrubost surovosť
 hrubý surový, grobianský
 hrud prse
 hřbet chrbát
 hřbitov cintorin
 hřebělnec žrebnec
 hřebík klinec

hřebná žrebná
 hřebovitý klincovitý
 hříbě hača, žriebä
 hřivna talent, um
 huba gamba
 hubať tlčhuba
 hubařiti papuřovať
 hubařský papuřnatý
 hubařství papuřnatost
 hubatost papuřnatost
 hubatý papuřnatý
 hubenění chudnutie
 hubeněti chudnúť
 hubenost chudost
 hubený chudý, biedny
 hubička bozk
 hubičkovati bozkávať
 hubiti psuť
 hubnouti chudnúť
 hubování lajanie, vycenie
 hubovati nadávať, kliaf,
 škriepiť sa
 hudlať planý muzikant
 hudermaniti papuřovať
 huhlati húkať
 huhňal fufniak
 huhňání fufnanie
 huhňavý fufniacky
 huhľ palica, rafika
 huhľkať výskati
 huhľka palička
 huhľát darebák, živáň
 huhľátský darebácky, ži-
 váňsky
 húra povola, pôjd
 hurt lomož, hluk
 hůře horšie
 husačka husiarka
 husák gunár, husiar

huspenina studeno
 hutník baník
 hutnosť hustota
 hutný hustý
 hvízdačka hňačka
 hvízdať pískati
 hvozď 1. háj, hora, 2. mie-
 sto, kde suší sa slad
 hýčkáni maznanie
 hýčkati maznať
 hydra vodný had (báj.)
 hynouti kapaf

CH

chabec bojko
 chaběti popúšťať, bojazli-
 vým sa stávať
 chabnouti popúšťať
 chabost slabosť, bojazlivosť
 chabý slabý, bojazlivý
 chalupnice želiarka, ho-
 fierka
 chalupnický želiarsky, ho-
 fiersky
 chalupník 1. želiar, 2. hofier-
 chám 1. živáň, 2. ľudské se-
 meno
 chamraď haraburdý
 charý tmavý
 chasa česad
 cháska čeliadka
 chasník parobok, šarvanec
 chátra vyvrheľ, luza
 chátrati výnsť na zkažu, na
 vnivoč
 chatrč chalupa
 chatrný biedny, poškodený,
 na spadnutie

chebdi chabzda
 chebule gebufa
 chechtati se čichotat sa
 chlemtati chlastat
 chlipěti tieť
 chlopeň klapňa
 chloubá pýcha, chvastanie
 chloupěk vlások
 chloupkovatý vláskovitý
 chlubení chválenie, chva-
 stanie
 chlubič chvastúň, rozdra-
 penec
 chlubití se chváliť sa, chva-
 stat sa
 chlubitost chvastúňstvo
 chlubitý chvastúňsky
 chlúm kopec, vršok
 chlumeč kopček
 chlup krátky vlas
 chlupatý vlasatý
 chmýří páper
 chobot 1. zátoka, záliv, 2.
 sloní rypák
 chobotnice polyp, morský
 pavúk
 choctí krotíť
 choť manžel(ka)
 chouliti se kloniť sa
 chrliť hádzat, plúvať
 chrněti drichnať, dlho spať
 chromý krivý, kufhavý
 chrouněti chrápať
 chrpa nevädza
 chrt agár
 chřest 1. štrng zbrani, 2.
 špargla
 chřestýš štrkáč (had)

chřtán gágor
 chřiti čeeť
 chuchel handra
 chumač chlíp (vlasov)
 chumel uzol, kľbko
 chumelice fujak, metel
 chumlanice trma-vrma
 churavec ubolený človek,
 nedúživý
 churavěti chorľaveť
 churavost chorľavosť
 churavý chorľavý
 chute s radosťou, čerstvo
 chůva dojka, pestúnka
 chůze chůdza
 chvalně pochovalne
 chvalořečiti vychvalovať,
 vyvyšovať
 chvat náhlenie, náhlivosť
 chvátání ponáhľanie
 chvátati ponáhľat sa
 chvátavost náhlivosť
 chvátavý náhlivý
 chvatně naponáhle, v ú
 chytky
 chvatný náhlivý
 chvějný trasľavý, trasúci sa
 chvění trasľavosť, trasenie
 chvěti se triasť sa
 chvíle prázdna voľný čas
 chvist hvizd
 chvstačka hnačka, nemoc
 chvíli se triasť sa
 chvůj chvoja
 chýše chalupa
 chýška chalúпка
 chytrácký huncútsky, šibal-
 ský, prefikany, múdry

chytráctví rozumnosť, pre-
šibanosť, prefikanosť,
huncútstvo
chytrák múdry chlap, šibal,
huncút, prefikanec
chyťrost múdrosť, šibalstvo,
huncútstvo
chytrý rozumný, prešibaný,
prefikany, huncútsky
chyťe šibalsky, rozumne,
huncútsky, prefikane

I

lnkoust atrament, tinta,
čiernidlo

J

jablečák jablčné víno
jahelka mlynček na pšeno
jahelník pšenná kaša
jahelný pšenný
jáhen diakon
jáhla pšenie zrnko
jáhly mleté pšeno
jahoda smokvica
jako(by) sťa(by)
jakkoli akokoľvek
jalovcovi borievčia
jalovcový borievkový
jalovči borievčia
jalovčinka borovička
jalovec borievka
jáma 1. duča, 2. šachta
jankovitý pomyšný
járku nožel
jaterní pečienkový
jatky bijáreň
játra pečienka

játrový pečienkový
ječmen jarec
jedlíči raždie
jedlík pájed, žráč, žrút, ne-
nasýtnik
jednou raz
jehla ihla
jehlan pyramída
jehlanec pyramída
jehlárna dielňa na ihly
jehlár ihliar
jehlársky ihlársky
jehlatý majúci podobu ihly
jehllice ihlica
jehlíči čečinte
jehlíčka ihlíčka
jehnědy maňóšky
jechati chytro íst
jej jeho
jek jakot, škrek
jekotati drkotat
jekotavý drkotavý
jelikož lebo, pretože
jelínek malý jelen
jelítko jaterníčka, hurka
jelito jaternica, hurka
jemčina úpust
jemináčku! = ach, Božel
jeminé! = ach, Božel
jemnostpán milostpán
jen len, iba
jenerál generál
jenž ktorý
jepice podenka (drobný
hmyz)
jeptiška mriška
ječáb zorav, zdvihadlo
jeskyně jask
ječitnost namyslenosť

ještiný jašavý, namysloný
 ješterka jašterica,
 jetel datelina
 jetelště datelinisko
 jetelový datelinový
 jeti cestovať, vlieť sa
 jetýlek mladá datelinka
 jez zjav
 jez hať
 jezero pleso
 jezevec borsuk
 ježiti se dúbkom stáť
 ježto leboť, pretože
 jho jarmo
 jicen pažerák
 jidelna jedáleň
 jil juh
 jiča močovka, hnojovka
 jikati zajakať sa
 jil druh mastnej hliny
 illec ruľováť
 jimač pandúr
 jindy inokedy
 jini movať, srieň
 jinota allegoria
 jinovatka inovovať, srieň
 jlnudy inokadiaľ
 jirovec planý gaštan
 jilice beloritka
 jilinka dordinka
 jisil jest
 jistina hotovizeň
 jistiti tvrdiť, uisťovať
 jiška zápražka
 jiti isť
 jitrnice jadernica
 jitrnicový jadernicový
 jltro 1. ráno, 2. jutro, miera
 zeme

jltrocel kolocler, skorocel
 jltrení odberanie
 jltrenka zornička
 jltitli dráždiť (aby odberalo)
 jltitní ranný
 jltitní mše utiereň
 jiva = druh vŕby
 jizba izba
 jizda cesta
 jizlivost škodoradosť, zlo-
 myselnosť
 jizlivý škodoradosťný, zlo-
 myselný
 jizva stopa po rane
 jiz 1. už, 2. = ktorú, 3. =
 ktorí
 jmel omelie
 jmění imanie, majetok
 jmenovec drusa
 jmouti chytiť, lapiť, zajať
 jsem = som
 juchi hujajať
 jukaná schovávanica
 jumda žart

K

kabacoun košík na ústa,
 náhubok
 kabátec kabanica
 kabinet izba
 kabaniti se káľiť sa
 kabrňák chlapík, vynika-
 júci človek
 kacafirek kabanica
 kácení porážanie, vytínanie,
 boreníe
 kacetování preklinanie, vy-
 hlásenie za kacira

kacefovať odporca, protivník
 kacefovať preklínať, vyhlásť za kacira
 káceli porážať, vytínať, boríť
 káceli se padnúť, zboriť sa
 Káča Katka
 kadeľ chviť vlasov
 kadeľavý kučeravý
 kadeľiti zakrúcať (vlasý)
 kadeľník frizér
 kadlub liacia forma
 kady kadiaľ
 kafe = káva
 kafir gáfor
 káchatl gágať, gagotať
 kachna kačka, kačica
 kachňátko kačiča
 kachni kačaci
 kajda kabanica
 kajka čajka
 kákati gágať, gagotať
 kal špina, šliam, bahno
 kalafuna kolofónia
 kalení harfovanie -
 kalenice močiar, marasť
 káleti pošpiníť
 kalholy nohavice, gáte
 kalhotky nohavčičky
 kalistě kaluž
 kalliti mútiť
 kalnost mutnosť
 kalný mutný
 kaloun galón
 kalous sova s dlhými ušima
 kaloval hnojival, hovníval (chrobák)
 kalový bahnistý

kalý dobrý, pekný, súci
 kamenec liadok
 kamének kamienok, skalka
 kamení skalie
 kamenina kamenné výrobky
 kamenistě skalná hromada
 kaménka plečka
 kamínek plečka
 kamna pec
 kamnáť kachliar
 kamnářský kachliarsky
 kamnářství kachliarstvo
 kancelár cancellária
 kancelér cancellár
 kancelářský cancellársky
 kaně divlacky
 kančík 1. bravček, 2. mladý diviak
 kančiti = robiť atramentové flaky, machule
 kanec diviak, kundis, kundrák
 kaňhati pošpiniť
 kaniti tárať
 kaňka machuľa, škvrna
 kaňour machuľa
 kanouti kvapkať
 kantorovať = byť učiteľom, kántorom
 kapalina tekutina
 kapalný tekutý
 kapání kvapkanie
 kapanka droby (v polievka)
 kapany kvapkaný
 kapatl kvapkať
 kapavý kvapkavý
 kápě čiapka
 kápěj odkvap

kapesní vreckový
 kapesník ručník, vrecková
 šatka
 kápi čiapka
 kapička kvapôčka
 kapínek kvapka, trošku
 kaplnka kvapka, trošku
 kapka kvapka
 kaple káplnka
 kapička káplnka
 kápnouti 1. kvapnúť, 2. ob-
 javiť, 3. prísť na niečo
 kapouť kapúň, vyrezaný
 kohút
 kapouniti kohúta vyrezať
 kapradí feračina, peračina
 kapsa vrecko, kešeňa
 kapsár vreckový, zlodej
 kapsárství vreckové zlodej-
 stvo
 kára taliga
 karabáč korbáč
 karabáčovatí bíť korbáčom
 karašlát klinec
 karambol srážka
 káranec trestanec
 káratí karhať
 karban hra v karty, karto-
 vanie
 karbanění náruživá hra
 v karty
 karbanictví kartárstvo
 karbaník kartár
 karbaniti hrať sa náružive
 v karty
 karbovati vápno vápno mie-
 šať
 karkulka pestrý ženský čep-
 ček

kartáč kefa
 kartáček keška
 kartáčovatí kešovať
 kartounek škatuľa z lepen-
 ky
 kastlík = škriňka
 kastrol = rajnica -
 kaše bryja
 kašna vodná nádržka
 kašpar blázonko
 kateřinky bláziniec
 káti se kajať sa
 katiti se hnevať sa, čertiť
 sa
 kavalec vojenská posteľ
 kavalír gavaliersky
 kavalirský gavaliersky
 kaz chyba, chybné miesto
 kázání kázeň
 kázeň disciplína, poslušnosť
 kazijed protijed
 káznice žalár
 každé, po-: zakaždým
 kdák kotkodák
 kdákání kotkodákanie
 kdákati kotkodákať
 kdákot kotkodákanie
 kdekdo každý
 kdežto poneváč
 kdyby keby
 kdykoli kedykoľvek
 když keď
 ke ku
 ke stu = asi sto, so sto
 kecal babrák, fušer
 kečalek babrák, fušer
 kecati 1. fušovať, 2. tárať
 kecnouti si sadnúť si
 kedlubna kaleráb

keľdy gäľdy
 keľhati gäťat, gagotať
 keľklati hýťat, kývať
 keľkle kúsky
 keľkľit 1. kúzelník, 2. kla-
 már
 keľmek téľik (na masť)
 keľ bohďaj! bodaj!
 klábosiť klebetník
 klábosiť klebetiť
 klábosivosť klebetnosť
 klábosivý klebetný
 klacek oklesok, patyka
 klackovati se ošipať sa, le-
 ňosiť
 klacoun leňoch, povaľať
 klacprda leňoch, povaľať
 kláda hrada
 kladívko mlatok, hámrík
 kladivo mlatok, hámrík
 kladkostroj čiga
 klanice lievč
 klaný rozkáľaný
 klapačka papuľa, rapotačka
 klapavý papuľnatý, rapo-
 tavý
 klec klietka
 klecati se kuľhať
 klecavosť kuľhavosť
 kleč 1. kosodrevina, 2. dr-
 žadlo u pluhu
 klekáni zvoniti zvoniť na
 večer
 klektati drkotati, cvakať
 klempir blachár, klampiár
 klemeťti driemať
 klepačka klebetnica
 klepařský klebetný
 klepati se (zimou) triasťsa

kľopna kľebetnica
 kľepy kľebety
 kľesnuti 1. pochybenie, 2. ú-
 padok
 kľest konár
 kľestí raďdie
 kľestiti obrezávať
 kľestiti miškovať
 kľetečka malá klietka
 kľevetáčka klebetnica
 kľí lepivo, lep, lepidlo
 kľicka malá kľietka
 kľič kľuč
 kľičiti kľuvať sa
 kľička kľučka
 kľičkovati zauzľiť, zakosidľiť
 kľid pokoj
 kľiditi sberať, upratovať
 kľiditi se brať sa, prafať sa,
 vzdialiti sa
 kľidnosť pokojnosť
 kľidný pokojný
 kľih lep
 kľihovatost lepiivosť
 kľihovaty lepiivý
 kľika kľuka
 kľikatina okľuka
 kľiky háky haky-baky
 kľimati prikyvovať
 kľín kolená, lono, náručie
 kľinkati cengati, zvoniti
 kľinkot cengot
 kľipek beseda, shovorka
 kľisna kobyla
 kľiti kľiat
 kľizeni upratovanie, sbera-
 nie
 kľizeni lepenie
 kľiziti lepiť

klnouli kliať
 klnuť nádavka, kliaťba
 klofati napichovať
 klokan vačnatec
 klokoť kochľovanie, zurčanie
 klokotati kochľovať, kochly
 hádzasť (o vriacej vode),
 zurčasť (o prameni)
 klokotá slávik = slávik šveholiť, tlieť
 kloktadlo voda na vymytie úst
 kloktati gľgotasť, gargarizovať
 klopec pasca
 kľopot náhľenie
 kľopota trampota
 kľopotnosť trampota
 kľopotný 1. náhľivý, 2. námahavý
 kľopýtati potkýnasť sa
 kľopýtnouť potknúť sa
 kľoub kľb
 kľouček chľapček
 kľoudnosť poriadnosť, čistota
 kľoudný čistý, pekný
 kľovatina smola
 kľubko kľbko
 kľucek handra, strap
 kľučina chľapček
 kľuk chľapec
 kľukovina chľapeckosť,
 chľapčenský kľusok
 kľukovský chľapecký
 kľukovství chľapectvo, chľapecký kľusok
 kľusem trabom

kľuzľosť kľzačka
 kľuzký šmykľavý
 kľmen peň
 kľmenný základný, pôvodný
 kľment batist
 kľmentový batistový
 kľmet stavec
 kľmetství staroba
 kľmín rasca
 kľminka rascová pálenka
 kľmínovka rascová pálenka
 kľmínový rascový
 kľmit, svit, záblesk
 kľmitati se mihasť sa
 kľmitnouť se mihnúť sa, zablysknúť sa
 kľmocháček krstný otec
 kľmotr krstný otec
 kľmotra krstná mať
 kľmotřenec krstňa
 kľněžic princ
 kľničeti ťňukasť
 kľnihomol čiernokňazník
 kľnihovna kľnižnica
 kľnihotiskárna kľnihotlačiaren
 kľnihotiskať kľnihotlačiar
 kľnihotiskársky kľnihotlačiar-sky
 kľnihotiskárství kľnihotlačiarstvo
 kľnihvazač kľnihár
 kľnihvedení účtovníctvo
 kľnihvedouci účtovník
 kľnikal plačko
 kľnikálek plačko
 kľnikati zavýjasť
 kľniratý fúzaty
 kľniry fúzy
 kľnošľíček gombička

knoflík gombík
 knoflíkář gombičkár
 knoflíkový gombičkový
 knoubati váhať, pomaly pracovať
 knoural mrnčiak, plačúce decko
 knourati plakať, mrnčať
 knouravý mrnčivý, plačúci
 knovatka motyka
 knučení mravčanie
 knučeti mravčať
 knučivý mravčavý
 knútek knótok
 kobka predsieň, pítvor
 kobilha krapňa, pampúch, beneš
 kobilhový krapňový
 kobrtati kopčeať
 kobza mrcha husle
 kobzička mrcha husličky
 kocábka člnok
 kocour máček
 kocovina nevyspatie
 kočár koč, hyntov
 koči kočiš
 kočlěl mačí
 kočlělna 1. mačie mäso, 2. mačí zápach
 kočlěčka mačička
 kočlěcky haburence
 kočka mačka
 kočkoan morská mačka
 kočová kočiška, paholková
 kočrcati hýbať, potriasáť, drnancovať
 koflíček šáločka
 koflík šálka, pokál

kohoutiti se hnevať sa, pa-jediť sa
 kochan miláčik
 kochánek miláčik
 kochání radosť, pôžitok
 kochanka milienka, frajerka
 kochati milovať, ľubiť
 kochati se tešiť sa
 kojátko cumeľ
 kojeňátko nemluvniatko
 kojeneц nemluvnä, dieťa pri prsiach
 koleni dojčenie, pridávanie
 koljčka dojka
 kojldlo cumeľ
 kojiti tišiť, dojčiť, pridávať
 kojtko tešiteľ
 kojná dojka
 kojník cumeľ
 kokeš kohút
 kokotice kukučina
 kokrhání kikirikanie
 kokrhati kikirikať
 kokta zajakavý
 koktal zajakavý
 koktati zajakať sa
 koktavý zajakavý
 kol okoľo
 koláčeti se váľať sa
 kolba turnaj, rytiersky zápas
 kolébati se kolisať sa
 kolébavý kolisavý
 kolébka kolíska
 kolej 1. kofaj, 2. collegium
 kolejné školský plat na vysokých školách
 kolek štempeľ
 kolem okolo, vókol

koleša kára
 koleska kára
 kolibati kolisaf
 kollk koľko
 kollkátý koľký
 kollkkoll koľkokoľvek
 kollkrát koľkorazy
 kollkol dookola
 kolkování štempľovanie/
 kolkovaný štempľovaný
 kolkovati štempľovať
 kolkovné štempľový po-
 platok
 koľkový štempľový
 kolna cieňa
 kolohnát živáň, bešár
 kolotání kolísanie, točenie
 kolouch jeleniatko, sfňa
 koloušek jeleniatko, sfňa
 kolování obeh
 kolovati obiehať
 kolovrátek verčlik
 kolovrátkáf verčlikár
 kolozubý bezzubý, krivó-
 zubý
 komihati chytro sa pohýňať
 kominický kominársky
 kominictví kominárstvo
 kominík kominár
 komolec pahýľ
 komoliti miešať, utínať
 komolý tupý, utatý
 komoň pekný kôň
 komonstvo sprievod
 komoři komorník
 komže kamža
 koňadra železko na vlasy
 koňák koniar
 koňať koňský kupeč

konatství kupčenie z koňmi
 končatina = ruka alebo
 noha
 končina kraj, vidiek
 konec pokon: nakonec =
 napokon
 konejšiti upokojovať
 konev kaňva, krhla
 konina hlúposť
 konšel obecný starší, prí-
 sazný
 konývka koňvička, kavnič-
 ka
 kopa veselá veselá chlapina,
 šelma
 kopáč motyka
 kopaná football (hra)
 kopečnatina vřškovatý, pa-
 horkovitý kraj
 kopečnatý vřškovatý, pa-
 horkovitý
 kopet dym, sadza
 kopisť vareška na miešanie
 cesta
 kopr kôpor
 kopretina kráľiky
 koprněti tuhnúť, meraveť
 koprtěti zasadziť sa
 koprtiti zasadziť
 kopřiva žihľava, pňhľava
 kopřivový žihľavový
 korati dostávať kôru, tvrd-
 núť
 kornatý kornatý
 korbel nádoba na pitie
 korčák vedro
 kord meč
 kordulka dievčenský čepiec
 koreč štvrtáčka

korejs = druh rakov
 korma zadná časť lodi
 kornout škarniča
 koroptev jarabica
 korouhev kostolná zástava
 korovina stromová kôra
 koryto válov
 kofala kamarát z mokrej
 štvrti
 koňaleční pálenečný
 koňalka pálenka
 koňalna pálenčepá krčma
 koňán dokorán
 z koňene = základne, dô-
 kladne
 kořenáč kvietnik
 kos drozd
 kosmatý kostrbatý
 kosmo šikmo, priekom
 kostik fosfor,
 kosika kocka
 kostkovatí hrať sa v kocky
 koš lopár: „dostať košem“
 košatlna košina
 košatka slamienka
 košerák šachter, židovský
 rezník
 košťatár metlár
 koštie metla
 kotáletí kotúfať
 košáiko mačiatko
 košce tŕžnica, bazár
 koté mača
 kotíť prevrhnuť
 kotník 1. členok (u nohy),
 2. hánky (u prstov)
 kotouč prsteň, krútnava,
 kruh
 koule guľa

kour dym
 kouření kadenie, fajčenie
 kouř, z kamen se = z pece
 sa dymí
 kouřící fajčiaci, dymiaci sa
 kouřiti fajčiť
 kousací hryzávy
 kousadlo chrup, hryzadlo
 kousatí hrýzť, štipať
 kousavý hryzávy, štipľavý
 kousáček kúsok, trošku
 kousnutí hryznúť
 kousnutí uhryznutie, uštip-
 nutie
 kout: býti v koutě = ležať
 v šestonedeliach
 kouteček kútik
 koutnice šestonedielka
 kouzelnice čarodejníka,
 stryga, bosorka
 kouzelnický čarodejnicky,
 strygónsky
 kouzelnictví čarodejstvo,
 strygónstvo
 kouzelník čarodejník, stry-
 gón
 kouzelný čarodejný, stry-
 gónsky
 kouzení čírenie
 kouziti čariť
 kouzlivý čarovný, očarujúci
 kouzlo čara
 kovářská nákova
 kovářsko nákova
 kování okutíe
 kovaný Němec tuhý Nemec,
 Nemec od rodu
 kovárna šmíkeň, kuzeň
 kovář kováč

kovačík kováčsky učeň
 kováčiček kováčsky učeň
 kováčsky kováčsky
 kováčství kováčstvo
 kovatelný kujný
 kovkop baník
 kovokopský banický
 kovnost kujnosť
 kovný 1. kovový, 2. kujný
 kozel cap
 kozla, do: do paroma
 kozelcovati kotrmelce válať
 kozelec kotrmelec -
 kozinky topánky z kože
 kozletina kozľacie mäso
 kozlíček capko
 kozlík 1. capko, 2. bak
 kozlovňa 1. capia koža,
 2. capie mäso, 3. capí
 zápach
 koželuh garbiar
 koželužna garbiareň
 koželužství garbiarstvo
 koženáč kožovka (jablko)
 koženky remenné nohavice
 kožich mentieka
 kožláničský kušníerský
 kožláničství kušnierstvo
 kožlániček kožušinová moľ
 kožlánič kušnier
 kožlánik kušnier, grznár
 kra cgán ľadu
 krab rač krátkochvostý
 krabatěl zrebnateľ, dreve-
 neť
 krabatina chrabatina
 krabatost zrebnatosť, drev-
 natosť

krabatý chrabatý, chlap-
 ľavý, nerovný
 krabice škatuľa
 krabička škatuľka
 krabičnik škatuliar
 krabičný škatuľový
 krabiti se zrebnateľ, drev-
 nateľ
 krabuška náhubok, kôš
 krabce motyka
 krádce zlodej
 kradí ukradomky, tajne
 kradmo ukradomky, tajne
 krahulík krahulec
 kraj okres
 krajáč slievak (na mlieko)
 kraják mliečnik
 krajánek vandrovník
 kraječek okrajok
 krajíc okruh
 krajina vidiek
 krajka čipka
 krajkářka čipkárka
 krajkářský čipkářský
 krajkářství čipkářstvo
 krajomluva nárečie
 krajský okresný
 krákati za vlasy kvákať za
 vlasy
 krákorati kotkodákať
 krákoravý kotkodákový
 krákorka-sliepka
 kralobílce kráľovrah
 krám šiator, sklep
 krámy masné jatky
 kramář sklepník
 kramářský sklepnícky, ku-
 pecký

kramářství sklepnictvo, ku-
pectvo

krámek malý skliepok

kramlík opátek

krample čakan

kramplovati čakanom kopat

krámská predávačka

krámský kupecký pomocník

krápati kvapkať

krápé kvapka, krúpaj

krapet kvapka, trošku

krapka kvapka

kraplíčka kvapôčka

krápník kvapelina

krápnouti kvapnúť

kraslice maľované vajce

krasotinka krásavica

krášlití cifrováť

krátce motyka

krátce přijíti = obísť na
sucho

krátkoduchý dýchavičný

krátkostí v: čoskoro, one-
dlo

kravárna kravská maštal'

kravin kravská maštal'

kravinec kravská maštal'

krb kozúbok

krček hrdielko

krčiti rameny mrdnúť pla-
com

krčeti se čupieť

krční hrdelný

krecht jama

krejčová krajčirova žena

krejčovina krajčirske reme-
slo

krevnice žila

krhavec komu tečie z očí

krhavost tečenie z očí

krchňák kľavý človek

krchov cimiter, cintorín

krkati grgať, ryhať

krkatý s dlhým hrdlom

krkavý grgavý

krné zakrpatené dieta

krňous zákrsok, zakrpate-
nec, trpaslík

krocán moriak

krökev rohy

krokati krákať

krokvice rohy

kropenatý jarabý

krouhač krájadlo

krouhati krájať, rezať ka-
pustu

kroupa lohaza

kroupa ledová kamenec, ľa-
dovec

kroupy lohaza

kroužení obeh

kroužiti zeli rezať kapustu

krov strecha

krš zákrsok (o strome)

krsek zákrsok, trpaslík

krlice škrofle

krlicovatý škroflavý

krličnatý škroflavý

krtonožka šfúr, medviedik

krůček malý krok

kruhadlo rezadlo na ka-
pustu

kruhátko rezadlo na ka-
pustu

kruh kráz(a)

kruch kus

kruchová mouka čiernu
múka

kruchovka čierna zemľa	křečovitý křčovitý
kruchta chór, pavlač	křehot křkanie (žiah)
krumple výšivka	křehotati křkať
krumplování vyšívanie	křehotavý křkávý
krumplovati vyšívať	křehotlnka cintľavka
krumpolec jarmo	křek křkanie
krunýť brúenie	křekot křkanie
krupať kramár, sklepár,	křekotati křkať
sklepník	křemel žabica
krúpěj kvapka	křen chren
krupice griska	křenový chrenový
krupiti šrotovať, mlieť na	křepce čerstvo, jaro
hrubo	křepčiti tancovať
krupobiti ľadovec, kamenec	křepčivý hotový do tanca
kručovatý zrnitý	křepelka prepelica
kručový zrnitý	křepkost sila, jarosť
kručec kus	křepký čerstvý, jarý
krúta morka, puška	křeslo fotel
krutě morča	křest krst
krvelačnost krvožiznivost	křez plesň
krvelačný krvožiznivý	křezovatý plesnitý
krvina krevná pomsta	kří krovie, krovína
krznár kušnier	křídlovka zpevoroh
krzno kozuch	křím hoľa
krychle kocka	křís 1. plesň na nápoji,
krychlový kubický	2. cvrček
krysa potkan	křísati se zotaviť sa
křanda rapotačka	křisovitý plesňovitý
křandatí ľapotať, rapotať,	křiv býti komu ublížiť komu
srabolit	křivák vreckový nožík
křápati papuľovať, rapotať	křivě jednati krivdiť
křáparý rapotavý	křivce rachitis, angl. nemoc
křapka rapotačka	křivka krivá čiara
křapotina rapotanie	křížala sušené ovocie
křastěti hrkotať, cvendžať	křížkovati se překřžovať sa
křastili hrkotať, cvendžať	křížku, jili do-: počať zápasit
křeč křč	křížmo olej ku krsteniu
křeček skrček	křížovatka křížne cesty, roz-
křečnatý křčovitý	cestie

křížovník križiak
 křovina kružina
 křtění krštenie
 křtění krstený
 křtící list krstný list
 křtiny krštenie
 křtiteľ krstiteľ
 křtiteľna krstelnica
 křtíti krstiť
 křupať chrúpať
 křať testament
 křanda popruh, plecnice
 křiry riad
 křilcatý šticatý
 křtice štica
 kterak ako, kým činom
 křerakžkoll akokoľvek
 kteraký aký
 kuba chlapik
 kuběna súložnica
 kuběnský súložnícky
 kuběnství súložníctvo
 kubík chlapík
 kuckať gcať, dávať
 kucmoch chvost, ríť
 kudla žabikláč
 kudrlnka kučera
 kudrna kučera
 kudrnáč kučeravá hlava
 kudrnatý kučeravý, brčkavý
 kudy kade
 kukačka kukučka
 kukaň klonka
 kukla 1. čiapka, 2. lárva
 kukllce čiapočka
 kuklička čiapočka
 kukuč = zasmušilý pohľad
 kúl kól
 kulacóni zaokrúhlenie

kulatíti zaokrúhľovať
 kulatost guľatosť, okrúhlosť
 kulatý okrúhly, guľovitý
 kule guľa
 kulečník biliard
 kullčka guľka
 kuliferda šesma, huncút
 kulich kúvik
 kulichatí kúvikat
 kulichovatí kúvikat
 kulláš kúviči
 kullíť guľat, kotúľat
 kulka guľka
 kúlina kóľna, šopa
 kulomet strojová puška
 kulovatost guľatosť
 kulovatý guľatý
 kulovitý guľatý
 kulovnice taška na patróny
 kumbálek komôrka
 kumpán kompan, súdruh
 kuňka mazoň, plačko
 kuňkal mazoň, plačko
 kuňkálek mazoň, plačko
 kuňkatí maznať sa, božekať,
 krkať
 kuňkavý maznavý
 kup kúpa
 kupa kopa, hromaďa
 kupeček kupčik
 kupľólo peniaze
 kupľíť kopíť, hromadiť
 kupka kópka
 kuplovatí spojovať, viazať
 kúr chór
 kúra kôra
 kuřák fajčiar
 kuřárna fajčiaren
 kuřlavý dymnatý

kus delo
kusý tupý, chybný, neúplný
kušovati čušať, mliešať
kutáleli kotúľať
kutíli oheň = rozduchovať
oheň

kúzele kozľa
kuželka kolká
kuželna kolkáreň
kvačili ponáhľali sa
kvap spech
kvapík galop
kvapili ponáhľali sa
kvapne chytro
kvapnosť náhlosť
kvapný náhly
kvas 1. nácesta, 2. hody
kvasnice drożdże, odmlad
kvéstli kvitnúť
květák karfiol
květen máj
květináč kvietnik
květinový májový
kvičala čvikoť, borovčiak,
jalovčiak
kvinde dáti komu = niekoho
opustiť

kvisli kvitnúť
kvltečko kvietok
kvočna kloka, kvoka
kýcel pás
kýhati gágať
kýla prietrž
kyne těsto = cesto kysne
kynutí kysnutie
kyprý barný
kyselka mädokýš, slatina,
šťavica

kýta šunka, stehno (od-
seknuté)
kytka pierce, perečka
kývatí knísať
kýž! bohďaj!
kýžený vytúžený, žiadúcný

L

labužnictví priberčivosť,
- lakôtkárstvo
labužník človek priberčivý
v jedle
labužný lakotný
láce lacnota
lad sklad, poriadok
ladu, bez - a skladu: v ne-
poriadku
ladem úhorom
ladný skladný, poriadny
lahev fľaša
lahoda milota
lahodili někomu v řeči = ho-
vorit niekomu po srsti
lahodnost milota
lahodný milý, príjemný
lahůdka lakotka
láhvlice fľaška
láhvička fľaška
láhvový fľaškový
láje luza, pouličná chasa
lakadlo vňadidlo, vábidlo
lákatí vábiť, vňadiť
lakota dychtivosť
lakotil dychtíve jest
lakotný dychtivý, pažravý
laloč laloč
lamželezo miesiželezo, silák
laň samica jelenia

láni hrešenie, nadávanie	ľad ľad
lano lina	ľadabylosť povrchnosť
lanýž jelenica	ľadabylý povrchný, nedô-
lašička láska	kladný
laskavec sedmikráska	ľadárna ľadoveň
laskomina stfpnutie zubov	leďaže iba ak
lastura mušľa	ledek liadok
laškování žartovať, hrať sa	leden január
laškovatí žartovať, hrať sa	ľadnice ľadoveň
laškovný žartovný, hravý	ľadnový januárový
lať láta	ľadvina ľadvina, oblička
láter tisíc! sto hrmených!	lehati ľihať
láteřiti hrešiť, kľiať	lehátka kanap, diván
láti kľiať	lehce ľahko
latník latovec (klinec)	lehkomyšlný ľahťikár
latovák latovec (klinec)	lehkosť, uvádzti v -ľah-
latoví laťy	čovať
átro siaha	lehtati štekliť
latrovati robiť maltu, mal-	lehtavý šteklivý
tovať	lech šľachtie
lavčičnik vechet (handra na	lechtati štekliť
utieranie)	lechtavý šteklivý
lazežna kúpeľňa	lejsek mucholapka
lazebník kúpeľník	leknouti gegnúť
lázeň kúpeľ	lekořice sladice
lázeňský kúpeľný	lektati štekliť, laskotiť
lazur azúr	lelkár postavac
lazurový azúrový	lelkovať naprázdno pozerať
láže ažjo	lelky chytati dučat
leb ľebka	lem prám
leccos niečo, hocičo, všeličo	len ľan
leckam hocikam, kamkoľ-	lenní vazalský
vek	lenník vazal
leckdo všelikto	lenošiti hľievať
leckdy hocikedy, často	lenovatí váhať
leč lež	lépe lepšie
leč pasca, lep	lepě rúče
leč by iba ak	lepost krása, driečnosť
lečka nástraha, pasca, lep	lepý pekný

les hora
 lesák gorál
 lesní horný
 letitosť staroba
 letitý starý
 letnice turice
 leto leto, rok
 letohrádek villa
 letopisec kronikár
 letorost ratolesť, konár
 letos = tohoto roku
 letošek = tento rok
 letošní tohotoročný
 levačka ľavá ruka
 levák ľavý človek
 levhart leopard
 levity čistiť komu = držať
 komu kázeň
 levněti lacneť
 levoboček nemanželský syn
 levý ľavý
 léztí liezť
 lež lož
 ležák leňoch
 ležení tábor
 lhostejnosť ľahostajnosť
 lhostejný ľahostajný
 lhůta lehota, termín
 -li jest-li, ak
 libání bozkávanie
 libánky medové tyždne
 libati bozkať
 libě milo, príjemne
 liberní funtový
 libezně ľubezne
 libeznosť ľubeznosť
 libezný ľubezný
 libiti se páčiť sa
 libo: je libo? - bude sa páčiť?

libomudrc filozof
 libostl, po -: dľa vôle
 libové maso chudé mäso
 libra funt
 libúška záľuba, passia
 libý milý, príjemný
 licoměrnice falošnica
 licoměrnictví faloš, falošnosť
 licoměrník falošník
 licousy bokom brada
 líčení opis, pojednávanie
 lid ľud
 ligrus víčenec
 líh lieh, špiritus
 liha brvno, podložka
 lihovar liehovar, pálenica
 lihovarník pálenník
 lihový liehový, špiritusový
 lihnouti liahnúť
 licha hrada
 lichocení liškanie
 lichotiti se liškať sa
 lichotlivý liškavý
 lichotník liška
 lichotnosť liškavosť
 lichva úžera
 lichvár úžerník
 lichvářiti úžerničiť
 lichvářský úžernický
 lichvářství úžerníctvo
 liknavosť váhavosť
 liknavý váhavý
 lille ľalija
 limec golier
 linati lieňiť sa
 linouti sa tiecť
 liný lenivý
 lis preš
 lisati se liškať sa

lísavý líškový
 líska lieska
 lískovka lieskovica
 lískový lieskový
 lísovať prešovať
 listopad november
 listopadový novembrový
 líšácky = predrený, hun-
 čútsky
 líti líť
 lítlce súria
 lítovať hanovať
 lítý ľutý
 lívanec palacinka
 lněný ľanový
 lnouť lipnúť
 lok elg, dúšok
 loket rýf
 lokomotíva rušeň
 loktuše trávna plachta
 loktuška šatka na hlavu
 lom baňa
 lomcováť drmať, drviť
 lopota starosť, ťažká práca
 lopotíť hrdľovať, koňovať
 los žreb
 loterie lutria, žrebohra
 loudať sa vliecť sa, pomaly
 ísť
 loudavý pomalý, vleklý
 loudiť vábiť, vnadiť
 loudivý vábný
 loukoť bahor u kola
 loutka bábka
 loutkové divadlo gašparkové
 divadlo
 louže kaluž
 lov poľovka
 lovec poľovník, jäger

lovecký poľovnícky, jäger-
 ský
 lucerna lampáš, kahanec
 lučľáť kuša
 lúť loj
 ľulka fajka
 luna mesiac
 lúno lono
 lup zboj
 lusk struk
 luščenina strukovina
 luza sherba, háveď
 luzný vábný
 lysina plešina
 lysosť plešivosť
 lysý plešivý
 lze možno
 ľžice lyžica
 ľžička lyžička

M

macatý = mäsitý, telnatý
 macek máček, kocúr
 maceši macešský
 maceška širôtko
 mačkání gniavenie, mliaž-
 denie
 mačkanice stisk
 mačkati gniaviť, mliaždiť
 mačkati sa tlačiť sa, tísnuť
 sa
 máchať kývať
 machlať zamotať, zapliesť
 mák vlčí slepý mak, psia
 ruža
 makadlo tykadlo, rožky
 malátněti opúšťať sa, chor-
 ľaveť

malátnosť opustenosť, slabosť

malátný ustatý

mála, bez : skoro

maľba maľovka

málem skoro

mam šaľba, kľam

mamidlo šaľba

mámili šialil, kľamať

mámivý šialivý, kľamilivý

mamonėti skúpiť, skývražiť

man vazal

maňas mamiľas

maňasek mamiľas

mandel kríž

mané náhodou

maní-nemaní = krížom-krá-
žom

manouti naďapiť sa

manský vazalský

manství vazalstvo

marnivec namyslenec

marnivost namyslenosť

marnivý namyslený

máseľnice dbanka

masné krámy jatky

masopust fašiangy

masopustní fašiangový

mateční kniha matrika

matenice zmätok

matně mdle

matný mdlý, bez lesku

mávatí kývať

mazánek miláčik

mazaný prefikáný

mázdra koľka, blanka

mázdfinka = difteritis

mazlíček maznáčik

mazlil se maznať sa

mazlivý maznavý

mečení mekotanie, mekot

mečeti mekotať

mečivý mekotavý

medle nuž, tedy

mech mach, moch

méch vrece, mech

mechovišti machnaté, moch-

naté miesto

mechový machový

mekati mekotať (o kozách)

měkce mätko

mela trma-vrma, kuca-

puca

melhuba papuliak

mělko plytko

mělkost plytkosť

mělký plytký

melné mýto

mělniti mrvit, odlamovať

meloušiti = jako tovaryšsa-

mostatne obchodovať

merenda zábavka

meremoci násilu

meruňka maruľa

meruňkový maruľový

meruňzalka póľka, egreš

měsíc mesiac

mest mušt

městec mestečko

městi miesť

městiště miesto, priestor

město mesto

městys mestečko

mešni omšový

mešfan mešťan. *

mešfka mestská obyvateľka

meta cieľ

metař zametač

metelice fujavica, chujavica
 metelliti fúkať, sňaziť
 metení zametanie
 mez medza, hranica
 mezek somár
 mezkovati se lopotiť, hrdla-
 čiť
 mezkyně mulica
 mezovati hraničiť, susediť
 mezulán hlupák
 mha hmľa
 mhlivý hmlistý
 mhliti hmliť sa
 mhoural žmurkáč
 mhourání žmurkanie
 mhourati žmurkať, sliepňať
 mhouravý žmurkavý
 mhouřiti žmurkať
 mič lobda
 mičový lopdový
 miňati se jarabatief sa, trb-
 lietaf sa
 miňavý menivý, jarabatý
 micha = modzog v chrbto-
 vej kosti
 míchati bryť
 míchátko vareška-
 mieti koho vyhábať nie-
 komu
 mieti se čeho chybiť niečo
 miliť milovník
 miliskovati se bozkávať,
 cmúľať sa
 milník milovník
 milostnice frajerka
 milovník frajer
 milostnost pôvab
 miloušek miláček
 mimínko nemluvíňa

mimo jiti ist povedľa
 mimo nadání nenazdajky
 mínění mienka, náhľad
 míniti mieniť, zamýšľať
 mír mier, pokoj
 míra miera
 míra úroková úrokomer
 míra: býti v dobré míře =
 byť dobrej vôle
 míry, dobrý z -: veľmi dobrý
 mírka mierka
 mířiti mierať, cieľiť
 misldlo válok
 misník kredenc
 místopředseda podpredseda
 mistr majster
 mistrnost majstrovstvo
 mistrný majstrovský
 místrovati majstrovaf
 místrovský majstrovský
 místrovství majstrovstvo
 míšek miešok, meštek, me-
 šec
 míti za to mieniť, myslieť
 míza miadzga
 mizeti kapaf
 mizina mindžary
 miznatý miadzgovitý, šľav-
 natý
 mlachuba taraj, papuliar
 mládek 1. mládenec, 2. mly-
 nářský robotník
 mládenec družba (na svad-
 be)
 mládí mladosť, mlad
 mladina mladá hora
 mladinka odmlad
 mladšinka mladá služka

mlat 1. holohumnica, 2. veľ-
ké kladivo
mlat (zbraň) budzogán
mláz mladá horička
mlázi siatina
mlčeti čušať, mlčať
mlha hmľa
mlhavý hmlistý
mlholiti mrholiť
mlsálek paškrtník
mlsatí maškrtiť, lakotiť, pa-
škrtiť
mlsavosť paškrtnosť, lakot-
nosť, maškrtnosť
mlsavý paškrtný, lakotný,
maškrtný
mlsky maškrtá
mlsný paškrtný
mluva reč
mluvenie hovorenie
mluvíci hovoriaci
mluvili hovoriť
mluvivosť hovornosť
mluvka tlčhuba, taraj
mlž mušľa
mnohdy často
mnohem o mnoho
mňoukání miavkot
mňoukali miavkať
mnouti tref, šuchať
mnouti si ruce mädlíť si
ruky
mnúti mieniť, myslieť
množilka krát
mnúti trenie, mädlenie
moci mŕcť
močál mláka

modráky modré (svetlé, he-
lasé) zemiaky
modř modrá (belasá) farba
modřín smrek
modřina síňava
mohovitost majetok
mohovitý majetný, zámožný
mok tekutina
mol: na mol opitý, = na-
dratý
moldánky natahovati =
pustiť sa do plaču
morče kúša
morek špik
morkový špikový
morous nrmľúň
mosaz spiež
mosazný spiežový
mošna kabela, kapsa
mošt mušt
moták nemotorník
motanice trma-vrma
motati se točiť sa, potácať
sa
motouz špagát
motrchatí zamotať
moučnice múčna komora
(v mlyne)
moučník múčne jedlo
moudí vajcia
moula darebák, tlčhuba
moulati hubou papuľou hý-
bať
mouľiti durdiť sa, hnevať sa
mour uholný prach
mourek sivý kočúr, máček
mourovatý so sivými pruh-
mi
mouřenín murín

mourienský murínský
 moutev trlo, vrtuľa, palička
 mozok mozog
 moždíř mažiar
 možditi tlef
 možditi se pechoriť sa
 možný 1. možný, 2. mo-
 húci, majetný
 mračno mrákava
 mrákoty mdloba
 mravenčení (v těle) stfp-
 nutie
 mravenec mravec
 mrazení (v těle) mrznanie,
 zima
 mražené sladofad
 mrcas vlákno
 mrcasatý vláknistý
 mrhačka márnotránica
 mrhačný márnotránč
 mrhati marhať
 mrcha 1. mrcina, 2. draha
 mrchovina 1. mrcina, 2.
 zápach z mrciny
 mrchoviště jama na mrcinu
 mrkač žmurko
 mrkat žmurkať
 mrkavý žmurkavý
 mrknout žmurknúť
 mrknutí žmurk, žmurknu-
 tie
 mrňavý zakrnělý, zakrslý
 mrňo malé dieťa
 mrňous malé dieťa
 mrož kôň morský
 mrsk šibnutie, šľah
 mrskání bičovanie, šibanie
 mrskati bičovať, šibať, šľahať
 mrsknout šibnúť, šľahnúť

mršiti o zem ottepať o zem
 mršnost obratnosť, hystrosť
 mršný obratný, bystrý
 mrš brant, černenie
 mršvice šliak, porážka
 mručení bručanie
 mručiti bručať
 mrvení hnojenie
 mrvici hnojivý
 mrviti hnojisko
 mrviti hnojiť
 mrzácký žobracky
 mrzačiti kaličť
 mrzák kalika
 mrzutosť galiba, obida
 mřiti mřet
 mřiže mreža
 mřižovi mreže
 msta pomsta
 mstíti se na kom pomstít
 sa na kom
 mstivost pomstivost
 mstivý pomstivý
 mše omša
 muchlanina zmätok, trnia
 — vrma
 muchlati pomiasť
 muchomůrka muchotrávka
 mukati muknúť
 mumlat hundroš
 mumláni hundranie
 mumlati hundrať
 mumlavý hundravý
 mústek mostok, mostik
 mušketa flinta
 mycení obnosenie, zkrkvanie
 mykati (vlnu) česať (vlnu)
 mýlek lulok
 mys predhorie morské

myslivec poľovník
 myslivecký poľovnícky
 mysliti hátať
 myslivna horáreň, hájovna
 myslivosť poľovníctvo
 myšlina myšací zápach
 myš rúbaň
 myšlina rúbaň, rúbanisko
 myšliť riediť
 mŕnenie žmurkanie
 mŕňkanie žmurkanie
 mŕŕiť mrholiť
 mŕŕiky vlčia tma
 mŕžourati žmurkať

N

nabančiti komu niekoho vy-
 biť
 nabera záhyb, vráska
 naberači načieraci
 naberač žufaňa
 naberaďo načieradio
 nabidnouti ponúknuť
 nabidnutí ponúknutie
 nabirati načierať
 nabízeti ponúkať
 nabobnati napuchnúť
 náboj nábitok
 nabotnati napuchnúť
 nabrkuouti oboliať
 nabŕesklý nabrzlý
 nabubŕeti napuchnúť
 nabýti nadobudnúť
 nabývati nadobúdať
 nacpati napchať
 načichlý napáchnutý
 načichnouti napáchnuť
 náčinek obkladok

nadace základina, fundacia
 nadání vlohy
 nadání, mimo -: nena-
 zdajky
 nadatel/zakladateľ, fundátor
 nadati oboarovať
 nadávka lieka, prezývka
 nadbytečný zhytočný
 nadbytek zhytok
 nadělení obdarovanie
 nadělití komu obdarovať
 niekoho
 nadchnouti oduševniť
 nadchnutí oduševnenie
 nadílka obdarovanie
 naditi nadievať
 naditise dúfať, domnievať sa
 nadivati plniť
 nadivka plienka
 nadjeti predbehnúť
 nadlechčiti obľahčiť
 nadměrek zbytok
 nadmouti nafúkať
 nadmuti nafúkanosť
 nádobi riad
 nadobro celkom, úplne
 nádor nahehlina, opuchlina
 nadpaži plece
 nádra prsia, hrud
 nádraží = železničná stanica
 nadřovati komu priat' ko-
 mu
 nadsázka prehánka, zveličo-
 vanie
 nadsazovati zveličovať, pre-
 háňať
 nadšenec rojčivec, oduša-
 nený človek
 nadšení oduševnenie, zápaľ

naduťtosť napuchlosť
 naduťelý napuchlý
 naduťeti napuchnúť, nabeh-
 núť

naduťec nafúkanec
 nadutosť nafúkanosť
 naduťý nafukáný
 nadýmání nafukovanie
 nadýmať nafukovať
 nadýmať sa rozdrapovať sa
 ňafati štekaf, brechaf
 naháňky, má — = je

v úzkych
 náhle odrazu
 nahnáno, má — je v úzkych
 nahnědlý brnavastý, bru-
 nátny

nahodil se přihodil sa, pri-
 trafil sa

náhradí zámecké nádvorie
 náhrevka tenlý obkladok
 náhubek kôš na papuľu
 nach purpúr

nachladil se prestydnůť
 nachlazení prestydnutie

náchlebnický příživnícky
 náhlebnictví příživnictvo

náchlebničtil příživničit
 náhlebník příživník

nachmellil se docengaf sa
 nachomýtinouti se naďapil

sa
 nachový purpúrový

nachvat naponáhle
 najednou naraz

nájem árenda
 nájemné árenda

nájemník árendátor
 najímač árendátor

najímání árendovanie
 nakapati nakvapkať
 náklad trova
 nákladnosť drahotá
 nákladný drahý
 naklepati kosi nakovať kosi
 naklonil si koho získal si
 koho

nakonec napokon
 nakouřiti okádif, nafajčiť
 nakvap nanáhle
 nakvašení rozhorčenie
 nakvašenost rozhorčenosť
 nakvašený rozhorčený

nákvětek puk
 nakynouti podkysnúť

nálada: býti v dobré ná-
 ladě = byť dobrej vôle

naléhati sůřit
 naléhavost sůrnost, súra

naléhavý sůrny
 nálevka lievik

nálevna pyčap
 nález výrok

nalézti najst
 nalézti za právo = prisúdiť,

dat za pravdu

namáhati se pechorit sa
 namanouti se naďapil sa

namásti se naďapil sa
 namátka náhoda

namazati komu niekoho
 nabit

namazati se oslopat sa
 náměstek zástupca

náměstka záměno
 námezdní najatý
 námezdník najatec

uámět predmet, téma

namlouvač frajer
 namlouvačný záletnícky
 namlouvání nahovárání,
 zaliečanie
 namlouvati nahováraf
 namlouvati si děvče = za-
 liečať sa dievčaťu
 námluvčí záletník
 namluviti navraveť, naho-
 voriť
 námluvy zálety, priepačky
 namnoze často
 namocí zodraf sa
 nanejvýš najviac ak
 nanič je mi zle mi je
 nános piarg
 napadati pristi na um
 napadati na nohu kuřať
 nápadnictví nárok, uchá-
 začstvo
 nápadník uchadzač, pytač
 napáliti ošudit
 naparovati se rozdrapovať sa
 nápařek oparenina
 napěchovati napchať
 napiti glg
 náplast flajster
 naplat býti pomáhať, osožít
 náplecník oplecko
 náplň plniienka
 napořád ustavične
 náповěď šepkanie
 napověda šepkár
 napověděti pořepnúť
 napovídati šepkať
 náprava vozu os, osa
 -naprosto celkom, úplne
 naprostý úplný
 naprotějši protivný

napřáhnouti načiahnuť
 napřed popředku
 napřesrok na ľakto rok
 napříč priekom
 narciz arcizl
 národní píseň = ľudová
 píseň
 nároží roh, uhol
 náručka manžeta
 náruční liacový kôň
 narůstí narást
 narychle napochytre
 nařčení upodozrievanie
 nařčený upodozrievaný
 nařezati komu nabít koho
 naříditi rozkázaf
 nařikání božekanie, bedá-
 kanie
 nařikati božekať, bedákať
 nařikavý božekanie, bedá-
 kavý
 nařizení nariadenie
 nařknouti upodozrievať (slo-
 vom)
 násada rukovář
 násadka rúčka
 nasekati komu niekoho zbit,
 naskožití nabehnúť, napuch-
 núť
 náskok pupiak (na nohe)
 naskytati se triaľať sa
 naslouchati počúvať
 nasnadě pod rukou
 násobilka krát
 násobný složitý
 násos pumpa
 naspěch naponáhle
 násipi násyp
 nastěhovalec priš

nastojte ľafal hľaf
 nastolení inštalácia
 nastoliti inštalovať
 nastíradati nasporiť
 nasvëdčovati prisviedčať
 naľnec krajan
 naváziti vody nafať vody
 navedení návod
 nátepničky zápästky
 natlouci komu riekoho
 zľľť
 nať vnaf
 natoť nie že by
 necky koryto
 necuda necudník
 nedopita pijan
 nedosyta nenasytník
 nečiteľný nečitateľný
 nedële 1. nedëľa, 2. týždeň
 nedomrlý polomŕtvy
 návëšti oznam
 navľeci naraľičiť
 návrši vľšteť
 návsi na návsi v dedine
 nebohý biedny
 neboť lebo
 necesta: cestou necesťou =
 krížom — krážom
 nedútkľivý = netýkaj sa ma
 něha pľvab, vnaďa
 nehrubë málo, trochu
 nechýľe zľé počasie, nečas
 nejapnosť neobratnosť
 nejapný neobratný
 nejďële najneskoršie
 nejďrivo najskôr
 nejen nielen
 nejenom nielen
 nejhãte najhoršie

nejapšie najskôr
 nejvice najvãčšmi
 nejvľ najviac
 někdy voľakedy, často
 neklidný nepokojný
 nekňuba kršniak
 několik pár, so pár
 některak nejak, voľako
 někudy voľakade, ďakade
 nelida oľľud
 nemľuva ělovek nevravný
 nemľuvnosť nevravnosť
 nemľuvný nevravný, nesho-
 vorčivý
 nemrava nemravník
 nenadãle nenazďajky
 nenadãľ neočakãvaný
 nenadãni, z: nenazďajky
 nenechavec kto má dlhë
 prsty
 nenechavosť zľodejskosť
 nenechavý zľodejský
 nepohoda planý čas
 nepohodnouti se rozkľuctriť
 sa
 nepoľizenon oďľiti s, z: oďľit
 na prázdno
 neposlucha neposľušník
 nepravosť hriech
 neprodlenë priam, hneď
 nepromľnutelný neodpusti-
 teľný
 neprospeľný neužitocný
 nepľebe ný nevyčerpateľ-
 ný
 nepľedložený nerozmysľený
 nepľetrľitë ustãvične
 nepľipadný nevhodný
 nercl-li nie že by

nerozítaviteľný neroztopiteľ-
 ný
 nerúdný nepodarený
 nekku-li nie že by
 nesčítaný nesčíslný
 nesnadili se škriepiť sa.
 hádať sa
 nesnadnosť ťažkosť
 nesnadný ťažký
 nesnáx ťažkosť, rozpaky
 nestáti k soudu nedostave-
 nie sa k súdu
 nestatečnosť bojzlivosť
 nestatečný bojzlivý
 nestejný nerovnaký
 nestvára netvor
 nesyta nenasýtnik
 nešpory olovrant
 nešťovce ošpky, sypanice
 neš vnuka, vnučka
 netoliko nielen
 neúklidný neporiadny
 neúmyslný neschválny
 neustále ustavične
 nečas v zlý čas, neprihodne
 nevesta mladucha
 nevestinec bujáraň
 nevestka súložnica, sbehná
 nevymáchaná huba = neu-
 mytá papuľa
 nezvedený nepodarený
 nežil vred
 ničmené pritom všetkom
 ničema oplán, papuľ
 nikoli nie
 niekterak nijak
 nímrať sa prehrievať sa
 nistěj ohnisko, šporák, ko-
 zub

nič večna
 niho vnútro
 niž nižšie
 nočňátko nočný motýľ,
 mura
 nohy na ramena vzíti = vziať
 nohy na plecia
 nošec potápač
 nošiti potápať
 nosec ňufák
 notný hodný
 novokřtěnec novokrstenec,
 anabaptista
 novotuní nov, nový mesiac
 nuda dlhý čas, dlhá chvíľa
 nuditi se = mať dlhý čas
 nudle rezance, halušky
 ňuhňati fučať, dychčať
 ňuma ňňup
 nunvať mládkár
 núde noša
 nuiný súrny
 nuzácký biedny, mizerný
 nuzák bedár
 nuzné biedne, bedársky
 nuzovať se bedáriť, živoriť
 núžky nožnice
 nynějšek terazší čas
 nynějši terazši
 nyní teraz
 nýti chradnúť ziaľom
 nýbři ale
 nyvý chradnúci, roztúžený

O

obalu, bez: do prosta, do oči
 obcování 1. bývanie, 2.
 súlož

obcovati něčemu byt pri-
 tomný na niečom
 obcovati se ženou súložil so
 ženou
 občas vše, zavše, časom
 obdělati napodobnit
 obdělný podlhovastý
 ob den každý druhý deň
 obdoba analogia.
 obdobný analogický
 održeti dostať, prijať
 obecně obyčejne všeobecne
 obecný obyčajný
 obehnati obklopit, ohradiť
 obejmouti objať
 obelhati ocigánit
 obemknouti obklopit
 obeplouti obplávať
 obeslati predvolať
 obětovati obecať
 obezditi obmúrať
 obezřít obzreť
 obhlédnouti obzreť
 obhroublost surovost
 obhroublý zosurovelý
 obchoditi šaty šaty obnosit
 obchůzka obídenie do okola
 oblnadlo spona, vĺazanica
 obráti se čím zaoberať sa
 čím
 obklíčiti obstať
 obleva odmäk
 obleviti popustit
 oblevovati popustit
 oblevuje je odmäk
 oblezlý lisý
 obličej tvár
 obloun okružlost, guľatost
 obloun vanjúšik, opuchlina
 oblý okružlý, guľatý
 obmeškati se oneskorit sa
 obmítati ovakovať
 obmítka vakovka
 obmysleť, fortieľ
 obmýšleti se rozmýšľať, vá-
 hať
 obnos summa
 obojůdec štíra
 obolený ranavý
 obora ohradená hora
 obratem ruky hneď a zaraz
 obřezati obťažkať
 obřeznouti obťažkať
 obřezlý tehotný, telný, žreb-
 ný
 obřezlost telnosť, žrebnosť
 obrna zmeravenie
 obrození preporadenie
 obstávka zákaz, shabanie
 obtloustlý dosť tučný
 obulikovati ošudit, mať za
 blázna koho
 obzvlášťě najmä, menovite
 ocas chvost
 ocasatý chvostnatý
 ocásek chvostik
 ocíditi očistiť
 octnouti se nájsť sa
 ocún bujačina, drišteľ
 očíhledě jako vidno, zrejme
 očkovací štepny, štepivý
 očkování štepenie
 očkovati šepiť, clevčiť
 očuchati oňuchať
 odbyť, jiti na: minať sa
 odbyť zboží predať tovar
 odčistiť odrátať
 oddati osobášit

oddélati dluh dlžobu odrobiť
 oddíl odsek
 odejmouti odňat
 odepřiti odopret
 oděrač zderca
 odhad šacovanie
 odhadovati šacovať
 odhadnouti ošacovať
 odijnud odinakiaľ
 odklízeti odpratovať
 odkud odkiaľ
 odkvapiti odbehnúť, odpáliť
 odkvěsti odkvitnúť
 odlehlost vzdialenosť
 odlehlý vzdialený
 odlišnost rozdielnosť
 odlouditi odvábiť, odlákať
 odměšovati odlučovať
 odmlouvati odvráť
 odnášeti se k čemu vzťahovať sa na niečo
 odplouti odplávať
 odpočisti odráť
 odpolou z polovice
 odpovědnictví slovná po-
 týčka
 odpovědník protivník
 odpovědnost zodpovednosť
 odpovědný zodpovedný
 odpovídati zač zodpovedať
 za čo
 odpryskatí odskákať (na pr.
 o gliede)
 odrážlivý odporný
 odrícl odríeknuť
 odríhost zderca
 odstavec odsek
 odstrojiti se soblieť sa
 odsud odtiaľto

odsudek odsudzujúci výrok
 odštěpek trieska
 odštěpenec odpadlík
 odšlípati odrubnúť, odsek-
 núť
 otdad odtiaľ
 otrženi otrhnutie
 otdud odtiaľto
 odužiti odpovedať
 odundati odobrať
 odváděti oddávať
 одведенý-odobratý (na voj-
 nu)
 одвѣсти (něco) odovzdať
 одвѣсти odobrať, assentovať
 одвод assentírka
 одводní assentačý
 оһа́нѣл se (v životě) živorit
 ohaňka volí chvost
 oharek odhorok
 ohať kopov, poľovný pes
 ohbi záhyb, zákruta
 oheb záhyb, zákruta
 oheň yatra
 ohlásiti oznámiť
 ohlášení výhlaška
 ohlašovatel oznamovateľ
 ohlašovati oznamovať
 ohlédati se obzerať sa
 ohlížeti se obzerať sa
 ohlubeň zrub
 ohnat se zahnať sa
 ohněprava veštenie z ohňa
 ohniváč fénix (vták)
 ohnižil jašter, salamander
 ohon chvost
 ohyb záhyb, zákruta
 ochabiti poslabovať
 ochabnouti slabnúť

ochablosť slabosť, zomdie- nosť	olšovi jelšová hora
ochablý, zomdlený	olšový-jelšový
ochechule siréna, morská panna	olúvko ceruza
ochlasta ožran, pijan	omítka vakovka
ochlastali se ožrať sa	omladina mládež
ochlipělý mdlý, ovislý	omlouvati vyhovávať, o- spravedľňovať
ochlipělý mdlý, ovislý	omluva výhovorka
ochmelliti opití	omluvenka ospravedľňo- vací list
ochočený skrotený	omluviti vyhovoriti, ospra- vedľniť
ochod matka	omrza dotieravec, zunova- nec
ochoz 1. obcovanie, 2. chod- ba	omrzelec zunovaný
ochrapětli zachrípnut	omšeny machom obrostlý
ochuditi oberať o majetok	onady ta
ochuzovati oberať o ma- jetok	onam ta
ojediněti osamotnet	ondati se trápiť sa, ustávať sa
ojediniti osamotniť	onde tu
okap odkap	ondyno onehdá
okázka vzorka, ukážka	oněn svět = druhý svet
oklestky raždě	op opica
oko kuří otlak	opáčení opakovanie
okolek okraj	opáčiti opakovať
okousati obhrýzť, ohloďat	opálka 1. lopata, 2. filfas
okouzlení očarenie	opasek čeres
okouzlený očarený	opatřiti zaopatřit, zadovážiti
okouzlitil očariť	opatřovati zadovážovať, za- opatřovať
okurka uhorka	opěci opiect
okurkový uhorkový	opěra opóra
okusiti košťovať	opět zase, znovu
okrástí okradnúť	opěvati ospevovať
okrušky stružliny	opí opiči
okřín vajnica	opis odpis
olejka repka	opisovač odpisovať
oliza lizoň	opisovati odpisovať
olše jelša	
olšina jelšina	

opláceli odplácat
 oplata odpłata
 oplatili odplatili
 opletání opletačky
 opomíjetí zanedbávat
 opominouti zanedbat
 opotřebovati obnosit
 opověď přihláška
 opověděti přihlásit
 opratě ladze, liace
 oprátka ohlávka
 opravdu ozaj
 opřítli opřel
 opsati opisat
 oráč rataj
 originál pôvodina
 orsel čačka
 oř paripa, tátoš
 oříšek oriešok
 osel somár
 oslechliti se okúňat sa
 ostejchavý okúňavý
 osmahlý ohorený, opálený
 ošatky masopustní =
 ostatné fašiangy
 ostouzeti ohovárať, opáľat
 ostrev ostrm
 ostříhati strážit
 ostrov síhoľ
 ostružina černica
 ostružiník černica
 ostržeň 1. jádro, 2. stržeň
 ostuda hanba, posmech
 ostuditi ohovoriti
 ostudný hanebný
 ostych okúňavost
 ostýchati se okúňat sa
 ostýchavost okúňavost
 ostýchavý okúňavý

osudí urna
 osutina výsyp
 osutiny osýpky
 osutý vysypaný
 osypati se dostať výsyp
 ošatka slamienka, okrm
 ošetřování opatera
 ošetřovatel opatrovník
 ošetřovali opatrovat
 ošklivec hnusník
 oškliviti si něco mať odpor
 k niečomu
 ošklivost mrzkost, hnusnosť
 ošklivý mrzký, hnusný
 ošoust otrhanec, oškibanec
 oštěniti se okotit sa
 oštěpky piliny, stružliny
 ošuliti ošudit
 oláleti váhať, meškať
 olěci opuchnúť
 otékati puchnúť
 otekliná opuchlina
 otekly opuchnoly
 otevřeba kriklúň
 otěž oprata
 otlučky plevy
 otok opuchlina
 otop kurivo
 otrapa trhan
 otružik arsen
 otřepti tárať, blúzniť
 otýpka viazanica
 ovád hám
 ověření uhodnoverenie
 ověřiti uhodnoveriti
 ověřovací uhodnoverňovací
 ovšem zaiste, naskrze
 ozev ozvena
 ozim ozimina

oznomenina obmrzlina
 oznobiti oziabnúť, obmrz-
 núť
 ožáhati opaľovať
 ožáhnouti opáliť
 ožleli obanovať

P

pačech vakovka
 páčiti škodu šacovať škodu
 pačmák pačmaga
 padanka opadané ovocie
 padělati falšovať
 padělek falsifikát
 padlina mrcina, zdochlina
 padnouti dobre = dobre slu-
 šať, pristáť
 padoucnice chytlianka, mr-
 cha nemoc
 páchnouti: tam již ani ne-
 páchnu = neprekročím
 toho prahu
 pacht árenda
 pachtiti po čem pechoriť sa
 za čím
 pachtovati árendovať
 pachtýt árendátor
 pajda kuľhavec
 pajdali kuľhať
 pajdavý kuľhavý
 pajed papuľová choroba (u
 statku)
 pájeti letovať
 pak však, potom
 pakatel bugateľ
 pakostnice gicht
 palanda pričňa
 pálený prebitý, prefikany.

prežibaný
 palice klahnica
 palič podpalač
 paličák tvrdohlavec
 paličatý tvrdohlavý
 palička podpalačka
 paličský podpalačský
 paličství podpalačstvo
 palirna pálenica
 páliť sa ož ujať sa čoho
 palouk lúka
 paměť, uvěsti na-: pripome-
 núť
 paměti, z-: nazpamäť
 pamisek maškrtá, lakôtká
 pampeliška púpava
 panáčkuje pes = pes slúži
 pandero bachor
 panenka bába
 panská chyžná
 pantofel papuča
 papoušek papagáj
 paprsek lúč
 paprskovali žiariť
 paprskovitý lúčovitý, papr-
 šlekovitý
 paračka hračka
 párať sa s čím nadarmo sa
 trápiť s čím
 páravý obťažný
 pardál leopard
 párek viršňa
 parob otrok
 paruka parochňa
 pařát pazúr
 pařez kľč
 pasna zástera, fertucha
 pasožitný príživnícky
 paš pašca

pastevec pastier
 pastouška pastierňa
 pastva paša
 pažatí kuľhavec
 pažatí kuľhaf
 pažhavý kuľhavý
 patla darmovrav, taraj
 patlati tárať
 päťoro päťoro
 patro poschodie
 patrení náhľad, vážnosť
 paveza štít
 pavlán balkon
 pazourka laba
 paždi pažucha
 paže rameno
 pecen bochník
 pecl, jdi do-: ber sa v katy
 peclval popelvár
 pecka kôstka
 peckatý kôstkovitý
 peče starosť
 pečlivosť starostlivosť
 pečlivý starostlivý
 pečovatí starať sa
 pejssek psiček
 pelášiti bežať, utekať
 péna šamotina
 penáženka pugilár, tobolka
 pění spievanie
 penízek limbačka
 peprný obľasný, štipľavý
 pepř čierne korenie
 perník medovník
 peřej ručaj
 peřina duchna, parušina
 peskovatí hrešiť, kliať
 pšálna chodník, pirt, prf
 pšiti spievať

petrklíč kaška
 pěvec spevák
 pěvkyně speváčka
 píce obľok
 píclati fušovať
 pícní křmny
 píčiti zdráhať sa
 píšťalka piadilka
 pídliti piadiť
 pípa čap
 pítko pohuľanka
 pitomost hlúposť, tupota
 pitomý hlúpy, tupý
 pižlati žižlať
 plahočiti se šantoriť sa,
 hrdlovať sa
 pláštiti se jašiť sa
 plášť kepeň
 plat pláca
 plátěnky gäte
 plisniti karhať
 pliti plúť
 pohěhlík bešár
 pobízeti núkať
 pobočný bočný
 pobožnosť večerní večiereň
 pobratí shabať
 pobuda papľuh, oplan
 pobuřovatí mátežiť
 pobyt bývanie
 pocel bozk
 pocelovatí pobozkať
 pocení potenie
 pociestný cestujúci človek
 pocľovati obadať
 poctivice nohavice, spodky
 poctivosť statočnosť
 poctivý statočný
 pocuchati ošarpat

počátek počiatok
 počítati ratať
 počty ráťanie
 pod popod
 podávky vidle
 poďekování ďaka, poďako-
 vanie
 poděl podľa
 po délce pozdiž
 podepřiti podprieť
 podíl 1. dieľ, 2. účastina
 podilnik účastinár
 podiv čud
 podívati se pozreť
 podivín čudo, čudesný člo-
 vek
 podivný čudesný
 podívovati se čudovať sa
 podjeseň podzimok
 podjiti podiť
 podmáslí emar
 podlaha (v jizbě) dlažka
 podle podľa
 podú lidé podľač
 podnik podujatie
 podobati se ponášať sa
 po dobrém podobrotky
 podolek podolok
 podpatek klátok
 podpáždí pazucha
 podrost podrast
 podsvinče pórča
 podžupan vicišpán
 poháněti poduriť
 pohanka kúňava
 pohlavek zaucho
 pohnojiti poviezt' hnojom
 pohodný šarha
 pohrabáč vatrál

pohrabačka zahrabka
 pohrdati brehovaf
 pohromadě vedno
 pohřeb chraňba
 pohřbilo tiesk, ohreblo
 pohybovati pohýňaf
 pochoť lapač
 pokud pokiaľ
 pokliditi upratať
 poklizeti riadiť
 pokoj mier
 pokračovati napredovať
 pokrm (vařený) vára-
 pokud pokým, pokiaľ
 pokukávati obškulovať
 pokulhávatí krivúckať
 poledne poľudnie
 poleno kálenec (dial.), klúch
 polibek bozk
 polibiti pobožkať
 polknouti přeglnúť
 polnice polnia trúba
 polykati polkýnať
 pomačkati pogniaviť
 pomalu skedy-neskedy
 pomalý územčistý
 pomatenec motoh
 pomatený pochabý
 pometati se obšmietaf sa
 pometlo omelo, ometlo
 pomíchatí pomiešať
 pomínouti minúť sa, za-
 kapaf
 pomísiti pomiesiť
 pomiázka pomaľované vajce
 pomlouvač ohovárač
 pomlouvatí ohovárať
 pomluva ohováarka
 pomněnka nezabudka

pomníti pomneť
 pomoc-rata
 pomoci reťovať
 pomrzlý poziably
 pomůcka príručka
 pomyje — špina po umytie
 riadu
 pomyje (od žinčice) psiarka
 pomyslný abstraktný
 pónejprve najsamprv
 ponejvíce najviac
 ponenáhlu pomaly
 ponocný hlásnik
 ponoukati núkať
 ponrava pajed, pačrev
 pop (ševcovský) čiríš
 popírati popierať
 poplach surma
 poplašený zjašený
 popleskávať tlapkať
 popohnati posúriť
 popořádku rad-radom
 popravovati poprávať
 po prvé prvý ráz
 popřáli dožičif-
 popříti odškriepiť
 porážka (jatyky) bijáreň
 poroba jarmo
 porobený ujarmený
 porobiti ujarmiť
 porodni babička baba
 porotní prísiežný
 poruce naporúdzi
 poručník tútor
 póry potnice
 pořad poriadok
 pořád nepřestajne
 pořekadlo čary
 poříditi poriadit

poříditi pořadno
 posada cárok
 posádka garnizona
 posavad posiaľ, doteraz
 posavadní doterajši
 posedlý pochabý
 posednouti podsadnúť (zlým
 duchom)
 posel posol
 poskvrňa makuľa
 poslanec vyslanec, delegát,
 ablegát
 posledek ostatok
 posledně ostatný raz
 poslední pokonný, ostatný
 poslechnouti počuť
 posléze neskorej
 poslice posolkyňa
 posloupný po sebe idúci
 posmívati se prekárať sa
 pospíchati popchýňať
 pospíšili si ponáhľali sa
 pospolitost vzájomnosť
 pospolu navzájom
 postěžovati si posponosovať
 postranní bočný
 posud posiaľ
 posundčina potančina
 posuněk grimasaň
 posunovati pomykovať
 posvačili poolevranťovať
 posvěcení posviacka
 počítily úrny
 pošklebek úsmešok
 pošklebovati se uškierať sa
 poškrabek postruheň
 pořlapati postúpať
 pořmourný chmúrny, mút-
 ny

peštlivati niecať
 peštvati nabadžrif, pohú-
 kať
 poi potenie
 potáceli se tackať sa
 potaď doteraz
 potah príprež
 potakati prisvedčovať
 potápěti ponárat
 potazovali se pýtať sa
 potěr ikry rybie
 potíž nesnáďza
 potoukali se briať
 potměšilec potmeňúd
 potok riava, ruďaj, jarok
 potrava jedlá, chova
 potrhlý pochabý
 potřebi načim
 potřešěný pochabý
 potud potiať
 potucha mienka, zďanie
 potulovali se hajdovať, tá-
 rať sa
 potvora neťvor, ohyzďa
 polyčka pōtfčka
 polykač (u pluhu) popek,
 popeček
 polýkali se biť sa (zbraňou)
 pouhý samotný
 poupě háďátko
 poustevník eremit
 poušť púšć
 pouť puť
 poulo púto, činčier
 pouzdro perečník
 pouze iba, len
 povadili se poharkať sa
 povaleč loptoš
 povalovač taraj

povalovali se ponevierat sa
 pōvěra čary
 pověst chýr
 pověstný chýrný
 povětroň meteor
 povídali povedať
 povídka rozprávka, beved-
 nica
 povídla lekvár
 povijan povojníčok
 povlak obliečka
 povlovně pomaly
 povolání zamestnanie
 povoz koč, vōz
 povstalec mátežník, burič
 povstání mátež
 povšimnouti si túrnuť
 povyk krik, garazďa
 pozdě neskoró
 později neskorej, neskoršie
 pozdní neskorý
 pozemek íek
 pozitří pozajtrá
 po zlém pozlotky
 pozorný bačlivý
 pozorovali badať
 pozůstalý ostalý
 pozvání pozýv, pozvanie
 požár oheň, zanieťenie
 požívali požívať
 prabába dedová
 práce robota
 pracka paprčka
 pracný oblažný, ťažký
 pracovní delaci
 pracovný robotný
 práč drač
 pračka ruvačka, dračka
 praděď dedo, dedko

prádlo bielizeň
 prach páperie
 prach sfeltný pušný prach
 práchnivėti hűtleť
 prak fungačka
 prám čln, člnok
 pramálo primálo
 pranie ruvačka
 prapor zástava
 prase brav
 prasečina bravčovina
 prasečkár bravčiar
 prask! druzg!
 prasknouti bičem puknúť bi-
 čom
 prasnice ošipaná
 „prášiti“ cigánif
 prašieti prašťať
 práti myť
 pravdepodobne akiste
 práve priam
 praviti vraveť
 právnik pravotár, jurist
 prázdniny vakácie
 preclík priecň, praclík
 prejz žľatica
 prchlivý náhlivý
 prchnouti ufujazdiť
 prkno doska
 prkno (v podlaže) = dýla,
 pomost
 probíratí preherať
 probodnouti preklať
 probošt prépošt
 probouzeti prebúdzat
 proč prečo
 pročež pretože
 prodej predaj
 prodejny predajný

prodletí meškať
 prodřepěti přečupet
 prohlédati zdulovať
 prohlubina priehlbina
 prohnany přešibaný
 prohnati předútiť
 prohra priehra
 prohybati se prehýňať sa
 procházeti se prechádzat sa
 projev prejav
 projevití prejaviť
 prokmitati prebleskovať
 proň preň
 pronájemcě zeliarka
 pronájemník želiar
 propast priepasť
 propuštění priepust
 prorok profet, veštec
 prosba pýtanie
 prosinec december
 prositi pýtať
 proslov prívet
 prosloviti prerečiť
 proslulý chýrečný
 prospěch osov
 prospěšný osožný
 prostírati prestierat
 protahovali se povystierať
 sa
 protěž plesnivec
 protivensství protivěň
 proto preto
 provaz povraz
 provázeti sprevádzat
 prs prsník
 prsknouti frsknúť
 prst ptačí lapka, ratka
 prstík prštek
 přeti pršať

prúbeh priebeh
 prúboj prlehoj
 prúčeli priečlie
 prudkost vach
 prúdušný priedušný
 prúlom prielom
 prúmer priemer
 prúrez prierez
 prúsek priesek
 prúsmok prielaz
 prúť železa cín
 prútrž prietrž
 prúvan prievan
 prúvodce prievodca
 prve prv, prú
 prvnička prvôtka
 prvopočátek prvot
 prznili marhaf, zneuctil
 prý vraj
 pryč preč
 pryskýř pluzgier
 pryskyřice živica
 pradeno povosno
 prádlena priadnica
 práhati priať
 prástky priadky
 přátelsky priateľsky
 přátl priať, žičiť
 pře (soudní) pravotá
 přebírali preberať
 přebírali prebírnuť
 přebytek zvyšok
 přece predsa
 přecpati vopchat cez mieru
 předčítati předčítovať
 přehra predhra
 předešli predišť
 předešlý minulé, predošlý
 předevalm predovšetkým

předhoří výslavec
 předivo pradio
 předkové predkovia
 předlom predlam
 předložili predostrieť
 předně najprv
 předsevzati podujatie
 předsiň pitvor
 přehled přehľad
 přehledávati prekutávať
 přehrabávati se přehřát sa
 přehrada pripravná
 přehrada (vestod.) = prielaz
 přejíti se přejest sa (preje-
 dol som sa)
 přejíti preist
 překážeti zavádzať
 překupník trochár, troškár
 přelétavec prelietavec
 přelstíti prekabátiť
 přelud víze
 přemítati prehútať
 přemlouvati prehovárať
 přemýšleti prehútať
 přenéstí přeniesť
 přepjatý namyslený
 přepodivný prečudesný
 přeptati se prepýtať sa
 přepych luxus
 přes cez
 přesázeti presádzať
 přeska pracka
 přeslen obrtlík
 přesnice nekvasený chlieb
 přesný pravidelný, do-
 chvilný
 přespříč napriek
 přesto napriek
 přěkrťati prečarhať

predkriávali pretierať
 prevaliti se prekopchnúť sa
 prevor prior, prevor
 prevrhnuť presotiť
 prezdivať prezývať
 preživať prezúvať
 prežývavec prežúvavec
 pri popri
 príbeh príbeh
 príbledlý bledastý
 príbuzenstvo rodina
 príbuznosť srodstvo
 príbývať pribúdať
 prie, na-: napriek
 pričesť pričastie
 pričetnosť pričet
 pričetný triesvy
 príčina príčina, dôvod
 pričisľovať sa usilovať sa
 pričistiť sa priečiť sa
 pričle ščebel
 prídomok prädikát
 príhana plané názvisko
 príhoťklý horťkastý
 príhýbať prihýňať
 príchozi priš
 pričytili sa prirepiť sa
 príjice francúhy, syfilis
 príjiti priš (prídem)
 príjmení prímeno
 príkop priekopa
 príkrý strmý
 príiba šišiak
 príleňavý kurtavý
 prímeti prímať
 prímlouvať sa prihovárať sa
 prímo priam
 prímy rovný
 prípalený prihorený

príráčka podvýšok
 príroda priesada
 prísať hožiť sa
 príslušetl prísľuchať
 pristav výplav
 pristavek príchlop
 prístehovalec priš
 pristil priasť
 pristoupiti pristat
 príšera mátoha, ohyzda
 prištie ďalej, budúce
 prišti 1. budúcnosť, 2. budúci
 priťel priateľ
 priťelkyně priateľkyňa
 priťi se (soudně) pravotiť sa
 priťvřiti připreť
 příze priadza
 prízvukovať (někomu) pri-svedčovať, nōtiť
 příženiti se isť na pristupky
 příživník cudzopas, potřimiska
 psanec hnanec
 pšenice jarica, jarka
 pštos knofa
 ptacivo vtač
 plačinec kurimor
 ptáčník vábec
 pták vták
 půda (část stavení) pōjd
 půda (země) pōda
 puchýř pluzgier
 půjčiti požičať
 půjčka pōžička
 půjdu = pōjdem
 puk brost
 půl pol, pōl, poľa
 půlnoc polnoc

půlnoční mše utiereň (omša)
 půst pôst
 půvab pôvab
 původní frečitý, svojský
 pých polnia krádež
 přítit se přit sa
 pysk gamba, perna
 pysk (koňský) varga
 pytel vreco
 pytlák zlodej zveriny
 pytlavlý vrecovitý

R

rab rob (ž. rodu: roba)
 raději radšej
 rádl lemeš, pluh
 radní boženík
 radnice vietnca, radnica
 rachotit romonit
 rajské jablko rajštíak, para-
 dajka
 rákosí šašina
 rámena plece
 rampouch cencúf
 ráno jutro
 rapír meč k šermu
 ras šarha
 rašelina borina
 rašelinlště bory
 rašelinová cihla darňa
 ratolest letorost
 ráz 1. -kráf, 2. ráz, úder
 rázem zrazu, odrazu
 razití (peníze) bit
 rázně ražno
 rázovitý svojský, původní
 rážetí ráňat
 rdít se bronef sa

rdousití dlávit
 rendlík rajnica
 reptati škamraf
 ret pera
 réva lodza
 rez hrdza
 rež rač, žito
 rheuma lámka
 rmut muf
 roba delná žena
 robě pachole, robä
 robotití otročit
 roční ročity
 rojití se rojit sa
 rokle priepast
 role rofa
 rorejs dážďovec
 rosol huspenina, studeno
 rostlina rastlina
 rošití ráždie
 rota 1. čata, 2. sber lidí
 roub rúbec
 roubovatí štepovať, očkovať
 rouno runo
 rouška fátef
 roveň rováš
 rovina pláh
 rovněž tobôž
 rovník ákvátor
 rozbítí na kusy rozkusit
 rozbojník zbojník
 rozbořenina rozruta
 rozbořití rozrúcat
 rozbrázděný (vodou) rozjar-
 čený
 rozbroj svada
 rozbřesk brieždenie
 rozbřeskovatí se brieždit sa
 rozcestí križná

rozcuchati rozkudliť
 rozčechrati rozkudliť
 rozčlliť rozčuliť
 rozčisnouti rozčechnúť
 rozdmýchati rozdúchať
 rozdrobiti rozmrviť
 rozebrati zobrat
 rozedníti se rozvidňať sa
 rozednívá se rozvidnieva sa
 rozedřený rozdrť
 rozejíti se rozísť sa
 rozepte rozopra
 rozesmáti rozosmiať
 rozetřásti rozkušiti
 rozevřiti roztvoriti
 rozevřiti ústa rozďaviť
 rozeznati rozoznať
 rozházeti rozhádzať
 rozhlásiť rozchýtiť
 rozhlížeti se obzerať sa
 rozhodci súdca
 rozhovor rozprávka
 rozjasniti rozjagať
 rozjihnouti okopneť
 rozjitiť rozjatriť
 rozkoš pôvab
 rozkročiti nohy rozčapriť
 rozkvásek koborec
 rozličný rôzny
 rozmačkati rozmiazať
 rozmazľiti rozmaznať
 rozmlý ľúbv
 rozmlška svada, rozmieška
 roznmoci se rozfaškať sa
 rozpačtý v pomýkove
 súci
 rozpaky pomýkov
 rozpáľiti rozžiariť
 rozpérák rázpeň

rozpomenouti se rozpamätať
 sa
 rozpor rozopra
 rozprostírati se streť sa
 rozprostřiti rozprestrieť
 rozpustilec šafo, šarapata
 rozruch vrava
 rozrytý rozgrúnený
 rozřešení rozrešenie
 rozsudek výrok súdu, ortel
 rozteskliti se rozfažobiť sa
 rozťomlý pôvabný, driečný
 rozťepiti rozrusať
 rozvětvený rozkonárený
 rozvod(manželský)rozsobáš
 rozvrh rozrub
 rozzlobiti(se) rozpajediti(sa)
 rozzuřiti se rozsrdiť sa
 rždi rázga
 rožeň ražeň
 rtuť živé striebro, ortuť
 rubáš robáš
 rubrika oddiel, odsek
 ručej potôček, jarčok
 rudý červený
 rukověť rukováť
 rumělka cinober
 rumpál hriadeľ
 růsti rásť
 různé rôzne
 růže róža, ruža
 růženec pátrik
 ručka ruvačka
 rzivý hrdzavý
 ržiti eržať
 rybi rybáci
 rybolov rybačka
 rýč rýľ, rylo
 rýdlo rylo

rýha pah, struha, žľab
 rýha (po saních) rôja
 rýchle chytro, napóchytre
 rychtárske právo (húl, od-
 znak moci) feruľa
 rýma náčha
 ryzec rýdzik
 rýže ryža

Ř

riad riad
 rádek (záhon) hriadka
 rádko rádok
 riadny riadný
 rapík = stopka listu
 rasy brvy, rance
 rasy (oční) mihalnice
 rebříček (rostlina) myši
 chvostík
 rebřík rebrik
 rebrina drabina
 Recko Grécko
 Rehoř Gregor, Rehor
 rehtačka rapotačka, rapčalo
 rehtati rapotať
 rehtati (o koni) ryhotaf
 Řek Grék
 řeka riava, tok
 řemen remen
 řepa burgyňa
 řetáb skoruše
 řeticha žerucha
 řetláník včasník
 řetěto = síto
 řetěť retiaz (ž. rodu)
 řetkvíčka redkovka
 řev garazda, krik
 řez rez

řezanka sečka
 řezati sekať
 řezník mášiar
 řež bitka
 řici rieci
 řícti ručet
 říditi redši
 říjen október
 říndeti cvendžat
 řířiti se-ručaf sa
 říza svrchné rúcho (kňazské
 a pod.)
 řízek rezeň (slaniny)
 řízný rezký
 řvati revať

S

sádlo masť, omasta
 sahati ťiahať
 salát šalát
 samorostlík bielohlav (rast-
 lina)
 samorostlý irečitý, pôvodní
 samota sihof
 samotný osihotery
 saň šarkan
 saně sane, svlače
 sápati trhať
 saze sadza
 sazeč sádzač
 sazenice priesada
 sázeti sádzať
 sběr sberba
 sciplý zdochlý, pošlý
 sebrati se schytif sa
 sedati sadať
 sedlák sedlač
 sedlý sadlý

sedm sedem
 sedmkráska iskerka, chu-
 dobka
 sednouti sadnúť
 sedrati (peťi) spárat
 sejtli (se) síst (sa)
 sekati ťuťat
 sekera (na štípání) pántok
 sekyrka halta
 sele pôrča
 selhati zlyhať
 selka sedliačka
 seménko semiačko
 seménko jetelové = se-
 mienko
 semeno semä
 senný senaný
 seno i senco
 sepnouti sopäť
 seřiditi sriaditi
 sesouti se shoriť sa
 selba sejba
 seti sätie
 setkati se stretnúť sa
 setník stotník
 setnina stotina
 setřiti sotref
 seznam soznam, menoslov
 sfouknouti zadúchať (svetlo)
 shledání svidanie, videnie
 shledati se shľadať sa
 shrknouti se shrknúť sa
 shrnovati shrňať
 shýbati se sohyňať sa
 schnouiti usýchať
 schouřiti se učupeť sa
 schovávaná skryčka
 schůze schôdza
 schválliti odobriť

schválně nápoky
 silenka lesna
 silnice hradská
 síň (panská) palota
 síť sieť
 síti siat
 síto sito
 sketa bojko, baba
 skladnost spratnosť
 sklenář sklár, obložiar
 sklenkár sklenár
 sklep pivnica
 skleslý sronený
 sklidiiti odpratať
 sklizeň úroda polnia
 sklouznouti sklznúť
 skořiti skoknúť
 skoliti prekoliti
 skomoliti štučiť
 skopovina baranina
 skofepina škarpina
 skotačiti dovádzať
 skoupý skúpej, skupáň
 skouti skuf
 skráň čelustie
 skrblik držiak, skúpec
 skrbľiti s ývražet
 skrčiti skriačiti
 skrčiti se učupeť sa
 skrz(e) skrz(o), kroz
 skřehnouti skrahnúť
 skřek škrek
 skřítň skryňa
 skřípěti škřipať
 skřítek škriatok
 skřivánek škovránok
 skučeti gavčať
 skulina škára
 skupenina skopenina

skutočne naozaj
 skutočný ozajstný
 skvrna makula, flak
 skysatí skýšif
 sládek sladovčík
 sládnouti sladnúť
 slatina medokýš, štavica
 sled šlak
 slech chýr
 slepice kura, cipa
 slepiči slepači
 slepovatí slepať
 sletěti sfrngnúť
 slávač lejár
 sleviti spustiť (s ceny)
 slib slub
 sličný driečny
 slída blyštinka
 sliditi lašovať
 slinták podbradník
 slintati sliny vypúšťať
 sliti sliať
 sloup stlp
 slouti menovať sa
 sluch slych
 sluj jask
 slunce since
 slunečnice slnečník
 slunečník slnečník
 služeti pristať
 slynouti byť chýrnym
 slyši čuji
 slyšeti čuť
 slyšeti čuť
 smekati klobúk sniať
 směska 1. (obilí) suržica
 2. (krmivo) kosenica
 směsti smiest
 smět chvojka

smetana smotana
 smetánka pleška, smetanka
 smeti brhlie
 smetiště brhlisko
 smička ostrica lesnia
 smisiti smiešať
 smlouvati (cenu) grámorif
 sa
 smlouvati se shovárať sa
 smluviti se usrieť sa
 smrk smrek, smrečina
 smrkati siakať
 smršťstip prachu alebo vody
 smrž smrh, huba jedlá
 smutno cívo
 smutný cívý
 smyčec slák, sláčik
 smyk šmyk
 smýkavý šmyklavý
 smysly čuvy
 snad asnáď, azda, vari, bojsa
 snáť snár(ik)
 snátek sobáš
 snažení snaženie, stremenie
 snažiti se pechoriť sa
 sněm dieta, snem
 sněť letorost
 snětiť sosať
 sněženka bibolienka
 snídaně raňajky, frústik
 snídati raňajkovať
 snib sňah, sneh
 snoubenec sľubenec
 snoubenka oddanica, snú-
 benica, sľubenka
 snubní prsten obrúčka
 sobec sebec
 sochor kilhof
 soptiti dychom vyhadzovať

soľva ľedva, ľedvy
 soudc sud
 soudce sudca
 souditi súdiť, hutať
 souditi se právotíť sa
 soudní sudobný
 soudruh drusa
 sousto smídka
 soustruhovati tokárit
 soustružník tokár
 soutěž konkurencia
 souvislost súvis
 spála šarlach
 spáleníště pahreba
 spánky sluchy
 spěchati náhlit
 spěšně rýchle, chytro
 spílali prezývať
 spisovný spisobný
 splác skôr, skorej
 spláštiti se zjašit sa
 splav úpusť
 splaskati bezgať
 spodky belásky
 spodnička kasanica
 společný spoločný
 spolek spolok
 spolknouti preglgnúť
 sponka zápinka
 spor pravota
 spořádati spratať
 spořitelna peňažnica, spo-
 riteľna
 spřechení záprah
 sražené (mléko) zvarené
 (mlieko)
 srážeti ronit
 srdnatý udatný
 srp kosák

srpen august
 srstka egreš, pólka
 srústi srást
 střicenina zrúcanina
 stíliti se zrúcat sa
 ssáti cicat
 ssavec cicavec
 stádo črieda, kŕdel
 stáj stajeň, stajňa
 stan šiator
 starati se stareť sa, úzkobiť
 sa
 starosvat starejší
 starožitnost starina
 stařec starký
 stařena starica, starena,
 starká
 státičky staručičky
 statek dom, gazdovstvo
 stavení stavenie
 stavěti stavať
 stavídlo hať
 staviti (zastavovati) hatiť
 stěh šev, sfah
 stěhovati se redikať (salaš)
 stejnokroj rovnošata
 stelivo podstielka
 stezka chodník, pirt
 stěžeň záves
 stěžeň sřažen
 stěžovati si ponosovať sa
 stín tieň, tóna
 stílit sofať
 stížnost ponos
 stlouci vybiť, dobiť, stlcť
 stojmo stojacky
 století storočie
 stolicek stolček
 stopa šlak

slovka stotka
 strádati trpeť nedostatkom
 stráň grúň
 strana bok; na stranu na bok
 straniti se bočiť
 strašidlo mátoha
 strašiti mátat
 strava chôva
 stráviť stroviť
 strážnik strovník
 strčiti sotiť
 strdi stred
 strhnouti skmásnuť
 strkali sácat
 strnouti stěpnout
 strop povaľa
 strouhati strúhať, bachľovať
 struhadlo trelce, trelo
 struska troska
 strýček svako
 strádati sporiť, gazdovať
 strápec kycka
 střečkovaťi grédit
 streda streda
 strecha strecha, dach
 stělný pušný
 střemcha tľpka
 střenka črienka
 střep črep
 střepina črepina
 střěštěnec pochábeľ
 střevíc črievica
 střevlík črevolak
 střevo črevo
 stříbrný stříborný
 stříbro striebro
 střici strehotat, strichnut
 střida strieda
 střik fľusk

střikati fľuskať
 střiknouti frsknúť
 střileti strielať
 střilka (u štítu domu) hálka,
 hálečka
 střizlivý triezvy
 střmen strmeň
 státi stojí
 stužka galón
 stý stotý
 stydký = zač treba sa sty-
 deť
 stydlivý cudlivý
 stýskati se cnieť sa
 sudý párný
 „suché dni“ kantry
 suk hrča
 sukně letnica
 sukně (z barevného, tiště-
 ného plátna) tlačénica
 sál soľ
 sunouti mknúť, mykať
 supiti pošmúriť
 sušárna sušiareň
 sušiti súšať
 sušili suchši
 svačina olovrant, havránka
 svaiba sobáš
 svatodušní svátky turíce,
 rusadlá
 svatost svätosť
 svátost sviatosť
 svatý svätý
 svěčný rúči, sbačný
 svědětí svrbieť
 svěhlavý durný
 světili (se) zdôveriť (sa)
 svěsti sviest
 světák svetár

svetnice svetlica
 svíce svieca
 svícen svietnik
 svlné ošipaná
 svláš mercún
 svítati brieždiť sa
 svoboda i sloboda
 svorník svoreň
 svraštiť mraštiť
 syčel sipet
 sýkora pipiška
 sýpka sypáreň
 sypký burný
 sýr ovčí oštiepok, bryndza
 syrovátka servátka

Š

šafár kasnár
 šáliti čankať
 šarvátka bitka, ruvačka
 šašek šašo
 šatečky hábočky
 šátek šatka
 šaty háby
 šavle šabľa
 šedavý brunavý
 šejdiť šudier
 šel = išiel
 šelma figliar
 šelmovský samopašný
 šelmovství samopaš
 šeptati šopkať
 šereda štrapák
 šeredný štrapatý
 šetik baza, modrý baz, or-
 gován
 šetrný gazdovný

šetiti gazdovať, štaďiť
 šibenice šibeň
 šiditi šudíť
 šije tylo
 šilhati škúliť
 šilhavý škulavý, brlocočný
 šipek svrboritka
 šiška (pečivo) krapeň
 šiška (plod) šuška
 šišky (pokrm) šúšky
 šišlati šušlať
 škádliti dodierať, zadierať,
 zadrapovať sa
 škebie mušľa
 škemrati žgamrať
 školné (školní plat) učebné
 škrtati pretierať
 škrabanice haky baky
 škrabati ciarbať
 škraboška náličnica
 škrob škroôb, lepka
 škrtiti hrdúsiť
 škubati kmárať
 škúdce naskuda
 škvor čkor
 škytati čkať
 šlapati stúpať
 šlapati (v blátě) bacgať
 šle plecnice
 šleh šlah
 šlehati šibať
 šlem šliam
 šlopěj šlapaj
 šlichta odmastka
 šmahem naraz, celkom
 šmatlavý čaptavý
 šmatlati čaptať
 šňupec smrk
 šotek škriatok

šoupati šúchať
 šnoříti (se) fintiť (sa)
 šňupati smrkať
 šňupka frčka
 špaček škorec
 špaček (hra) purga
 špalda tenkel
 špalek rubák, klát
 špatný planý
 špenát špinák
 špička (u dýmky) hryzák
 špička hrot, špic
 špina špina, brid, brud
 špiníť sa bridíť sa
 špižirna potravica
 šplhati liezť na hor
 šplounati plachtať
 šprým žart, figel
 šramot-štabarc
 šramotíť štabarcovať
 šrotovník melidlo
 štěbetání (husi) gágaga, gá-
 got
 štěbetati gágať, gagotať
 štědrý večer dohviezdny ve-
 čer
 štěkati brechať
 štekavý brechavý
 štěrbatý štrbavý
 štěrka štrk
 štika štika
 štípec paruf, štipka
 štír štipavec
 šťovík čtáva
 šťvanice huckanie
 štváti (= hnáti) duríť
 štváti (zvěř) huckať
 šustot šuchot
 šum (z másla) cmúr

šupina (rybí) ost
 šupina šupa
 šuškatí šuchotať
 švadlena ševkyňa
 švagr svokor
 švagrová svokra
 švec čižmár
 švestka slivka
 švihák cifričkár
 švihati švácať
 švižný šibký

T

tabák dohán
 tabák silný bašlak
 tady tadiaľ
 talíř tanier
 tam ta i tam
 tanemina mysli: pripadá mi
 táni sněhu toponie
 tápati habať, habkať
 tasiti zdvihnúť meč z pochvy
 taška kapsa, vrečko
 táti topiť sa (o snahu)
 tatíček ňančka, apuško
 taviti rozpúšťať kovy
 téci tiecť
 téci (po kapkách) cochtíť
 tečka bodka
 tehdy vtedy
 těhotná farchová, oťaršaná
 těkavý nestály
 tekutý samotečený
 téměř čajsi
 tentýž ten istý
 teskliti ťažkúť
 teskný clivý, otupený
 těsto cesto

tetiva — šnora na lučisti
 tetřev tetrov
 těžkopádný farbavý, ne-
 divný
 tchán test
 tchoř lapikura
 tchyně testiná
 tihnouti svažovat sa
 típati ciepať
 típec pípeť
 tis tisa
 tisíc 1. tisíc 2. jazar (šin-
 delov)
 tisk tlač
 tiskař tlačiar
 tlaknouti tlačiti
 tlakopis tlačivo
 tláďa malicherný
 tíže tarcha
 tížiti tazit
 tkadlec tkáč
 tkaloun galón
 tlačiti gniaviti
 tlačiti (= mačkati) miagati
 tlachati tárať, brýzgať
 tlak nápor
 tlapa dlaňa
 tlapka lapka
 tleskati tlapkať
 tlouci tleť
 tlouci (na dveře) trepať na
 dveře
 tlustý tlstý
 tmavohnědý barnavý
 tmel kyt, chyst
 točiti se tonit sa
 tolik toľko
 topinka hrianka
 topliti kúrit

topliti se hrúzit sa
 topor porisko
 topůrko gán
 toul púzdvo na šipy
 toulky tuly
 trám hrada
 trápliti pliağať
 trapič mučitel
 tratiť se kapat
 tresť vytlačená štiava, miaz-
 ga
 treťka haraburda, fatka
 trhati kmásať
 trkati klat
 trnouti třpnut
 trnož podstolina
 troubel čůtora, sárka
 trpký horký, marchotný
 trubec trúd
 truhla (obilná) jambár
 trup driel
 trvajici jestvujici
 trvat jestvovat
 trysk strek, cval
 tryzna (pohřební) kar
 trapec strapec
 třasák polka (pomalá)
 třasně strapce
 třeba (je) načim
 třebaš bárs, (c)hoc(i)
 třebaže hoc aj
 třenák čren (zub)
 tření ryb trlo
 třepeni strapce, francie
 třeseti čerešeti
 třibený cibrený
 třibiti cibřiti
 třida trieda
 tříska trieska

třísniti škvrny robiti
 třísniti rozblíjati
 tříti třet
 třpytiti se ligotati sa
 tudy tadiať
 tuha = nerast, z ktorého
 robia sa ceruzy
 tuhýk strakopud
 tuknouti štrngnúť
 tuliti se tulkať sa
 tůň hlboká jama
 tušiti badať
 tuze veľa, mnoho
 tužka ceruza
 tvrdohlavec hlaváň
 týčka týčka, týka
 týden týždeň
 tykev tekvica
 týl tylo
 týn ohrada, kostol
 týl tučnieť
 týž ten istý

U

úběl úbel, alabaster
 úbor háby
 ubožák neborák
 ubrus obrus
 úbytě suchotiny
 ubývati ubúdat
 účelní účtovník
 údaj udanie, zpráva
 udeřti durknúť
 udiělo zubadlo
 udupávati dlávit
 uhel uhoľ
 úhel úhol
 úhor prieloh

úhoř úhor
 úhoz vrh
 uhranouti urieť
 ujec ujko
 ujiti ujst
 ukázati ukiazať
 ukolébati ukoľebať, uko-
 ľisať
 úkrop = polievka z vody,
 cesnaku a omasty
 ukvapiti se prenahliti sa
 ulehnnouti uľahnúť
 úleva úľava
 ulomiti udruzgnúť
 umění umenie
 uměti vedieť
 umíráček umrláček
 úmor: člověk na úmor =
 mrieža
 umořovali zmárat
 umřiti umrieť
 únava ukonanie
 unavený ukonaný, ustatý
 unaviti zunovať
 uniknouti umknúť
 únor február
 unylý clivý, smutný
 úpal paľ
 úpení ston boľasti
 úpis revers
 úplavice črvienka
 úplně celkom
 úplněk spln mesiaca
 úporný zporný
 uprchlík utečenec
 úprkem na zloměrky
 upřený upretý
 upřimný iskrenný
 uraziti obraziť

úředník úradník
 utícený uhriaty
 užknouti urieť
 usedlost osadlosť
 usšň vyrobená koža
 usmáti se užknút sa, užknút sa

usmažený vypražený
 uspatí udičkať
 uspávatí belat
 uspořený sporičný
 ustanovení ustanovizeň
 ustavičně neprestajne
 ústrk odsotenie
 ustrnouti strpnút
 ustrojiti se oklúdiť sa
 ustup (s cestyl) ujdí
 úsvit svit
 užpiněný užľany
 užatý kryptavý
 úterý útorok
 útěšek oťaršenie
 útlak nápor
 utnouti okyptiť
 utráceti mňat
 utrápti se užialiť sa
 útrata útrova
 útroby nůtroby
 útržek zdrapa
 uválený ušůľaný
 uváletí ušůľat
 úvěr borg
 uveřejněný ujavnený
 uveřejnití ujavniť
 úvod 1. úvod · 2. vádzka (=

ouvod)

uvozhenec usopľaný
 užda zubadlo, kantár
 uzel batoh

úzenina údenina
 uzráti uzrieť
 užítí uzreť
 užitek osoh

V

váda svada, haravara
 vaditi se dohovárať niekomu
 vál sliězová doska
 vál doska (sliězová), tablica
 váletí šůľat
 váletí se krbáľat sa
 válník mangle
 vánek vletorok
 vánice fujavica
 vánoce vianoce, kračún
 vánočka vianočný plete-
 nec
 varhany organ
 varhaník organista
 varna miesto, kde sa vari
 pivo
 vařečka varečka
 vaz vāzy
 vdáti se vydat sa
 vecpati vopchať
 vedle vedľa, povedľa
 vědomí povedomie
 vedro pál, páľa
 vejti vniť
 velikán ozruta
 velikánský ozrutný
 velmi veľmi, veľa
 ven von
 venčl vonkajši
 venkov vidiek
 venku vonku
 vepsí v záhube, bide

vepř brav, vepor
 vepřové bravčovina
 věru ver', veru
 věřitel půjčnick
 vesměs napospol
 vesnice dedina
 věsti viesť
 veš rebelka
 věšba vešba, viedmo
 vetešník obchodník so sta-
 rinou
 větev konár(ik)
 vetřít se vtrielť sa, vodrať
 sa
 vešeti stárnuf
 věššina věčšina
 větvicka byl, bylčka
 vězeň vázeň
 vězení temnica
 vězetí väzeť
 vězil viezť
 vhodný súci
 více věč(š)mi
 vlčec kopyšník
 vlch vlecha
 vkladí vykyvovať
 víko doska, vrchnák
 vírník potápáč (brúk)
 visutý zámek klatka
 vítí viať
 vítr vletor, vetor
 víčka malá veža
 vlahka lodnia zástava
 vlak rušeň
 vláknó cmiera
 vlastenec rodoľub
 vláti vlniť sa vzduchom
 vlečka šlep
 vliv vplyv

vína luna, capovina
 vločka chomáč, strapec sňa-
 hu
 vlomí vlani
 vměstnatí vprať
 vnašití bastvit
 vnější vonkajší
 vnítí dnuká
 vníttek vnútro
 vnítěni vnútorný
 vnivec vnivoč
 vodník vodný tatko
 vodotrysk strek, garaj
 volák voliar
 vole gogol, hrvol, grlo
 volaký volováci
 vor plť
 vorat pltník
 voštiny záboj
 vozataj vozič, kočš
 vozka vozár
 vrátka branka
 vrávoratí tackat sa
 vrazilí vrúťíť sa
 vražednice márnica
 vrhnoutí dávit (sa)
 vrchol kosorec
 vrkatí hrkúťat
 vrkoč lelík
 vrněti mravčat
 vrstevník rovesník
 vršek vrštek
 vrzati vřzgat
 vřava garazda
 vřed kapra, karpa
 vřeteno čiha
 vřídlo prameň
 vřtíc, = v ústrety
 vše všetko

všední den robotný, delací
 všechom všetký
 všelijak všakovak
 všelike kadekde
 všichni všetci
 všivák lašút
 vůbec vůbec
 vůči voči
 vůl vůl
 vůle vůla
 vzejíti zísť, vzíst
 vzepítli se upriečiť sa
 vzetžení výzor
 vzítli ziať
 vzhůru! hore sa!
 vzhůru vozvyš
 vzkazovati odkazovať
 vzlykali fikať
 vzlykot fíkot, fíkanie
 vzmúžitli se pochlapit sa
 vznášeti se vesieť sa
 vzněť vzněť
 vznětlivý iskrenný
 vzniknouti skrsnúť
 vzpomínatovati se spamätat
 sa
 vzplanouti zblknut
 vzpoura mátež
 vzpouzeli se odmáhať
 vzpíčili se spriečiť sa
 vzrůst vzrast
 vztek jed
 vztekati se jedovať sa,
 pajedit sa
 vzteklost bes
 vždyť ved
 vybídnouti vyzvať
 vybití (okna) dobiť, vybiť
 (obložky)

vycenitli (zuby) vycieriť
 vycepovati vycibřit
 výčítka úpreka
 vydělávati zarábať
 výdělek zárobok
 vyděračství zderstvo
 vydrž duch ludigroš
 vyhoditli (někoho) vyprať
 vyhotoviti (psaní) vystavit
 vyhubiti vykynozit
 vyhublý vycivený
 vyhýbati se vyhýbať sa
 výjimka výnimka
 vyjiti výst
 vykatli dvojiti
 vykrácati vykvákať
 vylátati vyobšívati
 vyléčiti se vystrabiti
 vylišovati vyžmichať
 vyloučiti vytvoriti
 vyluka vylúčenie
 vymámitli vydrankať
 výmě vemě
 výměna čara
 vyměňovati čarovať
 vymknoutli se umknúť
 výmluva výhovorka
 vypíchnouti vyklat
 vypínati se vystatovať sa
 vypnouti vypáť
 vyprositi vypýtať
 vypsátati se vypyťovať sa
 výroční ročítý
 výrostek cagan, corgon
 vyrovnání ráťanie
 výsek (v lese) priesek
 vyslechnouti vypočúť
 vysmáhlý vyschnutý
 výstřední výstupný

vystihli všetci pretriezveť
 vysviedčení svedectvo
 výše navyše
 vyšívati ozdobne cifrovať
 vyšití vyobliekať
 vytáčka výhovorka
 výti zavýjať
 vytíbiť vycibriť
 vyučovací naukosdelný
 vyznamenání vyznačenie
 vyždímati vyžmikať

Z

zabaviť shabať
 zabeďnec durák
 zábřesk bresk, brieždenie
 zábsti zlabnúť
 zabývať sa obierať sa, zapo-
 dievať sa
 zácpa zapchanie
 začátečník začiatokník
 začátek začiatok
 záda chrbát
 zadarmo darmo
 zadávali zadlávati
 zadělávati na chléb mládzat
 zadiny (obilí) odcudky
 záducha zádych
 zádušný truchlý, zamy-
 slený
 záhada otázka, problém
 záhadný otázokný
 zahnojené (oči) karpavé
 (oči)
 zahrabávati hriebsť
 zahrávali si fačkovať
 zahřátí hriatie
 zahřměti zhrmeť

záhy včasne, skoro
 zájem zaujom
 zálec zajac
 záľmatí se (živě) rojčiť
 záľstě podistým
 zákolníček lómk
 zakopnouti potknúť sa
 zakrňělý kryptavý, zakrpa-
 telý
 zákrsek (ovoce) ležiak
 zákrsek (strom) košút
 zakrýti zastreť
 zakliknouti zakriaknúť
 zalesknouti se zligotať sa
 záletník zalietáč
 záľba úľuba
 zámek (u dveří) zámka
 zámek (budova) zámok
 zaměnití začarovať
 zamhouřiti zažmuríť
 zamilovatí se zaľúbíť sa
 zamklý mlkvy
 zámožný možný
 zamračený zachmárený
 zamykati zamkynať
 zákonni novušný
 zápachati (hnilobně) dušeť
 zapalovatí se broneť sa
 zápas borha
 zápasník borec
 zaplsovatel zápisník
 zapnouti zapäť
 zapomenouti zabúdať
 zapotřebi načim
 zapřáhati priahať
 zapřítí se upľíť sa
 zarůstí (býlím) zahučať
 záře žiara
 zařičeti zručať

začíkávání začítovanie
 zatváti zrevaf
 zasnoubená oddanica
 zasnoubiť sa zasnúbiť sa,
 srukovaf sa
 zásoba hotovizeň
 záspi priedom
 zastaviti se zastaf
 zástěra rúbok
 zástěra (kožená) škornica
 zastíniti zatieniť
 zasvišťať zafundzať
 zasypati zarútiť
 zašlhati flochnút okom
 zašlapávati díaviť
 zatáčka kiar
 zatím zatým, medzitým
 zátka zapcháť
 zatmění zatmenie
 zatočiti zvřtnút
 zatočiti se skrútiť sa
 zauzliť zahrdúsiť
 zavazadlo batožina
 závej zdúvisko
 zavěrák shybák, bičak
 zavěsiti zakvačiť
 závoj fáteľ
 zápora zápora
 zavřiti (dveře) zapref
 zavřiti zatvorit
 záxe zadnejšie
 zázračný přechudesný
 zázvor dumbier
 zbahněti nedvižnym sa stať
 zblázniti se zpochabel
 zboží tovar
 zbrocený zbrodený
 zburcovati zduriť
 zbytek zvyšok

zcela celkom
 zcepeněti odgebnút
 zclplý zdochlý
 zčeřiti = vodu uviesť v po-
 hýb
 zda či
 zdechnouti zdochnút
 zdejší tunajši
 zděný murovaný
 zděšený zjašený
 zdoluhavě ťahavo
 zdobiti cifrovať
 zdolati predoleť
 zdržovali se baviti sa
 zeď múr
 zedník murár
 zelí kapusta
 zelník kapustník
 zelníště kapustisko
 zemák, zemiak, krumpľa
 zemřelý umrelý
 zevnitř ždnuka
 zhněsti tisnúť v ruke
 zhostiti se zprostit sa
 zhubiti skvárit
 zimnice zimomriavky, ho-
 donka
 zimolez vtačí zob
 zírati hladať
 zlátný lakotný
 zlára zajtrá
 zivati ustá rozdáviť, roz-
 zevit
 zjev zjav
 zjeviti zjaviť
 zjeřiti se (o vlasech) dúb-
 kom stáť
 zjiřiti zjatriť
 zkaziti zopsuť, zkvárit

zkažený zhumpľovaný
 zkoprněl ztrpnúl
 zlé časy mrcha časy
 zlobili sa jedovať sa
 zlobúh beľah
 zlý planý, mrchavý
 zmásiť pogalamútiť
 zmateční stížnosť nullita
 zmatek zmätok
 zmlje vretenica
 zmládnouti okriepneť
 zmocí zvládat
 zmrazky chrochoť
 zmražený dokaličený
 zmražit dokaličiť
 zmrzeli se zobidovať sa
 zmrzlina sládoľad
 znamení známä, znamenie
 znešávať kvárať
 zneuznaný zaznaný
 zneuznávať zaznávať
 zneužívať popečkovat
 zničiti zniwočiť
 zníti zuňat, cvendžať
 znovuzrození preporodenie
 znuzovaný ubiedený
 zobák kľbák
 zotaviti se strábiť sa
 zpátky zpiatky, zpät
 zpět zpät
 zpěv spev
 zpěvník spevník
 zpltoměti osprostet
 zpívat spievať
 zpověď spoveď
 zpovídati se spovedať sa
 zpráva chýr
 zprzniti (pannu) prespať
 způsob spôsob

způsobný zbačný; spôsobný
 zřít zrieť, zref
 zrcadlo zrkadlo
 zrezavělý zahrdzavený
 zručný kaľavný
 židlo žriedlo
 ztrnulý meravý
 ztřeštěnec pochábeľ, jašo
 ztřeštili se zpochabíť sa
 ztuhlý zmeravělý
 ztuchlý potuchlý
 zůstatek ostatok
 zůstatí ostat
 zůstatí pozadu zaostat
 zušlechťovati veľadiť
 zvedati zdvihať
 zvelebovati veľadiť
 zvět zver
 zvětina divina
 zviklati vykniśat
 zvíře zver
 zvláštní osobitý
 zvonec (mosazný) spieľ
 zvraceti dávíť (sa)
 zvrátiti zháčiť
 zvučeti cvendžať
 zvučný cvendžavý
 zvyk zvyčaj

2

žabí žabáci
 žabinec, žabí vlas
 žabra žiabre
 žádati pýtať
 žádný žiadon
 žadoniti drankat
 záha záha

žák žiak
 žal žiaľ
 žalár temnica, väzenie
 žaludek žalúdok
 žár žiar
 žbán krčah
 žblunk! čľup!
 žblunkati čľupkať
 ždíbec kúšтик, omrvinka
 ždímati žmíkať
 žebrať žobrať
 žebro rebro
 žebřík rebrík
 žebřina grieda, drabina
 žebřinák rebrovec
 žeh pál
 žejdlík žajdel
 želeť banovať
 želva korytnačka
 ženská roba
 ženské (mn. ž.) biele
 žert žart, žant
 žezulka kukučka
 žháť podpáľať
 žhavý žižavý
 židě židiak
 židle stolička
 žihavka prhlava

žila žila
 žiti (být na živě) žiť, na-
 žívať
 žiti (obilí) žať
 žito raž, rož
 život (žen. oděv) drienk
 živůtek drienčík
 žizeň smäd
 žiznivý smädný
 žlábek rigol, slak
 žláza cleva
 žloutek žltok
 žluč žlč
 žluna žina
 žlutý žltý
 žmoliti žmiesť
 žně žatva
 žnec žatviar
 žok vrecko
 žráč pažravec
 žráti žref
 žula ždiar
 župan išpán
 žvanec žganec
 žvaniti tárať
 žvastať kľudiť, tárať
 žvatľatiť blabotať
 žvýkať žuvať

II.

Část slovensko-česká.

A

aba ba, žeť
 abecedár slabikát
 ablegát poslanec (sněmov-
 ní), vyslanec, delegát
 abo anebo
 abože — abo buď — anebo
 ačak? že ano?, není-liž
 pravda?
 afekcia (z lat.) dojem, vá-
 ťeh
 Agneša Anežka
 agáč akát
 agár ohať, chrt
 ahej, hej ano (přítakaci)
 achkať vzdychati (ach!)
 aj (spoj.) i, také
 ak estliže, -li (přiklonné).
 ak sa to stalo = jestliže,
 staig-li se to, ...
 akáč agát
 akiste bezpochyby, asi,
 pravděpodobně
 aký jaký, kteraký
 ako 1. (táz.) jak, kterak; 2.
 (srovn.) jako
 ako aj nýbrž
 akokoľvek jakkoli
 akosi jaksi
 akurátny přesný

ákvátor rovník
 alebo aneb(o)
 alebo — alebo buď — anebo
 analogia obdoba
 anglia plátno anglické, bar-
 vené: červená anglia
 ani 1. (zápor.) ani 2.
 (srovn.) jako: červená
 ani-malina
 apa, apko papa, tatka
 apríl duben
 aprílový dutnový
 apuško tatíček
 arcízi narcisek
 árenda nájem (půdy).
 „pacht“
 árendátor nájemce (půdy,
 statku, hospody; na Slo-
 vensku nejčastěji žid)
 árendovať najímaťi, „pach-
 tovaťi“
 arsenťotrušik
 asnáď snad, asi
 assentačný odvodní
 assentírka odvod
 assentovať odváděti na voj-
 nu
 ašak ale
 atrament (z lat.) inkoust,
 černidlo
 august srpen

augustový srpnový
azda snad
azúr lazúr

B

baba 1. baba 2. bramborová placka 3. porodní babička
hába bábovka (pečivo i forma na pečení)
bábáčko poupě, poipátko
babčička = matice, na níž se zapínají spinadla
babka 1. levný penízek, babka (sr.: to je za habkul) 2. matice u spinadla
babka (lnu) hrst (lnu)
bábka panna (hračka), loutka; („Bábkový dom“ = slovenský překlad Ibse-
novy „Nory“)
babrácky břídliský, kecal-
ský
babrák břídil, pipal, ma-
zal
babraf sa piplati se, hra-
batise, mazatise (v práci)
babravý loudavý
babrif cuchati
babry plácanina, keca: nina,
špatné jídlo
babucha zachoulená (zaba-
bušená) žena
babulatko housátko
babuška house

baburence, baburky pupence
na vrbě, jivě a pod., pros-
tonár. „kočičky“
bacgať capati, šlapati (v
blátě)
bacnúť udeřiti, baciti
bača 1. vrchní, ovčák
(pastýř ovcí) na salaši
2. otec, hlava domácnosti,
hospodář
báčik = strýček
báčlivý bedlivý, pozorný
bačný pěkný, způsobný
bačovať 1. býti bačou (ovčá-
kem), 2. vlásti, panovati
3. hospodařiti
bačovka žena bačova
bačovský ovčácký
badať 1. pozorovati 2. tu-
šiti, hádati
badka tečka, bod, puntik
badkavý tečkový
badúriť štváti
badzgať cápati blátem
baganče vojenská obuv s te-
mínky
ba hej ovšem, ano
bahnistý bahnitý
bahnivec bahňák
bahor loukoť
bahrik = část válcovitých
kamen, na Slovensku ob-
vyklých
bachyňa divá svině
báj pohádka
bajúzy vousy, kníry
bajúzatý vousatý
bak kozlík (u kočáru).
„bok“,

baka skvrna, kaňka
 bakanče viz: baganče
 bakavý poskvrněný, ušpiněný (sešit)
 baky: haky baky mazanice, klíky-háky
 bakynka kládívko
 bakombrada licous
 bakuľa = silná, nahoře ohnutá hůl
 baláchaf tlachati
 baláchavý žvanivý
 balta sekyrka na holi, valašce podobná
 balužil lomožiti, hřmotiti
 báň kotlina, úžlabí lesní
 baňa (mn. č. hane) 1. důl, báň, huť 2. lom 3. hrnčířská pec
 bandúrky = hrambory v kožkách pečené
 baniar baňatý hrnec
 banický hornický
 banictvo hornictví
 baník horník, hutník, kovkop
 banovať želeť, litovati
 banátlak trhací prach (v dolech, lomech a p.)
 bantovať koho ublížiti komu
 baran baran
 baranča beruška
 baranica beranice (čepice)
 baranina skopovina, skopová pečeně
 barbier lazebník
 barbora basa
 barboráš basista

barjak (ze srbšt.) prapor
 barla berla
 barnavý tmavohnědý, tmavý (viz: brnavý)
 barnuša = bruneta
 bárs třebaš, ačkoli
 bárske kdekoli, ledakde
 bárskeďy kdykoli
 bársko kdokoli
 barážň aksamit
 basomovať (z maď.) klíti, nadávati
 baštržaj stoka. žlábek
 baštvil vnaďiti, lákati
 bašlak silný, čpavý tabák
 batoh ranec, uzel
 batožina zavazadlo
 bavil sa 1. hráti si: děti sa bavia; 2. dliti (někde): bavím sa v mešte
 baza bez, šefik
 bazovičie bezovi
 bazový bezový, z bezu: bazová besiedka
 baztvil vnaďiti, lákati
 bdol úl
 bedač (jm. hrom.) 1. bedný, chudobný lid: ubolená bedač slovenská 2. bídáci, ničemové
 bedákať bedovati
 bedákavý nařikavý
 bedár 1. ubožák, chudák 2. bídák, ničema* }
 bedáril bídne, nuzně žiti, živořiti
 bedárka 1. ubožka, nešťastnice 2. bídnice 3. chudá fara v horách

bedárstvo nuzota, živofeni
bedla prašivka
bedlil býti bedliv
behaf běhati
behaf sa hárati se
behor bēhoun (vrchni kámen mlýnský)
behúle čepy u vrat reb dveři
beř (žen. r.) vepřové sádlo podkožní
Béla Vojtěch
belasaf modrati se
belasil modřiti
belasý modrý, modravý
belásky = spodky z modrého plátna
belaso modře, modravě
belások modráček
belaf uspávati (dítě): „hájaj, belaj“
belavý bloud
belena kolébka
beli! háje! spinkej!
beljan durman
belko 1. o člověku: rusý, bílý 2. o zvířeti (koně): bělouš
beloritka jifice
belorýpka jifice
belozor bílý sokol
belucha bělka, bílá kráva
belunký bělouneký
belúzil klamati
Berco Vojtěch
berňa berní úřad, důchod
berník důchodní
bes vztek, vzteklost, běs

besednica besidka, povídka, feuilleton
bernica = lid. název koňky
besnil vztekati se
besný vztekly
besnota vzteklost
beľah zlobůh, das
beľar ničema, darebák, bidák
beľárstvo bidáctvo, ničemnost
betúnle betonie (bot.)
bezdrahý neschůdný, nescestný
bezgať kaziti, kecatl
bezkorýstno (z rušt.) nezistně
bezo vedle: bez (předl.)
bezočivec nestyda
bezočivý bezohledný, nestydatý
bezočivo bezohledně, nestydatě
bežaf, **bežeti**, utíkatl
bežkať bežeti drobnými krůčky, cupitati
biagol (z němč.) preclik
bisloš 1. bělka (kráva) 2. bílý koláč
bíbolenka sněženka
bíčak (z maď.) zavěrák (nůž)
bidlen držák cepu
biedil strádati
biedny ubídný, chudobný
biela ženská (osoba), vl. bílá; mn. č. biele = ženské
bielizen bílé prádlo
biely bílý
bieľohlav samerostlik

bljáreň jatky, porážka
blíag cejšek, vtíštěné nebo
 vpálené znamení: také
 obrazně o špatném clo-
 věku: člověk blágovaný
blágovaný cejchovaný,
 znamenatý
blágovat 1. cejchovati, zna-
 menati 2. pranýřovati
billard (z franc.) kulečník
blá ovčí veš
blíreš (z maď.) 1. dráb, biřic
 2. zemědělský dělník
blírka ovce s krátkou a hus-
 tou vlnou
blít bítí, tlouci
blít (peníze) raziti (peníze)
byco býček
byl (žen. r.), byla, bylčeka
 1. větvička, travička, ste-
 bělko 2. zblo, drobnost,
 maličkosti
bysf (staroslov.) syn boží:
 jen ve výrazě zaklínacím
 „bysfu bohu!": přísám-
 buhl
byt život, byti
byť býti
bývalisko sídlo, obydlí
bývanie 1. byt, obydlí 2.
 meškání, dlení
bývať 1. bydleť 2. meškatí,
 dlíti
byvol buvol
blábotaf bláboliti
blácat blečeti, kečeti
bládistý pobledlý
blády bledý

bláduľa 1. bledule (bot.)
 2. blednička
blahaf si těšiti se blahou na-
 dějí
blahozvest = evangelium
blahoželanie blahopřání
blahoželaf blahopřáti
blacha plech
blachnár klempíř
blachovec plecháč, plechová
 nádoba
blak hek
blakot bekot (ovcí)
blakotaf bekotati
blatný blátivý
blato mokřina, bařina, bláto
blázonko bláhový
blbotaf bublati
blčaf plápolati: oheň blčí
blčlak = oheň
blčivý plápolavý
bledačka blednička
bledastý pol ledlý
blednivka bledule (bot.)
blen blin
bleskaňa = bytost s blýska-
 výma očima: žena, vlčice
 a pod. (podle smyslu)
blcha blecha
blisk blesk, záblesk
blisnúť blesknouti
blizňa bliženec
blizňatá (mn. č.) dvojčata,
 bliženci
blizniak bliženec, jedno z
 dvojčat
blízo 1. blízko, na př.:
 blízko mesta 2. skoro:

blizu desiaty — skoro
deset
blysko zablesklo se
blyšť slída
blyšťinka slídový listek
blyšťok orsej jarní
blíkati plápolati, blíkati
blípať breptati
blúskati blýskati
blúzniny blouznění
blúzniť blouzniti
bo neboť
bôb bob, fazole
bobo bubák
bobor bohr
bobožiť (sa) diviti se
bobuľa bobule, hlízva
boclaň (z polšt.) čáp
bočiť 1. bočiti (od někoho),
straniti se 2. nenáviděti
bočka bečka
bočna vedlejší, poboční
cesta
bočný postranní, vedlejší:
bočná izba
bodať bodejž, kéž
bodák dýka
bodka tečka, bod, pontik
bodkavý tečkový
bodkočiarka stredník
bodkovať tečkovati
bodlať bodlák
bodna láhev
bodnár bednář, bečvář
bodsekáč palcát
bôh bůh
bohma: bůh měl (tresci)
bojať sa báti se
bojazeň bářeň

bojazlivý bojácny
bojazlivosť bojácnosť
bojčiť loupiti, loupežiti
bojko bázlivec, bojácny člo-
věk
bojsa snad
bojár (z maď.) ovčák,
mladší pastýř ovel
bok 1. bok 2. strana
bokom brada licousy
bol (-a, -o) = byl (-a, -o),
3. os. od slov. byť
bôľ bol, žal
boľačka vřed, rána
boľeráz zimozráz (bot.)
boľestník = koláč, dávaný
šestinedělkám
boľestovať nařikati si na
boľest
bolvan chlapisko
borák (častěji neborák) ubo-
žák, chudák
borba zápas, boj
borca borec, zápasník
borg (z němč.) úvěr
borgovať na dluh kupovati
borľevčia j.lovčí
borľevka jalovec
borľevkový jalovecový
borľina borky, rašelina
borľiť sa zápasiti
bory rašelinisté
borovčľak kvičala
borovica borovice, sosna
borovčľka kofalka jalov-
cová, jalovčľinka
borovňľak jalovec
borsuk jezevec
bosky boso, naboso

besorácky čarodějny
 besorák čaroděj, kouzelník
 bosory čáry (kouzla)
 bosorka čarodějnice
 bosorovať čarovati
 bota bota (častější výraz:
 čižma)

bozaf lízati
 bozk polibek
 bozkať líbati
 božec mafinka (bot.)
 božekať bēdovati, naříkati
 boženie přísaha
 boženík radní (přisežný)
 bōžik bůžek
 božíť sa přísahati, bohem
 se dokládati

božodrievā bratan
 hraček bratříček
 brada 1. brada; 2. vousy
 brallatý skalnatý
 bralo (mn. č. lralá) bradlo,
 skalisko

bránice branka
 bráníčka dvířka
 bránka vrátka
 brat bratr
 brať sa kliditi se
 bratanec bratranec
 bratanica sestřenice
 bratať, bratiť sa bratříčko-
 vati se

bratský bratrský
 brav vepř
 bravec = vepř
 bravček 1. mladý vepř, 2.
 mládě kančí
 bravčiar obchodník vepřo-

vým dobytčím, praseč-
 kář

bravčové vepřové
 bravčovina vepřovina, ve-
 přové maso
 brbotaf drmoliti
 brčkový kučeravý
 brďárka = bidná fara v
 kraji, chudá stanice uči-
 telská, zapadlý kout
 bŕďnuť břístí, broditi se:
 cez rieku

brehovať pohrdati
 brechať štěkati
 brechavý štěkavý
 brechoť štěkot
 brechuň štěkavý pes
 bremä břímě
 bremlačko břemenko
 bresk zábřesk
 breskyňa broskev
 brest habr, jilm
 brestový habrový, jilmový
 breza bříza
 brezový březový, z břízy
 brezuľa brasílské dřevo (na
 nábytek)

brhlo 1. šterk, drobné ka-
 mení pod horou, 2. smeti
 brhlisko smetiště
 brchať sa hrabati se, léztí
 brlť kal, špina
 brlidiť sa ml = hnusi se mi
 bridlak břidil, ošklivec
 bridliť sa špiniti se, hnu-
 siti se
 bridlý hnusný, špinavý
 brieždenie úsvit, břesk, svi-
 tání

brleždít sa rozbřeskovati se,
svítati
brležok břižek, malý břeh
brlhať 1. vrhnouti 2. hanu
kydati
brlíhať felkovati, potloukati
se
brlíť holiti
brlžgť třesk (zbraní)
bryja kaše, míchanice
bryk žert
bryndza ovčí sýr
bryndziar výrobce bryndzy
bryndziareň výrobná bryn-
dzy
bryť míchat: kašu bryť
brýzgať 1. capati blátem
2. tlachati 3. nadávati
(někomu)
bryzgnúť vykydati: cesto
(těsto)
brkalo prapor na pérú, pe-
rutina
brla berla
brllen barvínek
brloočný šilhavý
brmboľce jahůdky, drobné
ovoce
brnavý tmavohnědý, tmavý
brndžať bzučeti
brnenie řnění, krunýť
brngáč ozdoba stuha žen-
ská
brnie sa = černá se
brnkať břinkati
broj zbraň, zbroj
broň brnění
broneť sa zapalovati se, za-
rdívati se

bronleť brněti
bronleť sa rdíti se, zapalo-
vati se
brost puk (na květ)
broťvan pekáč
brptoš breptal
brť otvor v úle, kudy včely
vyletují
brťník medvěď lesní
bručať mručeti
bruď kal, špina
brucho břicho
brunavý našedlý, našedi-
vělý
bruslaka (z něm.) světle
modrá, knoflíkyzdobená
vesta (na Oravě)
brusnice brusinky
brvno břevno
bubo bubák
bucó, bucok bucek, buclík,
buclatý v tvářích
bučina bouči
bučko bouček, mladý buk
bučný divoký
budem = budu
budúci přísti, budoucí
budúcné budoucně, přístě
búdzaf buditi
budzogáň, vl podsekáň
mlat, palcát
bujčina ocún
bujak býk
bujáreň nevěstinec
bukač volavka
bukréta kytlice
bul býk
bula boule
bulo jablko (řidký výraz)

bumba tlustý člověk
búnif kypětí
búr sypký písek
búra bouře
buran 1. silný muž, chlap
 2. vítr s bouří
burčiak mladé, kvasící se
 vino
burda hněvivý, popudlivý
 člověk
burginka řepka
burgynä (z němč.) řepa
burina býlí, plevel
burlica bouře sněhová
burnak bouřlivák
burný kyprý
búrny bouřlivý
bursovať divoce tancovati,
 křepčítí
bútľef puchřetí, práchnivětí,
 tliti
búvať (něžně) spátí
buvikať hajati
búzalka jehněda na vrbě,
 jívě; prstonár.: „ko-
 čička“
búzy (bájúzy) vousy, kníry
bzďef bzdití
bzdocha plošnice plní
bzdúrif popouzeti, podpi-
 chovati
bzikať toulati se
bzikavý toulavý
bzukať bzučeti

C

cagan výrostek
cán 1. prut železa 2. bidlo

cánovať ojezditi
cap kozel
cápať cpátí do sebe
capina kozlí zápach
capif plácnouti
capko kozlíček
capovina vlna z kozla
caprak čabraka
cárach hromada chrastí a
 listí v lese
cárok posada
cedilo (cedidlo) houněná
 torba ovčácká na bryndzu
celembať (sa) kolébatí (se)
celkom úplně, docela, na-
 prosto
cencúľ rampouch
cendžať zvučeti
ceng cink zvonku, sklenice
 a p.
cengároček zvoneček, cin-
 kátka
cengať cinkati
cengot klinkot
cepík biják cepu
cerif ceniti (zuby)
ceruza, **ceruzka** tužka
cesnak česnek
cesto těsto
cez přes; **cezeň** přes něj
cgán kra (ledová)
clageľ rampouch
clacha cicha, ciška
clážka plíšek
clibrený třibený, cvičený
clibrif třibiti, cvičiti
clca 1. kočka 2. prs (zvíře-
 cich samic)
clcadlo sosák

cicať ssáti
 cicavec ssavec
 cicerkať crčeti, po kapkách
 kapati
 cicerkom crčkom: tieť
 cicerkom = crčeti
 ciclať cumlati
 cior crček
 ciečka sitko
 cieľ cíl
 cieľiť mífiti, směřovati
 cieľa podstrešek, kolna (pro
 vozy a hospod. nářadí)
 ciepať tipati
 cieška cestička
 cleva cívka
 cievčiť očkovati, štěpovati
 cifra = ozdoba malovaná
 neb vyšívaná na šatě i
 věcech, okrasné přídavky
 k písňim, při tanci a pod.
 cifrlčár švihák
 cifrovať = zdobiti, vyšívati,
 ozdobně malovati, tanec
 neb píseň vložkami při-
 krašlovati
 cifruľa parádnice
 cifruška dívka, jež se jen
 strojí
 cigánňť lháti, „prášiti“
 cigánka chudobka
 cigel rampouch
 ccha vřeteno
 címer erb
 címerník herold
 cínober rumělka
 ciniľavý citlivý, útlý
 ciniľavka křehotinka
 ciniľavost citlivost, útllost

cintorin (z lat.) hřbitov
 cintuľa citlivka
 cinz nájemné, činže
 cipa slepice, kuře
 cipele dřeváky, dřevěná
 obuv
 cipuška 1. slepička, ku-
 řátko 2. miláček
 cirády ozdoby
 cirkať cvrčeti
 cirkev = evangelická ná-
 boženská obec, evange-
 lická farnost
 cisár cisar
 citný citlivý
 clivý tesklivý, teskný
 clivo smutno
 cmar podmáslí
 cmiera vlákno
 cmiler (z lat.) hřbitov
 cmúľat 1. cumlati 2. kouřiti
 cmúľat sa cucati se, hubič-
 kovati se
 cmuľok cumel
 cmúr máselný šum
 cnie sa mi = je mi teskno
 cnieť sa stýskati se-
 cofať couvati
 cogaň výrostek
 cochtľť téci, čechtati: krv
 z nosa cochtí
 cokyl zpát kyl varil
 colný celný
 combýľat nohama = hou-
 pati nohama
 corgoň pohunek
 crčieť cehtati
 cucadlo sósák
 cúďť cidľti olíľ

cudlivý stydlivý, **cudný**
cudlivost stydlivost, **cud-**
nost
cudzí cizí
cudzina cizina
cudzopas cizopasník, při-
 živník
cukor cukr
cukráreň cukrářství, cu-
 krátský krám
cukrováreň cukrovar
cundrá nepořádná, umou-
 něná ženská
cuzdlí plísňiti, peskovati
cvendžaf zvučeti, zvoniti.
 zníti
cvendžavý zvučný
cveng zvonění, znění
cverna (7 němč.) níř
cvíček floček
cvík cvoče, cvok
cvikla jedlá repa červená
cvířaf cválali, pospichati

Č

čabrak přikrývka na koně,
 čabraka
čacáný cinaný
čacka 1. okrasa, ozdoba
 2. orsej
čachor = roh nebo pozdro,
 kam sekáč ukládá brou-
 sek
čaja člunek
čajka kajka
čajkovať sa, čajovať sa v
 čluně plouti
čajal téměř, skoro, třebaže

čakáleň čekárna
čakan 1. motyka, kopáč.
 krample 2. čekan, ši-
 benice
čakať čekati
čákov vojenská čáka
čankať šáliti, klamati
čap čep, pípa
čapa ploský kámen
čapica fez
čapy věšaje
čaptaf šmatlati
čaptavý šmatlavý
čara výměna, směna
čarať vyměňovati
čarba(nina) čmáranina
čarbat čmárati, škrabati
čarenie čarování, kouzlení
čariť čarovati, kouzlití
čary 1. čáry, kouzla 2. vý-
 měny 3. pověra, pore-
 kadlo (čary nepodary)
čarovaf vyměňovati
čas čiše
čata četa, rota
čavka kavka
čečina jehlice stromu (jeh-
 ličnatého)
čečimle jehlíči
čeřaf chasa
čeřadník čeledín
čeliadka cháška
čelust 1. čelist 2. skráň
čemega = rozředěná káva
 neb víno
čemer bolení břicha
čeres mužsky opasek
čerečeh, čerečina třesně
čerieda stádo

čerleslo 1. krojidlo u pluhu
2. tříslu
černastý černavý, načernalý
černica 1. ostružina (plod)
2. ostružiník (keř)
černokňazník myslitel, hlou-
bal, vševěd
čertaž 1. hranice na mapě
(čára řazená) 2. hranice
skutečné
červenák drobný měděný
peníz
července měděné drobné pe-
níze
červené hrozienka = meru-
zalka červená, ryhiz
červienka 1. čermák 2.
úplavice
či zda, zdali, -li
čla (žen. r.) = či
člahat sahati
člapka zimní čepice
člara čára
čiarbat škrabati
člastočka částka
čičikať konejšiti, dádati
čičoriedka borůvka
čidali bodej
čle (str. r.) = či
člernava černý hustý mrak
člernidlo inkoust
čierny černý
člerťaz 1. hranice na mapě
2. hranice skutečné
čiga kladkostroj -
čik piskor
člnčarovat čimčarovati
člnčier pouto, okov
čipka krajka

čipkár krajkář
čipkárka krajkátko
čipkársky krajkářský
čipkárstvo krajkářství
čipkastý krajkováný
čiplý suchý
čir kaše z mouky
čirikať cvrlikati
čirink cvrlikání
čiriš ševcovský maz, pop
čitat čisti
čizma bota s vysokou ho-
linkou
čizimár švec, obuvník
čkanie škytavka
čkat škytati
čknúť škytnouti
čkor škvor
člapatý ploský, rozplestlý
člapkat čvachati vo vode
členok kotník na noze
člnok člunek, kocábka
čľup! žblunk!
čľupkat žblunkati
čľupknúť žblunknouti
čo co
čo aj byť i, třebaže
čochrat česati
čo len byť i jen
čo priam byť i
čosi-kamsi zanedlouho,
hned, obratem
čoskoro v krátkosti, zane-
dlouho
črapniť mrznouti; pri-
čraplo přimrzlo, přituhlo
čren třenák, zub třeci
črep(iná) střep(iná)
črevo střevo

črevo zadné konečník /
črevolák střevlík
črchnout 1. sekvrou rýhovat
2. čáru udělati

črleda stádo
črlenka střenka
črieslo tříslo
črlel nabíratí, čerpati
črlevica střevíc
črlevička střevíček
črpák dřevěná nádoba na
zinčící

črpkat střikati
črpnout prsknouti, střiknouti
črvlak červík
črvienka úplavice
črvoč (jm. hrom.) červi
čučo, čučko pes, psík
čučorledka borůvka
čud div

čudák podivín
čudsný předivný
čudný divný, podivný
čudo podivín
čudovat sa diviti se
čugar oprask (na biči)
čuhat číhat
čuhat číhati
čuchrat čechrati, čeriti
čuj, čujtel slyš, slyšte!
čuja clunek
čujný = člověk s jemným
sluchem, bdělý

čujno citlivě (sluchem)
čujnost bdělost
čulý čilý, živý
čulosť čilost, živost
čungy = nohy

čuplet krčítí, chouliti se
čuridlo ohyzda
čuší mlčí
čušať mlčeti, tše býti
čuť slyšeti
čutora 1. (z maď.) troubel,
též špička u dýmky 2.
cestovní láhev dřevěná

čuvy čivy, smysly
čvach odrodilec
čvachtať brodití se látem
čvapok čpavek
čvíčala kvičala
čvíkať kvičeti
čvíkota kvičala
čvirikať čimčarovati
čvrlikať cvrlikati

D

dačo něco
dade někde
dach střecha
ďajak nějak
ďajaký nějaký
ďaka dík
ďakde někde
ďakedy někdy
ďakovat děkovati
ďakto někdo
ďaktorý některý
ďalej dále
ďalcokopis = telegraf
ďalia hrdina
ďaňový (úrad) herní (úrad)
ďaraz jednou
ďarmovrav darmotlach
ďarňa cihla (rašelinová)

daromnica = daremná, ni-
 cotná věc, nicůtka
 daromný marný
 datel datel
 datelina jetel, jetelina
 datelinisko jeteliště
 datelinový jetelový
 datľa datle
 dávať sa vrhnouti, dávaťi se,
 zvracetí
 dážd děšť
 dáždívý deštivý
 dáždník deštník
 dáždovec dešťovka
 dáždovník rorejs
 dbanka máselnice
 debnár bednář
 debnářsky bednářský
 debníť bednařiti, bedniti
 december prosinec
 deci decilitr; odmírka na
 pálenku
 dedinčan vesničan
 dedinčeka dědinka, víska
 dedínský vesnický
 dedo praděd
 dedová prabába
 dedovizeň dědictví
 dejateľ činitel (v dějinách
 a p.)
 dejstvo jednání, dějství
 dejstvovanie působení
 dejstvovať jednati, působiti
 delací pracovní
 delací deň všední den
 deľako m. ďaleko = daleko
 delivka dělitko, rozdělovací
 znaménko
 dele dělo, houfnice

domikát polévka, připra-
 vená z bryndzy, tuku a
 chleba
 dengľaveť býti neduživý,
 živořiti
 dengľavý neduživý, chouló-
 stivý
 derež = trestná lavice, na
 niž bítí robotřici, potom
 šatlava
 deska (doska) prkno, viko
 detné dieťa vnuk
 detva (hrom. jm.) děti
 Detva = rázovitá obec ve
 zvolenské stolici
 detvák chlapec
 devana divizna
 deväť devět
 deväťoraký devaterý
 dever švagr
 deverkyňa švakrova
 devľa cikánka, nejčastěji
 však cikánská kobyla
 dežma desátek
 dežmovať 1. vyhrátí desá-
 tek 2. brátí, loupiti
 diaľ dálka
 dieľava oálava, dálka
 diasno dáseň
 diať sa díti se
 dieľ díl
 dieľňa dílna
 dieľo dílo
 dienko malé dno
 dieť sa děti se
 dieťa dítě
 dieťa sněm
 dievka dívka
 dieňňa díže

děákrcíe zpropitné	doblí (koho) stlouci, natlouci (někomu)
děátríkt náboženský okres evangelický	dobráť nahnati strachu
dívá koza kamzík	dobrobyt blahobyť
dívlacky kančí	docenganý namazaný (napilý)
dívlak kanec	dočlahnuf dosáhnouti
dívlna 1. dívká zvěř 2. zvěřina	dočreť vyčerpáti
dívý kašel černý (ovčí) kašel, záducha	dočuť (sa) doslechnouti (se)
divok divoch	dodatok dodavek
dych dech	dodierať dotíratí, drážditi
dychčeať trkati	dohán tabák
dýchnuf dechnouti	dohárať dohořívati
dýľa prkno v podlaže	dohľad dohled
dymíť sa kouřiti se (z pece sa dymí)	dohladať dohlédati
dymnatý kuřavý	dohovárať domlouvati
dymník komín	dohrýzať drážditi
dyňa tykev	dohviezdny večer štědrý večer
dyňový tykvový	doch (z němč.) střecha
dlaba viz: dlapa	dochrámaný poraněný, ochrnutý
dlapa tlapka, pracka	dochrámať raníťi, ochrnouti
dlávíť mačkati, škrtiti, rdousiti	dojať dojmouti
dláčka podlaha ve světnici	dojčenie kojení
dleť dlíťi	dojčiar dojčič na salaši
dlb dluh	dojčít dojítí, kojiti
díhý dlouhý	dojedovať koho dopáliti koho
dílizný dlouhatánský	dojelnica dojnice
dláka délka	dojesť dojísti
dížný dlouhý	dojka kojná, chůva
dĺžoba dluh	dějst dojítí, dojeti
dmýchať dmýchatí, nadouvatí	dokaličený zmrzačený
dmu, dmuká dovnitř, uvnitř	dokaličít zmrzačiti
dobačovať dopracovati	doklať dokud, dokavad
dobleďsať dotíratí, dožírati	dokým dokud
	dokladať připomínati
	dokona dokonce

dokonaný unavený
dokorán kořán, dokořán
dolámaný natlučený
dolpat doléhati
dolpavý dotíravý
dolmání šaurovaný kabát
 (maďarský)
dolná zem = jihohuverské
 nížiny
Dolníaky viz : dolná zem
dolomání viz : dolmání
doluznak břichem dolů
dom dům
domeník domácí
domov domů
domový pro dům vhodný,
 domovní
domřezat dráždit
donát slabikář (podle lat.
 skladatele Donata)
dookola kolkol
dopýtat sa doptati se
dopočet doslechnouti
dopratať dodělati (práci, ú-
 klid)
doprosta prostě, přímo
dopusta docela, až na dno
dorábat dodělávati
doráňaný potlučený
doráňat potlouci
ďordinka jitinka
dorobit dodělati, dopěsto-
 vati
dorozprávat domluviti
dorúbat posekati, poraniti
dosiahnuť dosici
dosiaľ dosud, doposud
doska deska, prkno, víko
dostať dostatek

důstoj důstojnost, důstojen-
 ství
důstojný důstojný
doštený prkenný
došúchaný otřelý, ošoupaný
dotade až sem (místně)
dotedy do té doby, dotud
doterajší posavadní
doteraz do nynějška, depo-
 sud
dolať dotud (časově)
dotieravec dotěra, omrzelec
dotrímaj sľub = dostáti
 sľubu
dovádzat skotačiti
dovedna dohromady
dovedovať dovolávati se, do-
 ptávati se
dovôkola dokola, vúkol
dovrávat domlouvati
dovtedy do tehdejška
dozerat dozíratí, dohlédati
dožičiť dopřáti, půjčiti
drabina žebřina
drabinovec žebřinák (vůz)
draňa mrcha, mršina
dranica dračka
drankať žadoniti, škemrati
drapľavosť hrbolatost
dráždiť jitríti
dražňak síť rybářská
drážiť drážditi
drbačka svrab
drďať broukati
drema knetovka
dreváreň dřevník
drevienka dřevěnka (dým-
 ka)
drevorubač drvoštěp

drgať drcať
 drglovať lomcovati, tŕásť
 drgluje ma zima = tŕese
 mnou zima
 drgnúť drcnouti, trknouti
 drgocať drkotati
 drhák hadr na drhnúť
 drhnúť lopotiti
 driapať dráti
 driečiek živútek (ženský
 oděv)
 driečny urostlý, ztepilý,
 rovný, hezký
 driečnosť leposť
 drieť trup, dŕk, život
 drieťmavec narcisek
 drieň dřin
 drieňky dřinky (plody dřinu)
 drieňmať hnípati, chrněti
 drieťeľ ocún
 drkocať cvakati, klektati,
 jekotati
 drkotavý jekotavy
 dŕlať hrdlovati (se)
 drmancovať lomcovati
 drmať lomcovati
 drobčieľ tančiti
 drobizeň drobň, děti
 drobízg drobné děti
 drobnice osypky
 drobničky = drobné zprávy
 drotár dráteník
 drotársky drátenický
 drozd kos
 droždie kvasnice
 drpčieľ skákati, kŕepčiti
 drugať 1. pŕisti vlnu 2. ko-
 pati nohama
 drúk kyj, klacek, tyč

drumble drnkačka
 drus, drusa jmenovec, druh,
 vrstevník
 drúzgať drtiti, lámati, roz-
 bijeti
 druzgť praskot
 drví ma zima = zima mnou
 lomcuje
 drvíľ hmožditi
 drvoteň špalek na štipání
 dřiví
 drvotina 1. chrastí 2. pi-
 liny
 dříľak dřžerešle, skrbľik
 dubasľ dupati
 dubľ (niekoho) pľsniti, ká-
 rati
 dubkať dohati
 dúbkom stať ježiti se
 duča jáma
 dučať chytati ľelky, dřepěti
 dúčela pišľala (z rákosu)
 dudrať dudľati
 dudravý dudľavý
 duh užitek, prospěch, síla
 dúchať dmýchati, foukati
 duchna peľina
 duchnica poľšťár
 dúľ nákaza dobytčľ
 duľľa hlíza
 dúľej dešťik, přehánka
 dulovať něco přeházeti
 duma zadumání
 dumbier zázvor
 dunčať duněti
 dunčo pes
 dúpe doupe
 duplom dvojnásob
 dúpnateľ doutnati

durák hlupák, Černý Petr
 durif hnáti, poháněti, pobl-
 zeti k práci
 durknút bouchnouti, prask-
 nouti
 durkot praskot, bouchnutí
 durný pošetilý, světlavý,
 tvrdšílný

Đuro Jura, Jiří

dušef = plisni neb hnílobou
 páchnouti

dúšok, na — : v jednom tahu

duťlavaf dutým se stáváti

duťlavý dutý

duťlina dutina

dúvať nadouvati, foukati

dúže chutě

dúžef zotaviti se, nabývati
 sil

dúžil silný, mohutný, bohatý

dužotelný silný (v těle),
 statný

dvíhať 1. zdvíhati 2. odu-
 ševňovati

dvížnosť nadšení, odušev-
 nění

dvójbodka dvojtečka

dvójil vykati

dvor dvůr

dvor mesiaca = okolek mé-
 síce

džáňaf sa kejklati se

džavkať hafati

džuka halucha, hrachor

E

egreš angrešt

éjlonovať volati éljon (slávu)

erdžaf ržáti

eremít poustevník

eržaf ržáti

Eržika Bětuška (Alžběta)

evanjelk : nikdy ne sloven-
 sky evangeliál

F

fábor stužka

fačkováť laškovati, zahrá-
 vati si

fajrnok zákřsek

fagan (šakan, nemanželské
 dítě

fajčenie kouření

fajčlar kuřák

fajčlarčň kuřárna

fajčil kouřiti

fajka dýmka, lulka

fajkár dýmkař

fajta druh, odruda

fakľa pochodeň

fako vraník

faktor = dílovedoucí v tis-
 kárně, továrně a j.

falatil kouskovati, na kou-
 sky krájeti

fanasovať blouzniti

fany vtipy, nápady

fantovať žertovati, tropiti
 šašky

farahún cikán

farba barva

farbenica barevná sukně

farbiar barvíř

farblarčň barvířna

farbisť barevný

farbiť 1. barviti 2. lháti,
„lakovať“
fašangovať užívať maso-
pustu, hýľiti
fašangy masopust
fašangy ostatné = maso-
pustní ostatky
fašangový masopustní
fáťeľ rouška, závoj
fatľnkovať pochlebovať, li-
chotiť
fatka talafatka, cetka, ni-
cútka
fatkár lichotník
február únor
feračina kapradí
feršter (z něm.) lesník, (oršt
feriál čtvrtina
fertucha fěrtoch, zástěra
ferula 1. berla 2. hůl, t. ř.
rychtářské právo
figa fik
figel pikl, čtveráctví, žert
figliar čtverák
figliarľ čtveračiti, žerty tro-
piti
figliarsky šelmovský, čtve-
rácký
fikanle vzykot
fikať vzykati (nahlas)
filfas opálka
fiok zásuvka
firnajs fermez
fiškál právní zástupce (stát-
ní), advokát
fiškus státní návladní
fišak skvrna
fiajster náplast
fiandra freňa

fiša láhev
fiška lahvička
fišačik skvrnka
fiškať pleskati, poličko-
vati
fiochnút (okom) mrsknouti
ckem, zašilhati
fiochirovať (hrubě) koketo-
vati
fiúdrovica pálenka špatné
jakosti, špatná kořalka
fiusk střik
fiuskať střikati
fiusnút poličkovati
fokoš = druh maďarské va-
lašky (hůl se sekýrkou)
forgo péro za klopoukem
foršt nadlesní, fořt
fortleť výhoda, „knif“,
léčka
fortna brána
fotel křeslo
frajer milenec
frajerčľ běhati za holkami
frajerka milenka, milá
frajerkár děvkař, holkař
francúhy přijice, syfilis
frčka šňupka
frčky hádzat komu = za-
hrávat si s kým
frňať bručeti
frňo bručoun
frizér kadeřník
frkať padatí, frčeti
frňať letěti, bžeti
frnkať fňukati
frnkoš fňukal
frsknúť prsknouti
fruštik snídaně

fruštkovat snídať
 fučlk větroplach
 fučka kaše
 fušnatí hůňati
 fušniacky hůňavý
 fušniak hůňal
 fujak chumelice
 fujara dřevěná píšťala ov-
 čácká
 fujarovat hráti na píšťalu
 fujas matijáš = útěk, úprk
 fujas vletor vitr s metelici
 fujavica metelice
 fujtáš náboj
 fužo špinavec
 fužulo vlček (hračka)
 fundža přeslička
 fundžaf vrčeti (vretená fun-
 džia)
 fundži-palica plácačka
 fungačka prak
 funt libra
 funtový liberní
 fúrik vozík, trakař, kolečko
 (na písek a p.)
 furmanka povoz
 furto nenefetržitě, ne-
 ustále, pořád
 furo podšivka
 furovaný podšitý
 fužň vousec
 fúzatý vousatý
 fúziská vousiska
 fúzy vousy

G

gáfor kafr
 gágaga štěbot, káchání husí

gágaf káchati, kejhati
 gágor chťán
 gagoťaf štěbetati, káchati,
 kejhati
 gájdy dudv, kejdy
 gājdoš dudák
 gājdoťaf hráti na dudy
 galamúťaf másti, plésti, ba-
 lamutiti
 galán milenec, frajer
 galánka milenka
 galbavý neobratný, těžko-
 pádný
 galbák nemotora
 galgan šibeničník
 galiba překážka, nehoda,
 mrzutost
 Galko Havel
 galón tkaloun, stužka
 galop kvapík
 galovný pěkný, slušný
 gamba pysk, huba (zvířecí)
 gambavý hádavý, hašte-
 řivý
 gambiskatý pyskatý, hu-
 batý
 gán násada, topírko
 gandža vada, chyba
 gandžavý vadný, chybný
 gangolče holátko
 gánif posupně hleděti
 gánok chodba
 gápeř drina, těžká práce
 garaž 1. potůček (zurčící)
 2. vodotrysk
 garazda lomož, hluk, vřava,
 křik
 garazdíť vřavu, hádku tro-
 piti

garbiar koželuh
garbiarčň koželužna
garbiarstvo koželužství
gargarizovať kloktati
gaštan planý = divoký kaštan, jirovec
gáťe kalhoty, nohavice, spodky
gavčaf skučeti
gavčavý skučivý
gazda hospodář
gazdik malý, drobný hospodář
gazdiná hospodyně
gazdovať hospodářiti, šetřiti
gazdovlivý hospodárný
gazdovský hospodářský
gazdovstvo hospodářství, selský statek
gáňa plat
gebuža chebule
gebuzina hatlanina, nesmysl
gebužň hatlati, čmářati neb povídati nesmysly
gegyňa tvrdá hlava, palice
gegnáľ leknouti (ryba zgegla)
geleta = dřevěná nádoba k dojení ovcí
gevdžaf šľpati, šľpavě mluviti
gyzd špina, neřád, rmut
gľask dľask
gľg lok, doušek
gľgaf hľtati, hľtavě piti
gľgotaf kloktati
gľgotavý kloktavý

gľleda maz, smalt
gľledľf smaltovati
gľľavľf mačkat, šľpat
gogol vole (dobytčľ)
góľa (maď.) čáp
gollер límec
gomba knoflík kovový, kulatý (u kabátu neb u vesty)
gombačka jehlice s koulíčkou na konci
gombľčka knoflíček
gombľčkar knoflíkář
gombľčkový knoflíkový
gombík knoflík
goral ľesák, horák, obyvatel hornatěho kraje
gord uzel (gordický t. j. spleťený)
gorej 1. hľľdačská bouda
2. stodola na kukuřiči
graca krace, široká motyka na okopávání
gramorľľ sa smlouvat, se, přiti se, tahati se o něco
grapa neplodný, vychudľý pozemek
grcaf kuckati
grěcky řecký
Grěcko Řecko
grěďľf rejďiti, střečkovati
Grěk Řek
grg krk
grgaf krkati
grgavý krkavý
grľcľa žebřina
grľľľľk břidlicový kamének
griska krupice
grľľk doupnák

grlo hrdlo, vole
 grman = zakrslá švestka
 gról hrabě
 grólka hraběnka
 grólsky hraběci
 grólstvo hrabství
 gróny basa
 grůla zeměák, hrambor
 grúlenie hrochot, chroch-
 / táni
 grúllf chrochtati
 grúllv brav = chrochtavý
 vepř.
 grúh hora neb stráň v lesní
 poloze
 grunár = kdo má pole neb
 stavení na stráni, horal
 grúnik malý svah, malá
 stráň lesní
 grznár kožišník
 grzno kožišina
 guba houněný kabátec
 guča chumel něčeho
 guga nádor, naběhlina
 gunár 1. houser 2. husák,
 pasák husí
 gundža 1. bulka na těle
 2. výrostek na stromě
 gundžovitý = bulkami po-
 krytý (nohy psa bývali
 gundžovitě)
 gula stádo hověz. dobytka
 guľa koule
 guľaf kouletí
 guľatosť kulatost,
 guľatý kulovatý
 guľka kulička
 guľočka kulička
 guľovatý kulatý

H

hába šat, kus oděvu
 habán 1. dlouhán, čahoun
 2. přezdívká Němců na
 Nitransku
 habarka kvedlačka
 habaf makati, tápati, ne-
 jistě něco vědět
 háby šaty
 habkač = kdo tápe někde
 net v něčem
 habnúť sáhnouti
 hábočky šatečky
 hača hřibě
 háčľ sa zdráhati se, upej-
 pati se
 hádam asi, bezpochyby
 hádanka hádka, vaďa
 hádka hádanka
 hádzaf házetí, chrľiti
 haferá borůvka
 hafury borůvky
 hachľovať strouhati
 hajči 1. hajný 2. hlídač
 polní
 hajda dětský kočárek
 hajdák lajdák, ledaják
 hajdákať mrháti, lajdati
 hajdaf kolébatí, uspávati
 hajdovať potloukatí se, laj-
 dati
 hajdúch hajduk, úřední slu-
 ha
 hajduchovať 1. tancovati
 „odzemek“ 2. sloužiti v
 úřadě
 hajľ viz hájnik
 hájnik hajný, myslivec

hajov loď
 hákať kóktati
 haky-baky kliky háky
 halaškovat zaháleti
 hálečka viz hálka
 halena selská houně
 hálka stříška u štítu stavení
 halušky nudle s bryndzou,
 povídky, zeleninou atd.
 halušková neděle družebná
 neděle
 haluzina chvojl, větvoří
 haluzový (plot) laťový, z latí
 neb větvi (plot)
 hám brzda u vozu
 hambár truhla na obilí
 hámor kladivo, huf
 hamovať bizditi (vůz)
 hámovka brzda (u vozu)
 hámrik kladívko
 handra hadr, cár
 handrář hadrář
 handrkovačka hatlatilka,
 hamatilka
 handrkovať hatľati
 hánky kotríky u prstů
 hapiť chmatnouti
 haraburdy chamrád
 haravara váda
 harcom cvaľem
 harcovat čvátati
 harkať sa hašterľti se
 harmanček heřmánek
 harmún heřmánek
 hárok arch
 harovať hýřiti
 harovanie kalení
 haruľť lati, nadávati, spí-
 lati

hasačert čert, ďábel
 hasať křepčiti
 hať 1. jez 2. křoviny na
 lukách
 hatľť zastavovati (vodu),
 zadržovati
 hatovec prut
 havkať štěkati
 havoť pes
 havránka svačina
 hegaf drkotati
 begavý drkotavý
 hej ano (přítakaci)
 hen tam
 heno tamo
 herb erb
 herko sem
 het pryč
 hiarť ohniště, ohnisko
 hyba pramének provazu
 neb vrkoče
 hyd drůbež
 hydina drůbež
 hydínárstvo drůbežnictví
 hydľť hyzďiti
 hydozel housenik
 hýhať hýkati
 hynťa houpačka
 hynťať houpati
 hyntov kočár
 hľa eihle
 hľdať hledati
 hľadeť hleděti
 hľadimor osívka
 hľadkať hľaditi
 hľadovať hľadověti
 hľaný = pěkně rostlý
 hľásnik ponocný
 hľaf krystal

hlaváň tvrdohlavec, pali-
čák

hlaveň ohofelé poleno

hlavič sa vyvěratí

hlávka hlavička

hlavnica poduška

hlazec hoblík

hlbať hloubati

hlbládo bagr

hlblíť hloubiti, prohlubovati

hlbka hloubka

hlbočizný přehluboký

hlboký hluboký

hlbáste hlouběji

hlen hlen, bláto, bahno

hliveť hniti, lenošiti

hlobil (klinec) zatloukati
(hřebík)

hloza křížala, sušené jablko

hlúb košťál

hlušica bluma

hlušíť dřiti se, lopotiti se

hlušíť (motykou) = Kopati

hlúza hlíza

hlúzavý (bič) uzlovitý, uzli-
kovitý bič

hmýr hmyz

hmýrenie hemžení

hmýrlť sa hemžiti se

hmia mlha

hmistý mlhavý

hnačka průjem, chvistačka

hnanec psanec

hnlezo hnízdo

hnležíť sa uhnízďovati se

hnillak ohnilec, lenoch

hnojko lenoch, ohnilec

hoc, hocí ačkoli, byť i, třeba
že

hocaký ledajaký

hocikam leckam, kamkoli

hocikedy leckdy, často

hocikto leckdo

hociktory leckterý

hoďaskto kdokoli

hody = vánoční svátky

hodonka zimnice

hods(i) byť i, třeba

hodváb hedvábi

hodvabný hedvábný

hofler 1. chalupník, dom-
kář, podruh 2. čeledín
ve dvoře

hoflerka chalupnice, dom-
kářka, podruhyně

hojdať houpati, kolébati

hoľa holá stráň lesní

hoľba půlka, holba (piva)

holča holátko

holohumnica mlat, humno

holomraz suchý mráz (bez
sněhu)

holof holá, umrzlá země

holúbä holoubě

homočnatý písečnatý

homok drobný písek

hompáľať sa klátiti se, há-
zeti se

homrať broukati, mružeti

homravý broukavý, mru-
čivý

honcuľa běhna, nevěstka

honeľnik mladý ovčák, pod-
řizený bačovi a valachovi

honobilť shromažďovati

hor, na — : nahoru

hora les, háj v hoře

horár lesník

horáreň myslivna
 hore nahore i nahoru
 hore byť býti vzhůru
 hore sa! vzhůru!
 horenos hrdopýšek
 horeznak naznak
 horič hořkost
 horička lesík
 horka lesík
 horkastý nahořklý
 horké = hořký domácí likér
 horký hořký
 horkýže bodejť, to se vi.
 ovšem
 horko hořko, hořce
 horkosť hořkost
 horko-fažko namáhavě,
 s bídou, tak tak
 Hornáky horní, severní
 Uhry, t. j. Slovensko
 hórny lesní
 horšle hůře
 horúci horký
 horúčka horečka
 horúčosť horkost
 hospoda dočasný (najatý)
 přibytěk
 hotovizeň jistina
 hovädzina hovězí maso
 hrab habr
 hrabačka = žena, jež shrabuje v poli
 hrabky pohrabky, oharky
 hrable hrábě
 hrada 1. kláda 2. lica
 hradská (silnica) okresní
 cesta
 hřba hromada
 hrbček tržiště

hrbľčka nůše na záda
 hřbka hlouček
 hrboľka hambálek
 hrča suk
 hrčaf hrčeti, drčeti
 hrčovitý sukovitý
 hrdielko krček
 hrdliť sa hrdlovati se
 hrdúsenie dávení
 hrdúslť rdousiti, dáviti
 hrdza rez
 hrdzavý rezavý
 hřečenie láni, nadávání
 hřešľ ľati, spľati
 hriadeľ hřidel
 hriadka řádek, záhon
 hriaknúť křiknouti
 hrianka topinka
 hriatie zahřátí
 hriato kořalka s medem,
 slavnostní lidový nápoj
 hrlebať zahrabávati
 hriech hřích
 hrynta palice (hlava)
 hryzák špička u dýmky
 hryzota trápení, soužení
 hryzovisko soužení, trápení
 hryžť kousati
 hrkálka rolnička
 hrkeľ zátka v pišťale
 ěrkotať chřestiti, zvoniti
 hrkútať vrkati
 hrnavica bouře
 hrmbolec hambálek
 hrmen bohovi hiom
 do toho!
 hrmen strieli sto stiel (do
 tebe)!\n
 hrmeľ hřmíti

hrobľa hromada (země, listí)
hromovec vysoká vácovitá
 čepice, „bouřka“

hromžil hromovatí
hrotok dojačka, krajáč
hrozno hrozen
hrubá (žena) těhotná
hrubý 1. mohutný, veliký,

2. hrubý krajčíř = ve-
 liký, „panský“ krejčí

hrůžil sa hroužiti se
hrvoľ vole
hrňaf ržáti
huckaf štváti
húčel čmelák
hudbár hudec, hudebník
hudlikaf pížlati
hudraf huhlati
hugáň ničema
húhať houkati
hulákaf výskati
húľaf hýřiti

húlava chumelenice
húlej lijavec, liják
humenica pozemek za hum-
 nem, za stavením

humplovať kaziti
huňa houně, plášť
huncút šelma, darebák
huncútsky darebný, pro-
 hnaný

huncústvo vychytralost, ši-
 balství

hundraf hučeti, bručeti
hundroš bručoun
hunienky houněné kalhoty
hurhaj povyk, křik v krč-
 mě

hurľavky křik, lomoz
húrny křiklounský. povy-
 kující

hurt hřmot, povyk
hurtom zprudka, „hurtem“
hurtovný ryčný, prudký
husací husí

husacinka husí pečinka
husár husák, pasák
husiar husák

huslarka husačka
húska husička, malá husa
húšť houšť

húšťava houšti
húťaf mysliti si, přemýšleti
húťka = myšlenka

húťorif žvatlati
húzrif domlouvatí
húžva nezmar
hváčať bečeti (o ovci)
hvižďaf pískati

CH

chábečka zelná chrástka
chabina met.a, rákos
chabif másti se v řeči

chabza bez (šefík)

chalan výrostek

chaptif sa pospířiti si

charapačka kachna

chceť chtiti

chichotaf sa chechtati se

chybať chybovati

chybeť chyběti

chýr pověst, zpráva, slech

chýřečný proslavený, vy-
 hlášený

chýřif hlásati (do světa)

chyřník = „denní zprávy“
 novinách
chyřny proslulý, pověstný
chyst kyt, tmel
chytíš sa (do práce) dáti se,
 s chutí pustiti se (do
 práce)
chytilanka padoucnice
chytrý 1. chytrý 2. rychlý.
 hbitý
chytro rychle, honem, kvap-
 ně
chytrost 1. chytrost 2.
 rychlost, hbitost
chyžná panská
chlap (silný, vyspělý) muž
 (bez přihany)
chlápě pachole
chlápina chlapisko
chlapnůf udeřiti
chlastaf chlemtati
chllevík chlívěk
chlipenina tahanice, vleklá
 pře soudní
chlipaf střebati
chlipkař srkati
chlp hrst, chumáč
chlipš sa 1. bít se, 2. lepit
 se (o vlasech)
chmára chmura
chmárava = husté černé
 mračno na nebi
chmáříš sa mračiti se
chmátař hmatati
chmúříš sa kaboniti se
chmuřo fušer
chmúříš sa mračiti se
choc, **choci** byť i, třebaže
chocikedy kdykoli, leckdy

chocikto leckdo, kdokoli
choejaký lecjaký
choď! jdi!
chodník pěšina, stezka
chôdza chůze
chór kúr
chorľaveť churavěti
chorľavý churavý
chorľavosť churavost
choseň prospěch, užitek
chosňový prospěšný, užiteč-
 ný
choľa manželka
chotár 1. hranice poli, obcí,
 stolic; obvod 2. okres:
 „až v deviatom chotáre“
chotárny pozemkový (cho-
 tárne knihy)
chôva strava, jídlo
chovanék kurník
chovanica schovanka
chovať stravovati, krmiti
chovať sa živiti se, stravo-
 vati se
chrabatina krabatina
chrabaf krabaf, nerovný
chrachotina chrchel
chrámaf kulhati
chraňba pohřeb
chrapúň člověk vypínavý
chraf křoví (větší objem)
chrbat hřbet
chrbtom zády (dolů), po zá-
 dech
chrbtová koř páteř
chrbtový hřbetní
chrčko chrchlák
chren křen
chrenový křenový

chripeť chraptěti
chřkať chrčeti
chrobač (jm. hrom. žen. r.)
 červi, brouci
chrobačný červivý
chrobák brouk, červ
chrochoť zmrázky (bláta)
chrúmať chroustati
chruňo člověk zaostalý
chrúpať křupati
chudořavý neduživý
chudý 1. hubený 2. líbový
 (= chudé maso)
chudnúť hubnouti
chudnutie hubenění
chudobný chudý
chudosť hubenost
chúchať si (do dlani) .. dý-
 chati si (do dlani)
chujaf meteliti
chujava, chujavica metelice,
 vánice
chvev záchvěv
chvíst vlasov = kadeř
chvistačka průjem
chvoja chvůj
chvojeť chvoji
chvosťky = kníry, vousy

I

iba jen, pouze
iba ak leč by, ledaže
ibák ledaják
idi = jdi!
ide (mu o kožu) = jde, běží
 mu o kůži
idem = jdu

idem robif = budu dělati,
 právě budu dělati
idúc jda, jdouc, jdouce i šed,
 šedši, šedše
idúcky cestou, při chůzi
idžel jdiž!
ihla jehla
ihlanec jehlanec
ihlársky jehlářský
ihlar jehlář
ihlica jehlice
ihlička jehlička
ihra hra
ihrať sa hrát si, laškovati
ihrisko hřiště
ihrlivý hravý, laškovný
ikra lýtko
imanie jmění
ináce ať nýbrž i
inakedy jindy
inakde jinde
inakále jinak
inde jinde
iný jiný
inokadiaľ jinudy
inokedy jindy
inorečový cizojazyčný
inostranec cizozemec
inostranný cizozemský
inovaf jinovatka
irečif domorodý, původní,
 samorostlý
irek zděděný pozemek
irma Mára
iskaf viskati, v hlavě hledati
iskerka sedmikráska
iskrenný 1. ohnivý, vznět-
 livý, bystrý 2. srdečný,
 upřímný

iskrennosť 1. vznětlivost,
bystrost 2. srdečnost, u-
přímnost
isť jiti i jeti
isť na pristupky = priženiti
se
isť povedľa jiti mimo
istý jistý: ten istý tentýž,
týž
išlel, išla, išlo = šel, šla, šlo
išpán (z maď.) župan, polit.
představený stolice na
Slovensku
iver třiska, odstěpek dřeva
lverľ štípati, třisky dělati
izba jizba, pokoj
izbenný pokojský
izblca jizbička, pokojík
izleбка jizbička

J

jadernica jitrnice
jadernicový jitrnicový
jafury borůvky
jafurový borůvkový
jag lesk, třpyt
jagaf sa lesknouti se
jaglica narcisek
jagot lesk, třpyt
jagotný lesklý, blýskavý
jahňa jehně
jahnica bahnice
jajkať nafíkat
jajšel jeminel
jakot jek
jalovčiak kvíčala
jaloviar pasák (jaloviček)
jalša olše

jalšový olšový
jančiary obuv mužská s ho-
linkami a háčky po straně
január leden
jar 1. jaro 2. jar, jarní žito
jarab jeřáb
jarabatľ sa míhati se, pe-
stře se svítiti
jarabica koroptev
jarabina řeřabina
jarabý kropenatý
jarcový ječný
jarčok bystřina, potůček, z
jara neb po dešti roz-
vodněný
jarec ječmen
jarica jarní pšenice
jarina jar, jarní žito
jarmo jho pouto
jarmok výroční trh, „jar-
mark“
jarok bystřina, horský po-
tok
jasen jasan
jaseň podzim
jasenný podzimný
jasienka 1. ocún 2. masná
bryndza podzimní
jask tunel, jeskyně
jaskať ječeti, jásat
jasota jasnost
jasotný jasný
jaster bystrý pohled
jastrab jestřáb
jastřif jiskřiti očima
jastřivý očima jiskřící, též
koketující (jastřivá žena)
jastřivosť střílení očima, ko-
ketování

jaša divoký vůl
 jašavý ješitný
 jašit sa plašiti se, divočeti
 jašo divoch. větroplach
 jašterica ještěrka
 jaštor ještěr
 jaternica jelito
 jatky masné krámy
 jatrif jitřiti
 jav jev, zjev
 javit sa jeviti se
 jaz jez
 jazar tisíc
 jazda jízda
 jazdec jezdec
 jazdecký jezdecký
 jazerná strela = tisíc střel!
 jazerný jezerný, bezedný
 jazyčnica klevetnice
 jazykovať klevetiti
 jed zlost, zloba
 jedáleň jídelna
 jedárňa jídelna
 jedlačky při jídle
 jedlivo jídlo, pokrm
 jedlá = mn. č. od jedlo
 (jídlo) = jídla
 jedlo jídlo
 jednaký stejný, rovný
 jednako i tak, stejně, bez-
 toho
 jednoraký jednoduchý, je-
 diný
 jednorekomslovem, zkrátka
 jednotnej jednotvárnost
 jednostajne 1. jednotvárně
 2. neustále, pořád
 jedovať sa vztekati se, zlo-
 biti se

jedovatý zlý
 jedovatý pes = kousavý pes
 jeho jej
 ješa jedle
 jelenica lanýž
 jelša olše
 jelšina olšina
 jemelo jmeli
 jest jísti (jem = jím, ješ,
 jie; jedol = jedl)
 jestvovanie byti, trvání, exi-
 stence
 jestvovať býti, trvati, exi-
 stovati
 jestvující tvající, jsoucí
 jlnovec jíní, květy mrazové
 na oknech
 ju = ji
 juh jih
 júl červenec
 jún červen
 junač mládež (mužská)
 junček býček
 junčovina 1. mladé voly
 2. maso mladých volů
 junec býček, volek
 jutro 1. jitro, ráno 2. míra
 země, jítro

K

kabáč posušek, poškrabeč,
 placka z těsta
 kabanica kabátec, kajda,
 nosívá se přes plece
 kačací kachní
 kačica kachna
 kačiča kachňátko
 kačka kachna

kaša kád
 kade kudy
 kadečo leďacos
 kadejaký leďajaký
 kadekde všelikady
 kadekoľvek leďkudy, kudy-
 koli
 kadekto leďkdo
 kadenáhle jakmile
 kade-tade kudy-tudy
 kadiaľ kudy, kady,
 káďľ čadiť
 káfor kafr
 kachle kamna
 kachliar kamnář
 kachliarsky kamnářský
 kachliarstvo kamnářství
 kajaľ sa káti se
 kakaľ: na kakája kráľa =
 nikdy
 káklč šachor
 kakuľka chudobka, sedmi-
 kráska
 kaľabný viz: kaľavný
 káľaf štipať
 kaľavný úhľadný, švižný,
 obratný, zručný
 kaľavnosť obratnosť, zruč-
 nost
 kálenec štipanka, poleno
 kalený (dach) hlinou a dr-
 nem pokrytý (střecha)
 kaleráb kedľubna
 kalľľľ mrzačiti
 kalika mrzák
 kalľľ sa kaboniti se
 kalľľtek kalľľek (na víno,
 likér a p.)
 kalpak klobouk (tvrdý)

kalúpek klobouček
 kamenec krupobiti
 kamenné mlieko = krápník
 kamfor kafr
 kamža komže
 kancel kazateľna
 kancelár kancelář
 cancellária kancelář
 cancellársky kancelářský
 kanonik kanovník
 kantácie = učitelův při-
 davek za zpěv v kostele
 kantár uzda
 kántrľľ mrhati
 kantry „suché dni“ (církvev-
 ní)
 kaňúr káně
 kaňva konev
 kaňvička konývka
 kapal hynouti, mizeti, ztrá-
 ceti se
 kapce houněná obuv s ho-
 linkami
 kapitáň setník; vůbec vůdce.
 náčelník
 kápka čepec
 káplinka kaple, kaplička
 kapra hnis, mrva
 kapravý hnisavý, zahnojený
 kapsa brašna
 kapůň kapoun
 kapusta zelí
 kapustľsko zelníště
 kapustník zelník, zelný ko-
 láč
 kapustný motýľ bělásek
 kar kvas, hostina pohřební,
 tryzna za zemřelého (zby-

tek obřadů staroslovanských)
 kára trest, pohroma
 karabín, karabína karabin-
 ka, krátká puška
 karhač karatel
 karhač káratí, plisniti
 karika kroužek u žlabu, za
 nějž se uvazuje dobytek
 károvať řiditi vůz, vor atd
 karpa hnis
 karpavý hnisavý, zamrvený
 karst lysý vrch
 • kárt konev
 kartár karbaník
 kartovať v karty hráti, kar-
 baniti
 kasanica spodní sukně, spod-
 níčka
 kasňa skříň
 kasnár šafář, správce men-
 šího panského statku
 kasno bahno, kal
 kaška petrklíč
 kašička petrklíč
 kaštel panský (zemanský)
 statek, dvůr na vsi
 kazár kazatel, mravokárce
 kázeň kázání
 keby kdyby
 kečka kštica
 kečkovať za vlasy tahati,
 krácati
 keď když, až
 kedy kdy
 kedykoľvek kdykoli
 kedy-tedy tu a tam, sem a
 tam, někdy
 kefa kartáč

kefka kartáček
 keľovať kartáčovať
 kel kapusta
 kepeň plášť
 keplenok pláštík
 ker 1. keť 2. kra (ledová)
 kešeňa kapsa
 kešeňka kapsička
 ketyš čepec krajkový s cípy
 klahne osypky
 klahnica palice, kyj
 klanička biják
 klar oklika, zátáčka cesty
 klarnica krevel
 klarovať uhnouti se, obrátiti se, (zpět) obrátiti
 klepa pleš, plešatá hlava
 kikirikanle kokrhání
 kikirikať kokrhati
 kilhof sochor
 klásoňka (maď.) slečna
 kycka střapeč
 kyckať rozhrnovati, rozha-
 zoťati
 kyckavý rozhazující, utrá-
 cející
 kyjak pastýřská hůl
 kyla měřice
 kým pokud ne, než
 kynožít hubiti, ničiti
 kynteš = ženský kabát sou-
 kenný, kožíšinou podšitý
 kypťah pahýl
 kypťavý 1. ufatý, komolý
 2. zakrnělý
 kýptik pahýlek, zbytek údu
 kyslý kyselý
 kysne cesto = těsto kyne
 kysnúť kynouti, kvasiti

kysnutle kynuti, kvašení
kysť hlávka zeli, kytka kvě-
táku

kysťka sťfapec
kýšľf kysati
kýška ssedlé mléko

kyťaj sťfapec (veliký)

kľag(a) syťidlo

kľagaf zasýťiti

klamár kejklřf

kľampa potvora

klampiar klempř

klanie pichání

klapňa chlopeň

klasľf v klasy huáti

klát 1. kláda, špalek 2. út

klaf trkati

klatka visací zámek

klátok podpatek

kľavý neohebný

kľavý človek levičák, krch-
ňák

klb kloub

klbák zobák

klbása klobása

klbať klovati

klbko klubko

klebetľf klábositi

klebety klevety, klepy

klebetnica klevetnice, kle-
pařka

klebetník klábosil

klebetný drndavý

klejzovačka kartáč na či-
štění sklenic (drátenický
výrobek)

klepec 1. malý strom v lese
2. past na medvědy

kľia kľih

klaf kliti, klnouti
klaf sa zakľinati se

klafba kľetba

kliesniť kľestiti

kliešte kľiště

klieť kľičiti

kľetka kľecka

kľn 1. hřeb 2. hvozdik, ka-
rafiát

klincovitý hřebovitý

klíncec 1. hřebík 2. hvozdik,
karafiát

klínga želízko u nože

klípať mžourati

kľušny (nos) orľiľf, kľivy
(nos)

kľka cucek (lnu, vlny)

kľkatý cučkovatý

kľmáčľf sa ploužiťti se

kľocnúť kľopýtnouti

kľocniť špatně vařiti

kľoka kvočna

kľonľf sa chouliti se

kľonka kukaň

kľopne chlopně, cipy

kľúč kľič

kľučiar řičník

kľučka kľička

kľúčok kľiček

kľud klid

kľudľf pleskati, žvaniti

kľuch poleno

kľuka kluka

kľuf sa klubatí se, zľičiti

kľuvať sa kľičiti, klovati se

kľzačka kluziště

kľzať sa klouzati se

kľzka klouzačka

kľmásaf škubatí, trhati

knihár knihvazač
 knihtlačiar knihtiskač
 knihtlačiareň knihtiskárna
 knihtlačiarsky knihtiskač-
 ský
 knihtlačiarstvo knihtiskač-
 ství
 knip klepeto
 knísačka houpačka
 knísať (sa) kývať sa, hou-
 pati se
 knižnica knižnice, knihovna
 knofľa pštros
 knôtok knútek
 koborec rozkvásek
 kocka 1. kostka 2. krychle
 kocky (hra na—) = vrh-
 cáby
 koč kočár
 kočíš koči
 kočíšovať kočovati
 kočvrdina brynda, slivky
 kohút kohout, kokeš
 koch komin
 kochovanie klokotání
 kochovať klokotati
 kochňar kominík
 koj úkoj, kojení, živení
 kôl kúl
 koláčik houska, pletenec
 koľaj kolej
 kole ma = píchá mě
 kolembaba slepá bába (hra)
 kolembať kolébatí
 kolenačky po kolenou
 kolesňa kúlna
 koleso kolo
 koliba bouda (stála, na sa-
 laši neb u cikánů)

kolieska = „kolečka“, ko-
 touč, trakač
 kolimaha kolomaz
 kolísať kolébatí
 kolísať sa kolébatí se
 kolísavý kolébavý
 kolíska kolébka
 kolka kuželka
 kolkáreň kuželna
 koľký kolikátý
 koľko kolik
 koľkokoľvek kolikkoli
 koľkoraký kolikereý
 koľkorazy kolikrát
 kolikovať sa hráti v ku-
 želky
 koľme jak mnoho, koľik
 kôlna kúlna
 kolocier jitrocel
 kolofónia kalafuna
 kolok kolek
 komasácia = zcelování po-
 zemků; provedeno na Slo-
 vensku koncem let šede-
 sátych a v letech sedm-
 desátych, avšak ne všude.
 Nebylo dosti spravedlivé,
 ježto bývali zemané do-
 sáhli na úkor sedláků
 četné výhody jednak při-
 dělením pozemků lepších,
 jednak zařazením do niž-
 ších tříd a tím i do nižšího
 zdanění.
 kominár kominík
 kominársky kominický
 kominárstvo kominictví
 kompa prám
 kôň kůň

kôň vodní hroch
konár(ik) letorost, větev,
 klest
konča vedle
končiar vrchol, štít horský
končitý ostrý, hrotitý
konlar koňák, pasák koní
konliráč ras, pohodný
kontráš = hráč, který hraje
 na druhé housle
kopa kupá
kopáčka doba kopání brani-
 horů
kopanica kopanice, t. j.
 nuzné hospodářství v hor-
 ských polohách
kopaničiar obyvatel kopa-
 nice
kopček chlumeček, vršek
kopenec 1. kupka 2. krtčí
 hromádka
kopíl nemanželské dítě
kopíř kupiti, hromaditi
kopyárik vičenec
kopytce houněná obuv s niz-
 kými holínkami
kôpka kupka
kopneť jihnouti, rozmrzá-
 vati (o zemi)
kopno holá země, když sníh
 roztaje
kopoňa lebka
kôpor kopr
kopov chrť, lovecký pes
kopťasť kobrtati, klopýtati
kôra kůra
kôravleť koravěti, okorávati
korbáč karabáč
korčuka ptačinec

korčule brusle
korčuľovať (sa) bruslití
korda provaz
kordár provazník
kordovánky kordulka (čepec)
korec mísa, vyřezaná z kůry
 stromové
korenle kofení
korenle černé = pepř
korenko otava
korheľ opilec, kořala
korytnačka želva
koryto necky
korjuha svatební vůz s ko-
 rouhví
kôrnatý koratý
kornúla ovce s dlouhými
 rohy
kôročka (chlebová) kůrka
korteš volební agitátor
kortešačka volební agitace
kortešovaf agitovati o vol-
 bách
koruľina krušinka
kosák srp
kosba kosení, žně
kosec sekáč
kosenica směska (obilí)
koslač nejdelší brk z ocasu
 kohoutího
kosiba = křivě rostlá větev
 (již kdysi rvchtáf posílal
 po sousedech na zna-
 mení, že svořává schůzi)
kosienka otava
kosier sekáč
kosíř nakřivo, kose jiti,
 šourati se (kôň kosí)
kosmačka angrešt, srstka

kosodrevina kleč
 kosorec skalnatý vrchol
 lesní
 kóška pecka
 kóškovitý peckatý
 kostron ostenek
 košeľa košile
 košiar ovčinec v horách,
 z prouti neb košatiny
 spletený
 košiarovať = 1. pohnojiti
 ovčím trusem 2. přes-
 těhovati košiar
 košina košatina
 košial kost
 koštovať okusiti
 košovka
 košút zákresk (stromku)
 košútky = tak sluly papi-
 rové assignace, jež v oběh
 dal Ludvik Košút za re-
 voluce v l. 1845/9
 kotál kotel
 koťmeľ veliký, nacpaný
 břích
 koťmeľ cpáti se (jídlem)
 koťný skotný
 kotúčistý stočený, schou-
 lený
 kotučit sa schouliť se (do
 kotouče)
 kofuha pes
 kotúlať kotáletí, kouleti
 kofužník lotr, ničema
 kováč kovář
 kováčik kovářik
 kováčsky kovářský
 kováčstvo kovářství
 koza kůzle

kozľacie kůzli
 kozub krb, vlastně veliká
 starodávná kamna, slot.-
 žící také k osvětlování
 obydlí
 kozúbok krb, pícka
 kožovka kožené jablko
 kožuch krzno
 kračún vánoce
 krahnúť křehnouti
 krahulec krahulík
 krájadlo krouhač
 krajčír krejčí
 krajčirová (žena) krejčová
 krajinský = zemský
 krajši hezčí, krásnější
 krákať krochati
 králiky kopretina
 kramár hokynář
 kramársky hokynářský
 krapeň šiška, kobliha
 krapľe brusle
 krapňa kobliha
 kráska sedmikráska
 kráľ násobilka
 kratiknôt zákresk, trpaslík
 kraháč človíček
 kravár kravař, pasák krav
 kráží(a) kruh
 krbáľ sa váleti se
 krcať vrhnouti, zvracet
 křeč (muž. r.) křeč
 krča pařez
 krčah, krčlah džbán
 krčľahok džbánel
 krčľina pařezy
 křečovitý křečovitý
 křeď hejno, dav
 krem kromě

kromienka = starodávná
puška, při níž místo
kapsle užívalo se kře-
ménku

krepčaf krepčiti

krepý = pomatený

kres 1. spodek přeslice 2.
druh pelynku (arthemisia,
bot.)

kresaf tesati

krhla konev

krcheň levačka

krcho levák, nešika

krlača křoví

krlačif sa krčiti se

kriak křik, keřik

krlataf sa ploužiti se

krielec křídélko

kriepka hádka, svár

kriepnef haštefiti se

krik keřik

krivača = chromá žena

krivač kulhati, křivě choditi

krivica sanice, část saní

krivozubý kolozubý

krivúckaf pokulhávati

krivuša zalínutá, zakřivená
hůl

**krivuška křivá šavle, da-
mascenka**

křij křij

křijlak křijovník

křijla skála v podobě křije

**křijlovať 1. něco křijem pře-
kládati 2. napříč jíti 3.
zkřijovati**

křijma = peřinka ke křtu

**křijna (cesta) křijovatka,
rozcestí**

křijny (deň) křijový (den)

kryštál hráh, krystal

krýf křýti

křkanle (žlab) křehotáni
(žab)

křkať křehotati

křkavý křehotavý

krkoška tofice

krkošna nůše, krušna

krkva řasa

krkvať řasy nabírati

křma křmě, křmivo

křnúf chněti

křóčik křóček

křochať křochtati

křochmeľ škrob

křochmeľf škrobiti

křom křomě, mímio

křompáč motyka, krumpáč

křop vole

křopaj křupěj, kapka

křosná tkalcovsky stav

křovle křoví, kří

křoz skřz

**křpaný spravovaný, látaný,
záplatovaný**

**křpať správkovati obuv,
ševcovati**

křpatoť křněti, zakřňovati

**křpce opánky, kožená obuv
s řemínky**

křpka = nádoba s úzkým
hrdlem na pálenku

křst křest

křstelnica křtitelna

křstenie křtění

křstený křtěný

křstiteľ křtitel

křstíf křtíti

krasná kmoťfenec
 krasná maľ kmoťra
 krasný otec kmoťra
 krasiek křkavec
 krasňavý neohratný, nemo-
 torný, levičák
 krasenie krtiny
 krtica krtiny
 krtúsiť škrtiti, rdousiti
 krúh kaluž (okrouhlá) na
 louce neb v poli
 kruch úlomek, krajíc chleba
 krumpľa ľrambor
 krúpaj krúpěj, krápě
 krupičiar krupař
 krusiľ lámati
 krútačka motožka
 krúťňava 1. kotouč, kolo
 2. vír
 krutohlavý tvrdošijný, pali-
 čatý
 krutohlavosť tvrdošijnosť,
 paličatosť
 krúžalka křížala
 kručina křovina
 krv krev
 kto kdo
 ktorý (-á, -é) jenž (iež, iež)
 kuca-puca motanice, mela
 kúče — pně, vyrvané i s ko-
 řeny
 kučma ľeranice
 kučovať vytrhávati, vyko-
 pávati (pařezý)
 kúdel koudel
 kúdel žoud
 kúdeliľ sa kouřiti se, žou-
 diti: pražiti se
 kukučina kokotice

kukučka kukačka
 kukukaľ kukati
 kulač kulatá láhev cestovni
 (také salašnická)
 kulovačka čočka
 kumhár bidlo na kotel
 kúňava pohanka
 kundis kanec
 kundoliľ sa prářiti se, vřiti
 (se)
 kunďra slina na př. vztek-
 ľého psa
 kundraľ kanec
 kúpa koupě, kup
 kúpeľ lázeň
 kúpeľna ľazebna
 kúpeľník ľazebník
 kúpeľný ľazeňský
 kura slepice, kuře
 kuracina smaženě kuře
 kurča kuřátko
 kurence kuřátka
 kúria zemanský statek, dům
 kurlmor ptačinec
 kúriľ topiti
 kurizovať dvořiti se
 kúřňava sloup prachu
 kurtavý přilehávý
 kuruci sluli přivřenci Rá-
 kóczyho proti císařské
 straně v XVII. a XVIII.
 století
 kúsky kousky (uměľé),
 keikle
 kúsoľ kousek
 kusovať kouskovati, řezati
 na kusy
 kustriľ sa řepýřiti se
 kuša kuř, lučšťě

kúša morče
 kušať bdiť
 kušnier kožišník
 kušniersky kožišnický
 kušnierstvo kožišníctví
 kúštk kousidek
 kuštra chlup
 kuša pes
 kušáč pohrabáč
 kušať kutiť
 kúštk kouteček
 kutle pličky
 kušať kouti
 kuvik kulich, sýček
 kuvikať kulichovať
 kuzen kovárna
 kváčnúťkápnouti, kecnouti,
 odhoditi
 kváčť trčeti, vžeti
 kvak bílá řepa (jedlá)
 kvaka 1. cvikle, 2. koláč
 kvakať (za vlasy) krákať
 (za vlasy)
 kvapellna krápník
 kvapka kapka
 kvapkanie kapání
 kvapkať kapati, kanouti
 kvapnúť krápnouti
 kvapôčka kapička
 kvárať mlsati
 kváriť kaziti, ničiti, mač-
 kati
 kvárny mlsný
 kvartile byt, „kvartýr“
 kvetár milovník květin
 kvietnik kořenáč, květináč
 kvietok kvítek
 kvitnúť kvěsti
 kvoka kvočna

L

laba (maď.) pracka (zvi-
 feci — přihroube i lid-
 ská)
 labka (maď.) nožka, tlapka
 (zvířecí)
 lacný laciný
 lacnota láce
 lačba drobnost, nepatrnost,
 nepatrná věc, maličkost
 lačbaný dom = dům na
 spadnutí, barabizna
 ľad ľed
 ľadník hrachor (bot., La-
 thyrus tuberosus)
 ľadovať ľed vŕsekávati, ľe-
 dovati
 ľadovec 1. krupobití, 2. ľe-
 dovec
 ľadoveň ľednice, ľedárna
 ľadový ľedový
 ľadvie ľedví
 ľadvina ľedvina
 ľadze opratě
 ľagan darebák, ničema, ne-
 řád
 ľaganský darebácký, ni-
 čemný
 ľaganstvo darebáctví, ni-
 čemnost
 ľahký ľehký, snadný
 ľahko ľehce, snadno
 ľahodný ľidný, ľedabylý,
 povrchní
 ľahodnosť povrchnosť, ľeda-
 bylost
 ľahostajný ľhostejný
 ľahostajnosť ľhostejnost

ľahle (adv.) ľahčejš, snáze
ľahťár ľahkomyslný
ľahťárň býti ľahké mysli
ľachman ľahkomyslník
ľajanie ľán, spilání, nadá-
 vání
ľak úlek, leknutí
ľakaňš ľabuňnický, mlsný
ľakaňšost ľabuňnictví, mls-
 nost
ľakaľ (sa) ľekati (se)
ľakeš = druh medového
 koláče
ľakeľ loket
ľaketný loketní, loket dlou-
 hý
ľakôtka ľahúčka
ľakôtkářstvo ľabuňnictví
ľáktor sáh (míra)
ľáktrovica sáhové dříví
ľaľa hle, ejhle
ľalľa ľilie
ľaľo ľulpas
ľámanka ječné kroupy
ľámavica ľamání, dna, rheu-
ma
ľámka ľamání v kloubech,
hostec, dna
ľámkovitý dnavý
ľampada svítilna
ľampáš svítilna, lucerna,
kahanec
ľan ľen
ľanňš ľonský
ľanča (z němč.) čůčka
ľani ľoni
ľanovisko lniště
ľanový ľněný
ľanšťlak = jednoroční (lon-

ská) rostlina neb jedno-
 roční (lonské) mládě zvi-
 feci
ľapač pochop
ľapačka = chytání vojen-
 ských sběhů (z doľ, kdy
 se ještě na vojnu verbo-
 valo)
ľapaj pochop, biľic
ľapikura tchoť
ľapka ľlapka
ľapky = ptačí prsty s blanou
 plovací
ľapotačka klepna, klepačka
ľapotaľ ľehtati, kľandati
ľaska ľasjčka
ľaskotľ ľektati
ľaskotľivý ľehtavý
ľastovľčka vľašťovka
ľašovľ slíďiti, páťrati, vy-
zvidati
ľašťút vsivák
ľata 1. ľať 2. záplata
ľátka kľajáč
ľatovec = hřeb šindelák
ľátrovica = bukové dříví
 k topení
ľavica ľavice
ľavica ľevice, ľevá ruka
ľavľčka ľávka
ľavý ľevý
ľavný ľevný
ľaz = louka ye vysoké, hor-
 ské poloze
ľazľč ľezec
ľazný z ľazu (viz: ľaz) po-
 cházející
ľebo 1. neboť 2. jelikož, po-
něvadž

lebo — alebo buď — alebo
lecičo leccos, ledacos
ledač (hrom. jm., žen. r.)
= ledažáci

ledvy sotva, ledvože

lehota 1. ľhúta 2. úleva,
ulehčenie

leja ľiák, ľiayec

lejár slévač

lekvár povidla

lekvárník = povidlový ko-
láč

lelik vrkoč, kadeň, rulík

lemeš rádio, pluh

len jen

ľengaf pohybovať sa sem-
tam

leňo lenoch

leпка škrob na lepení

lepkár fušer, bŕidil

lepšie (adv.) lépe

les = les v rovině (viz
hora)

lesa = proutěný plot, liska

lesinový proutěný

leskeň vyleštěný, broušený
drahý kámen

lesna silenka

lestivý istivý

leška lichotilka

letáč česno

letačka penízek ozdobný,
kotulka (na šatech, čepci
a p.)

letina = zimní (z лѣта) ko-
mivo pro ovce

letka kŕídlo (ptačí), letka

letnica sukně (spodní)

letník besídka, altánek

letovať 1. léto trávit, na
letním sídle žít 2. leto-
vať, pájet

letovisko letní sídlo, letní
byt

lež leč

ležíak zákrsek (ovoce)

ľace opraté, otěže

ľackaf bĕdovati

ľacový kôň = náruční kůň

ľadok ledek, kamenec

ľahnuť (sa) ľhnouti (se)

ľaf ľiti

ľatina litina

ľibačka ozdobný penízek na
šaty, čepec a p.

ľicľacia dražba, licitace

ľicúzy licousy

ľič ľičidlo

ľičba léčení

ľich ľih

ľichový ľihový

ľieka nadávka, přezdívká

ľieň lenost

ľlena lano

ľleniť sa ľínati

ľlenka bedruňka, slunečko,
majdalenka

ľlepať sa lézt

ľlesa lisa

ľleska liska

ľleskovica ľiskovka

ľleskový ľiskový

ľľevč klanice (u vozu)

ľľevik nálevka, trychtýř

ľľezť lézt

ľľgo vlákno ľnu

ľľgot trpět

liĝotaf sa tŕpytiti se, lesk-
nouti se

liĝotavý tŕpytný, lesklý

liĝotný tŕpytný, lesklý

liĥaf lehati

liĥva dobytek

liĥváci dobytči

liĥbačka cetka, penízek o-
zdobný (na šatech, čepci
a pod.)

lina lano, provaz

lipef lnouti, lepiti se

lipký lepkavý, přilnavý

lipnica tráva

lipnúf lnouti, lepiti se

lišknúf sa lesknouti se

liška lichotník

liškanle lichoceni

liškať sa lichotiti se, lisati
se

liškavý lichotivý, úlisný

liškavosť lichotnost, úlis-
nost

lišaf sa lesknouti se

liška lžice

lyčák provaz z lýčí

lyĥaf lháti

lyžica lžice

lyžička lžička

lobda míč

lobdový míčový

loboda lebeda

ločka vloček

ločkať stříkati, žblunkati,
šplouchati

ločovina slivky

lodza vinná réva

lôh hloží.

lohaza kroupy

lôĥaf lokati, chlamstati

loj lůj

lojda žena toulavá, nepotád-
ná, lajda

lojtra žebřík

lojtrovisť žebříkovitý

lom lomož, nepořádek

lômik zákolníček

lomíť lámati

lono luno, klín

lopár prkénko na krájení,

sekání masa a pod.

(mnohoznačný, obyčejně

žertovný význam)

lopáre: „vyvalíť oči ako lo-

páre“ = asl: jako puklice

lopda míč

lopdový míčový

lopnúť si dřepnouti si

lopta míč

loptový míčový

loptož povaleč

lož lež, lhani

ložný lživý

ľúba milá, milka, milenka

ľúbava milost, láska

ľubenec milenec

ľubenica milenka

ľúbezny libezný

ľubina listnatý les

ľúbíť milovati

ľubíť loubíti, klenouti

ľúby milý

ľubko mliek, amorek

ľubovník devaterník

lúč (muž. rod) paprsek

lúč (žen. rod) louč, smolnice

lúčiť hoditi, mrštiti

lúčovitý paprskovitý
 ľud lid
 ľudia lidé
 ľudigroš vydfiduch
 ľuhár ľhár
 ľuhaf ľhafi
 ľulok lilek
 luna 1. vlna 2. měsíc, luna
 lunatica náměsíčnice
 lunatik náměsíčník
 ľunný vlnivý
 ľupať mrskať (nohama), lou-
 patí
 ľuskovina luštěnina
 ľušeň lišeň
 ľušta otrhaná, špinavá žena
 ľutit si míti lítost
 ľutý litý

M

macek, macko medvěd
 macošský maceři
 mača kotě
 mačacina kočičina
 mačatá kotata
 máček kocour, macek
 mači kočiči
 mačia máso kočičina
 mačiatko kofátko
 mačička kočička
 mačka kočka
 mačka mořská kočkodan
 mād med
 maďal jirovec
 maďaron pomadafilec, pfi-
 tel Maďarů, renežát
 mādliť mnouti ruce
 mādokýš kyselka

mach mech
 machový mechový
 machuľa skvrna, kaňka
 máj květen
 majer dvorec, samota
 majeť (žen. r.) majetek
 majster mistr
 majstrovať mistrovati
 majstrovský mistrný
 majstrovstvo mistrovství
 mākáň člověk měkkého
 srdce
 mākčeň znamenko měk-
 kosti
 mākky měkký
 mākkoť měkkost
 mai (mala, malo) = měl,
 (měla, mělo)
 maľovka malba
 maľovný malebný
 mamonatý mamonivý
 mámor mámení, omámení
 maňa kočka
 mangel valcha
 mangľovať valchovati
 mantraga potvora
 maňúšky jehnědy
 marasť močál
 marec březen
 marha mrhavec, rozmafilec
 marhať mrhati, utráceti
 marchotný trpký, odporný
 márnica vražednice
 márník marnotratný
 márník 1. mrhati 2. ničiti,
 hubiti 3. vraždit
 márnomyseľný lehkomyslný
 maruľa meruňka
 maruľový meruňkový

mäslar žezník
 mäslarka žeznice
 mäslatý zavalitý, obtloust-
 lý
 mäsitý svalnatý, tělnatý
 mäsník vůl na maso
 mäso maso
 masť omastek, mastnota,
 tuky
 mašina mechoví, mech
 maškrtá pamlsk, mlsek,
 lahůdka
 maškrtíš mlsati
 maškrtný mlsný, labužni-
 cký
 maškrtnosť mlsnost, labuž-
 nickost
 mas míti
 mas stará = bába, babička
 mas vůľu = míti chuť
 mátas strašiti
 matej bachofice
 materný samičí
 mäteš 1. zmatek, 2. vzpou-
 ra, povstání
 mätežíš pobuřovati
 mätežník buřič, povstalec
 mätežný odbojný
 matkovicá buňka pro krá-
 lovnu
 mátoha strašidlo
 mátožný strašidelný
 mávat mívati
 mazna mazlíček, mazánek
 maznaný hýčkaný
 maznat hýčkati
 maznat sa mazliti se
 mazoň kňukal
 mažiar hmoždýt

medený měděný
 medokýš kyselka
 medoviny lihánky
 medovník perník
 medza mez
 medzera mezero
 medzi mezi
 medzitým zatím
 medzitok sprostředkovatel
 mechrif šukati
 mechúr měchýř
 meľhuba mluvka
 melidlo šrotovník
 mena měna
 mená = jména (mn. č.)
 mendík ministrant (ev.)
 menistý měnivý, proměn-
 livý
 menisto měnivě, proměnlivě
 meno jméno
 menoslov seznam jmen, rej-
 střík, ukazatel
 menšina = minuta, vteřina
 mentleka kožich
 meraf měřiti
 meraveť trnouti, kopněti
 meravý ztrnulý, bezcitný
 mercún svišť
 merec měřič
 meridžaf přežvykovati
 merinda zásoba jídla na ce-
 stu
 meru = čtyřicet
 merušm-ý = osmačtyřcát-
 ník (účastník revoluce
 z r. 1848/9)
 mesiac 1. měsíc (kalendářní)
 2. luna, měsíc
 meslačky měsíčky

mestít sa sméstnati se
 mesto město
 mešec měšec
 mešlok chumáč jehliček
 metel metelice
 metla koště
 metlár košťatár
 mladzga mлча, šťáva stro-
 mû
 miagal mačkati, tlačiti
 miavkať mňoukati
 miazga miza
 miazgra mázdra
 miazdiť drtiti, rozmačká-
 vati
 miazdiť sa hmožditi se
 mizr (z němč.) žněrovačka
 mieň mník
 mienit domnivati se, míti
 za to
 mienka domněnka, názor
 mler mír
 miera míra
 mierať mifiti
 mlerka mírka
 miesenie hnětení
 miesit misiti, hnísti
 miesiželezo = lamželezo
 miesť městi
 miesto místo
 miešanina mišenina, směs
 miešanka 1. mišenské ja-
 blko 2. směska (píce)
 miešat sa michati se
 miešok mišek
 mihahat fehtati
 mihalnica brva, řasa
 mihat sa kmitati se
 mihikať hýkati

mijat minouti, uřratiti
 milota lahoda
 milovník 1. milník, mezník
 2. milít
 milvon milion
 milvon raz milionkráté
 minat sa ubývati, mizeti,
 docházeti
 mindáry mizina (prist na
 mindáry = přijít na mi-
 zinu)
 mindžary mizina
 minutno = v minutě, voka-
 mžení
 miškovať kleštiti
 mltřha herka, špatný kůň
 mizlavý lehtivý (o zvířa-
 tech)
 mizný okamžitý
 myk smyk, smek
 mykať plecami rameny tr-
 hatí, škubati
 myšaci chvostík febtíček
 (rostlina)
 myšec myši ořísek
 myšit sa jankovati
 myť mýtí, práti
 mýto 1. mýto 2. plat za
 mletí
 mlad mládí (od mladi = od
 mlada)
 mlad (žen. r., hrom. jm.)
 mládež
 mládň mládě
 mladý zať = ženich
 mládka slepice, jež dosud
 nesnáší vajíček
 mladucha nevěsta
 mládza otava

mláďazť zadělávati na chléb
 mladzivo mlezivo
 mláka močál, kaluž, bažina
 mláčačka mlátička
 mlatok kladivko
 mľhnie = mži
 mľhnúť mžiti
 mľazga miza
 mľazdiť mačkati
 mľečeň cedník na mléko
 mľečník krajáč
 mľkot mľčení
 mľkvý zamlkvý
 mľunný tok elektrický proud
 mľuno elektřina
 mľniška jeptiška
 mnohoraký mnohotvárný
 mnohoráz mnohokrát
 mľeť moci
 močidlo močál, lože
 modľikaf žadoriti, dožebrá-
 vati se
 modzog, modzgy mozek
 moch mech
 mochový mechový
 mľj mľj
 mokraď mokřina, bláto
 mokrk zakrsľik
 monďokovať mľuviti po ma-
 ďarsku
 morča krůtě
 more moře
 moriak krocan
 morka krůta
 morské oko pleso, hluboké
 tatranské jezírko
 moruľa meruňka
 mosor dúlek nešťovľný
 mostľina prkno v podľaze

mľstok mľstek
 motaj 1. žvanil 2. neposeda
 motkať sa motati se
 motoh pomatenec, ztfe-
 štěněc
 mľžem = mohu
 možný zámožný
 mrákava hustě mraky
 mrakovať v pološeru kľi-
 mati, dľfmati
 mrašťľľ vrásčiti
 mrašťľľ sa mračiti se, škare
 diti se
 mravčanie kňučení, vrněni
 mravčaf kňučeti, vrněti
 mravčavý kňučivý, vrnivý
 mravčľak vrně, kľicľoun,
 rozmazlené dítě
 mravec mravenec
 mravenčľk medvďď mrave-
 nečník
 mravky mravenčľ kupky,
 mravenčľť
 mrcľna 1. mrcha 2. mrřina
 mrcľnový mrřľ
 mrďaf ocasom hýbati oca-
 sem
 mrdnúť plecťm krčiti ra-
 meny
 mřef mřiti
 mreža mřľže
 mreže mřľžovľ, mřľže
 mrholľľ mřiti, mrholiti
 mrcha časy špatně, zľé časy
 mrchavý zľý, ořklivý
 mřľžka mřľžka
 mrk mrak, soumrak
 mrkať smřákati se
 mřľa muňka

mrmlať mumlati
 mrnčať kňourati, mrněti
 mrnčavý sňukavý
 mršťiť vráščiti, stahovati
 tváť (k pláči)
 mrtvolník ohledač mrtvol
 (lékař)
 mružkať mžourati
 mrváň tlustý koláč
 mrvance drobtý
 mrvanec lívanec
 mrvlna drobet
 mrvit mělniti
 múčný moučný
 múď kňazov (rostlina) brs-
 len
 muť rukávník
 mucha moucha
 muchavý plný much
 muchoťravka muchomůrka
 muchůľ blázen, šílenec
 múkať hučeti
 muknúť muknouti, hles-
 nouti
 múľ bahnitý písek
 mulca mezkyně, oslice
 mumák 1. pitomec 2. po-
 kladnička (hlíněná)
 muňkať kuňkati
 múr zeď
 murár zedník
 múrať zdiť, stavěti (zdi)
 murín moufenín
 murínsky moufenínský
 můry (hradné) hradby, zdi
 murovaný zděný
 muňa lastura
 mušť mest, mošt
 muštrovať proklížeti.

muť rmut
 múťľ 1. kaliti 2. vrtěti
 (máslo)
 mütňý kalný
 mutnosť kalnost

N

nabadúrlť pošťvati
 nabaláchaf namluviti, „na
 buľkovati“
 nabeľlina nádor, otok
 nábera řasa (u řatu)
 nabľedľť s bídou uřetřiti
 nabľť koho nařerati komu
 nábitok náboj
 nábytok nábytek
 nabrzľý nabřeskľý
 nácesta kvas, kvasnice.
 droždľ
 naciľľť namřiti
 načahovať sa napřahovati
 se
 načaf načiti
 načľahnuť napřáhnouti
 načľarať (na paloř) vziti si
 na muřku
 načľerací nabřací
 načľeradlo nabřadlo
 načľerať nabřrati, řerpäti
 načľm potřebi
 náčľť lákati
 načřef nabřati, načřepati
 načůvať nasľouchati
 naďaleľ naďále
 naďapľť sa namásti se, na-
 hoditi se
 naďejať sa naditi se
 naďľevať nadřivati

nadísť nadejiti
nádka rýma
nadmietnúť namítnouti
nado nad(e)
nadobizeň zisk, hmotný majetek, výboj
nadobúdať nabývaťi, získavati
nadobudnúť nahýti, ziskati
nadostač s dostatek
nadrábať 1. nadrobovati 2. nad miru pracovati (robiť)
nadratý na mu l opily
nadŕiať míti koho k čemu, dobíraťi koho
nadštrknúť napoväděti
nádvočník komoši
naŕúkaný nadutý
naľukovať nadýmati
naľazdovať nahospodariťi, našetríťi
naháňač nadhaněč, náhonďi (dial.)
naháňať sa honiti se
nahaf nechati
nahýňať sa nahýbati se
náhľad vážnosť, náhled
náhle sotva
náhlenie pospěch, námaha, klopoťa
náhliť spěchati, chváteti
náhliivý prehlivý
náhliivosť chvátavost
nahonobiť nashromážditi, nalakotíťi
nahovárať dohazovač
nahováračka dohazovačka
nahováranie namlouvání

nahovárať 1. namlouvati 2. dohazovati
nachovať nakrmiti
najalec námezdník
najdený nalezený
najhoršie nejhůie
najlnak nejlépe
najlnakši nejlepší, jinačejsi
najmä najmě, po výťce
najneskoršie nejpozději, nej-
 dele.
najprv nejprve, předně
najsamprv ponejprve
najskôr nejdříve, nejspiše
nájsť naléztí
nájsť sa octnouti se
najväčši největši
najväčšmi nejvíce
najviac nejvíce
najviac ak nanejvys
nakárať sa posmívati se
nákať lákati, vábiti
nákladky výlohy, útraty
nakŕochniť špatného jídla
 navařiti
nakoľko nakolik, pokud
náková kovářlina, kovářlo
nakŕlahnuť přemluviti, přiměti
nakrochmelíť naškrobiti
nakvapkať nakapati
nalíčnica maska, škraboška
nalogať sa nalokati se, napiti se
naľochať sa nastřebati se
namestník náměstek, zá-
 stupce
namyslenec domýšlivec,
 marnivec

namyslený domýšlivý, mar-
nivý
namyslenosť marnivosť
namýšľal si domýšľati se
namosúrený zamračený
nanáhle nakvap
nanášal sa (na-) podobati
se (někomu)
naničhodník ničema
ňaňka tatiček
naostatok nakoniec, konečne
naozaj doopravdy
naozajstný opravdový, sku-
tečný
napáchnuť načichnouti
napajediť sa dohněvati se,
dozobiti se
napaprčíť sa nazlobiti se
napaprený dohněvaný, do-
braný
napapriť dobrati (někoho)
napáť napjati
napchať nacpati, napěcho-
vati
naplezdríť načmárati, na-
škrabati
napodobniť obdělati
napochytre narychlo
napokon nakoniec
naponáhle náhle, naspěch,
chvatně
nápor nátlak, nátisk, útisk
náporný útočný, násilný
naporúdzl poruce, pohotově
napospol vesměs
napozatým prozatím
napredovanie pokračování
napredovať pokračovati, jíti
napřed

napriek (tomu) přesto
napuchnúť nabohťnati
napukať sa (niečoho) na-
cpati se (něčeho)
narábať dělati
narádľe nářadi
narásť narůsti
naraz najednou, náhle
nářečľe nářečí, krajomľuva
narľadenie nařizeni
narobiť naděľati, zhotoviti
náročľite schválně
náročky úmysľné
národovecľto vlastenectvi
nasilľu násilně, mermomoci
naskrze veskrze, docela
naskutku hned, na místě
nasľadenie (z rušľ) poľitek
nasľopany ochmelený
nasľcľovať nésti na stůľ,
předkládati
nasľráchaný nasľrašený
nasúkať sa napiti se, na-
stěbati se
našľký náš, domácí, svůj,
našľinský
našľtrbiť naraziti, šťěrbinu
uděľati někam
našľtrknúť nadhoditi (v řeči),
zmíniti se
naľahať sa nachmeliti se
naľahať ochmelenec, opilec
naľaplľ sa nahoditi se, na-
manouti se
náteplľe teplota
naľeraz pro nynějšľi čas, pro
tentokrátě
náľcha rýma
natolľko natolik, potud

natřít nastavovat
 natrielit nacpati
 naukobeh běh školní, kurs
 naukosdelná řeč-vyučovací
 řeč
 naveřa velmi
 návís svah
 navyše výše; přes (počet)
 návka prakse
 návlak řeminek, jimž se
 krnce (obuv) přivazuje
 k noze
 navozpust sveta ztřeštěně,
 bez rozvahy
 navravel namluviti
 nazdat sa nadíti se, domní-
 vati se
 nazpak nazpět
 názvisko jméno, název
 nažívat žiti (býti na živě)
 nebá nebesa
 nebárs nepřilíš, nehrubě, ne-
 mnoho
 nebo nebe
 nebodaj bezpochyby, asi
 nebohý nebožtík
 nebol = nebyl
 neborák ubožák
 neborká ubožka
 nebožlec nebozer
 nebožky ubohý
 nečin nepořádek, nečistota
 nečitateľný nečitelný
 nečudo není divu, nedivno
 nečulý bezcitný
 nedbám budiž! pro mne
 neděľa 1. neděle 2. týden
 nedokrštenec nekřtěnec
 nedvižný těžkopádný

nedvižným sa stať = zbah-
 něti, zlenivěti
 nehanebnica hanebnice
 nehanebník hanebník
 nehanebný hanebný
 nehanebnosť hanebnost
 nech nechť, at
 nechet nehet
 nechýrovať neslyšet, nepo-
 zorovat
 nechtiac bezděčně
 nechtiacky nechťic
 nechtík hvozdík (karafiát)
 nekľuda neotesanec
 nekľudník neřád
 nemyja nemluvně
 nenačím netřeba, není nut-
 no
 nenadzajky mimo nadání
 nenie = není
 neodspatý nevyhaslý
 neodskripleťný nepoptra-
 telný
 neokrôchaný neotesaný
 nepodarený nezvedený
 neprebudený neprobudilý,
 nevšpělý (duševně), za-
 ostalý (Kukučín)
 neprestajne ustavičně, stále,
 pořád
 nepriezračný neprůhledný
 nerast nerost
 neraz nejednou
 nerest bol, trápení
 nerestiplný žaluplný
 nerlad neřád
 nerovnaký nestejný
 neschválny neúmyslný
 neskorej později

neskorý pozdni
 neskoro pozdě
 neskoršie později
 nesmler vesmír
 nesnáďka neshoda
 nesnáďza potíž
 nespratný nesnášeliivý
 nespratnosť nesnášeliivost
 nesiatky vyčítat = dočítat
 děti, čtveračiti
 nesúci nezpůsobilý, nevhodný
 nesvedčňý neslušný
 nesvobodno nelze, nesmí se,
 není dovoleno
 nevāďza chrpa
 nevdojāk nenaďale
 nevedno nevědomo, neví se
 neveľa nemnoho, málo
 nevlāďat nemoci, nemítí sil
 nevlāďny nemocný, bezmocný, slabý
 nevlāďzem = nemám sil,
 nemohu
 nevoľa tiseň
 nevoľný stisněný
 nevravný nemluvný
 nevravnosť nemluvnost
 nezabudka pomněnka
 nezaveľa zanedlouho
 nezbačňý netušený, nevy-
 stihlý
 neznosný nesnesitelný
 nice lic (opak rubu)
 nič nic
 ničigā ničema
 nička nicka, nula
 nie ne, nikoli

niecat podněcovati, pošti-
 vati
 niekat odporovati, zdráhati
 se
 niekoľko několik
 niekto někdo
 niektorý některý
 nielen nejen, netoliko
 niesť nésti
 nieť(o) = není
 nietlivo podpal
 nik nikdo
 nikade nikudy
 ničoť nivec
 ničoťľľ ničiti, v nivec uvá-
 děti
 nižšie níže, doleji
 no nu, než, ale
 nora stín
 noša nůše
 noškār nosič břemen
 nošteť nosík
 nōťľľ 1. notovati 2. přizvu-
 kovati (někomu)
 nov novoluní
 november listopad
 novembrový listopadový
 novľľ sa obnovovati se
 novučľľký z brusu nový
 novuňňý zánovní
 nozgyr nozdry
 nōž nůž
 nože nůže
 nožnice nůžky
 nūďza nouze
 ňuch 1. čich 2. čenich
 ňuchat čichati, čenichati
 ňufák noseć
 nūka pobľďka

núkať pobízeti, ponoukati
nullita zmateční stížnost
nútora útroba, dutina
nútro nitro, vnítek
nútroby útroby

O

obadať zpozorovati, pocítiti
obanovať oželeti
obanujem = budu litovať
obarenina opafenina
obaril opafiti
občahovať sáhati, obsahovať
občankať oblouditi, ošiditi
občiahnuť obsáhnouti
obďaleč opodál
obďarovanle nadílka, nadělení, nadání
obďarovať nadělití, nadati (někoho)
obďrať zmýciti, obnositi (saty)
obecaný obětovaný
obecaf obětovati
obeh oběh, kroužení
oberačka vinobraní
oberaf obirati, ochuzovati
oberkovať paběrkovati
oberučný 1. obouručný 2. silný, tlustý 3. obratný, dovedný
obhamblevať sa hanbívati se
obhrýzť okousati
obhráknúť koho shluknouti se kolem koho
obida mrzutost, pohoršení

obidovať pohoršovať
obidva(ja) oba dva
oblehať obíhati
obisť obejiti
obyčaj zvyk, obyčej
obyčajne obecně, všeobecně
obyčajný 1. obecný 2. obyčejný
objať obejmouti
obkallčený zmrzačený
obkallčil (sa) zmrzačiti se
obkladok náčinek
obklopil obemknouti, obehnati
obkmásaf otrhati
obkurovať sa topiti si
obľahčil nadlehčiti
obľahnúť těžce onemocněti
obľčka ledvina
obliečka povlak
oblôček okénko
obločiar sklenář
oblok okno
obmrzlina oznobenina
obmrznúť oznobiti
obmúrať obezdíti
obnočiar pasák noční
obnôčka noční pastva koni
obnova čerstvý sníh
obnôžka 1. pel, jež včela na nožce unese 2. pilná, vytrvalá práce
oboíhať obelhati
oboňa soudek na žinčici
qbor 1. obor, odvětví 2. obr
obplávať obeplouti
obrať obdělávati
obrad obřad
obraňka opasek se retizky

obratno obráceně
 obrazení urážka
 obrazit urazit
 obřádat urážeti
 obřezávat obřezávati, kle-
 štiti
 obřidit 1. ukliditi 2. oší-
 diti, napáliti
 obřidok opatrování
 obrykovať pokřikovati
 obrobít obdělati
 obročí dátí obrok
 obročník příživník
 obrok píce
 obrozený opadálý
 obrtačka v. obrtlík
 obrtat obracet
 obrtlík přeslen
 obrůčka snubní prsten
 obrus ubrus
 obrůšek ubrousek
 obspat prospati
 obstat ohlížeti
 obstatý ohlížený
 obšarpaný ošumělý, zen-
 chaný
 obškulovať pokukávati
 obšmíetat sa pometati se
 obšmrdovať (okolo koho) 1.
 otáčeti se kolem koho 2.
 obsluhovati koho
 obšuchaný ošoupaný, otfělý
 obšáknat otěhotněti neb o-
 březnouti (o zvíř.)
 obšákný štiplavý, peprný
 obšlač otisk
 obšlačit otisknouti
 obtočnica závitnice
 obťúlit obejmouti

obuch kování na topůrku
 obzerance, budete jest -
 nedostanete k jídlu ni-
 čeho
 obzerat sa ohlížeti se, roz-
 hlížeti se
 obzret ohlídnouti
 očerať ceniti zuby
 očisťovať ozdobiti, zkrášliti
 očigánit obelhati
 očarenie okouzlení
 očarený okouzlený
 očaril okouzlit
 očemerleť onemocněti na
 žaludek
 očistom naoko
 očkovať roubovati, štěpo-
 vati
 očurený osmahlý
 očurenosť osmahlost
 očureť osmahnouti
 očuf zaslechnouti, uslyšeti
 odbavít odbýti
 odbehnúť odběhnouti, od-
 kvapiti
 odberanie podbírání, kva-
 šení, jítíení (rány)
 odberat podebírati se, kva-
 šiti
 odcudky zadiny (obilí)
 odcupnúť odpadnouti
 odčesnúť odseknouti, od-
 česnouti (větev)
 oddanica snoubenka
 oddavač nevěstin svat
 oddávat odváděti
 oddlievať práci odkládati
 oddrapit urazit, urvati

oddrhat silně a dlouho po-
 kašlávati
odedza chůva
odfuknúť odletěti
odgebnúť zcepeněti
odhajdákať (rohotu) ne-
 dbale, ledabyle odbýti
 práci
odhodok brak, odpadek
odhorok oharek
odhovárať vymlouvati
odhovorka odmluva
odhrýzať sa brániti se (slo-
 vem)
odchlipkať odchleptati, vy-
 sřkati
odchoďný odlišný, lepší
odľať odíti
odieranie dráčství
odinakiať odjinud
odísť odejiti (odejeti)
odjesť snísti
odkade odkud
odkapáť zmizeti
odkazovať vzkazovati
odkiaľ odkud
odkliatý vysvobozený
odkundes otrapa, tulák
odkvačif odepnouti
odkvap okap, kápěj
odkvitnúť odkvěsti
odlučovať odměšovati
odľud nelida
odmáhať vzpouzeti se
odmák obleva
odmákať jihnouti, táti
odmárnif zahubiti, utratiti
odmaťka pomyje, šlichta
odmlad kvasnice, mladinka

odmlady od mlada, od ma-
 lička
odmrť odúmřf, dědictví
odmrviť oddělati
odňať odejmouti
odnikľať odnikud
odobierka 1. loučení, roz-
 luka 2. pohřební píseň,
 řeč
odobrať odebrati, odniti
odobrať sa rozloučiti se
odobratý odvedený (na voj-
 nu)
odobrif schváliti
odoleť odolati
odopreť odepřiti
ôdor patro ve stodole, seník
odovzdať odvěsti, odevzdati
odpis opis
odpisať opsati
odpisovať opisovati
odpýtanie odprošení
odpýtať odprošiti
odplácať opláceti
odplágať odstaviti
odplatif oplatiti
odplávať odplouti
odpolou z polovice
odporca odpůrce, protivník
odpovedať odtušiti, odpovi-
 dati
odpratať ukliditi
odpratovať odklízeti
odprávať popravovati
odprevádzať doprovoditi
odpust pout (sřojená s od-
 pustkv)
odrábať oddělávati, po-
 kousku pracovati

odradit zraditi
 odrážat zrazovati
 odrátat srážka s plůtu
 odrátat odpočísti, odečísti
 odrazu náhle, rázem
 odrectovat odřikati
 odřet odřiti
 odřhat silně kašlati
 odrlekat sa koho neznati se
 ke komu, zřikati se koho
 odrleknout odřici
 odryvistý otřásavý
 odrobina drobet
 odrobit oddělati
 odroň 1. silák 2. sprosták
 odronit odraziti, sraziti
 odrubnout odštipnouti, od-
 seknouti
 odsácat odstrkovati
 odsadit (dítě) odstavit (di-
 tě)
 odsek odstavec, oddíl
 odskákat odprýskati
 odsotnit ústřk
 odsotit odstrčiti
 odškřípět odřici, popřiti,
 upřiti
 odlat odůd
 odřahovat otálet
 odřat odůd
 odřet odřiti
 odřhnout odřiti
 odřevnenie, zápal, nadšení
 odřev odřeviti, odřeviti
 odřev odřeviti, býti pově-
 šen
 odřev odřeviti
 odřev odřeviti (v řeči)
 odřev odřeviti

odzemek zbojnický tanec,
 „odzemek“
 ofera oféra, oběť
 ofřat ofřepiti
 ogab sa = ustrojiti se do
 hadrů, za masku atd.
 ohyd ohyda
 ohýnat ohýlati
 ohlásit sa ozvati se
 ohlávka oprátka
 ohnivo článek v řetěze
 ohorený opálený, osmahlý
 ohovárač pomlouvá
 ohovárat pomlouvati, ostou-
 zeti
 ohovářka pomluva
 ohovorit pomluviti, zostu-
 diti
 ohrazená hora obora
 ohreblo pohřeblo
 ohrev otop
 ohundrat oškamrati
 ohurný ohromný, mohutný
 (hlas)
 ocharmat 1. ujařmiti 2. zlá-
 kati, svést
 okadit nakouřiti
 okále oči (veliké, zvířecí)
 okamih okamžik
 oketovat okartáčovat
 okladat okouřovat, podku-
 řovat
 okyd hromada trávy
 okypený zkomolený
 okypit zkomoliti, utnouti
 okřaveť ustrnouti, zmrtvít
 oklesok klacek
 oklesnit oklestiti
 okludit sa ustrojiti se

okľuka oklika, klikatina
 okolený obkličeny
 Okolle = politický název
 pro Slovensko od r. 1848
 okolný okresní služný
 okopneť rozjihnouti
 okotil sa oštěniti se
 okradnúť okrásti
 okrem kromě
 okriepneť zmládnouti
 okrin ošatka
 okruh krajíc
 okrut ločka
 okružné zatmenie = částečné
 zatmění
 okrúžok krajiček (chleba)
 október říjen
 okulare brejle
 okuliarník (had) brejlovec
 okúňal sa ostýchati se
 okúňavý ostýchavý
 okúňavosť ostýchavost
 okutle kování
 okvit kořalka
 oldomáš litkup, pitka po
 koupi
 olejkar = slovenský po-
 domníobchodník v Rusku
 olevrant, olovrant 1. svači-
 na 2. nešpory
 olovrantovať svačiti
 omáchný omšeny, mechem
 obrostlý
 omáľal omíletí
 omasta omastek, sádlo, tuk
 omäť otlačiti
 omätý otlačený (o noze)
 omelle jmeli
 omelina drobet, trocha

omelo, ometlo pometlo
 omietal ometávati
 omilil podatí někomu kou-
 sek něčeho, drobet
 ominal tlačiti
 omykal oškubati
 omrvina drobet
 omrvinka ždíbec
 omša mše
 omšový mešní
 onačil sa zdráhati se, ostý-
 chati se
 ondiar zdržeti se něčím
 onedlho zanedlouho
 oneskoril sa obmeškati se
 opozditi se
 onica onuce
 oňuchal očichati
 opáčil niekoho navštívití
 koho
 opacha obluda, netvor
 opálil napáliti, ožehnouti
 opánky topánky, perka
 opantal sa spřáhnouti se
 oparenina nápařek
 opařera péče, ošetřování
 opátkyňa abatýše
 opäťok podpatek
 opatrovať ošetřovati
 opekanec štědrovečerní pe-
 čivo
 opica op
 opleť opěci
 opis popis
 opisaný popsany, vyličený
 opisovať popisovati
 opil ochmeliti
 opýťal sa otázati se
 opytovať sa tázati se

oplan ničema, pobuda
 oplecko náplecník
 oplečlivěš opelichati
 opleš oklamati, obrati
 oplosta plot
 oplznut opelichati
 oprata otěž
 opref opřiti
 oprosteš zhloupnouti
 opuchnut otěci
 opuchnutý oteklý
 oráčina ornice
 orašmaný otrhaný
 oratovaš ochrániti
 oredec hrachor
 organ varhany
 organista varhaník
 orgován bez černý
 orladif ukliditi
 orlešok oříšek
 orkán víchr, uragán
 oročka dárek hráčů „kybi-
 covi“
 ortuť rtuť
 orůtš omráčiti
 osa 1. osa, náprava vozu 2.
 voza
 osadlý usedlý
 osadnosť usedlost
 osečník roh na oslu, t. j.
 brousek (sekáčský)
 osennák barbora
 osihotený samotný, osiřelý
 osihotel osamotněti, osiřeti
 oslnělý zsinalý
 oslnut zsinati
 osýpky osutiny
 oša sekáčský brousek
 oslopat sa namazati se

osmy osmý
 osnovník koncipient
 osobášif oddati
 osobitý zvláštní
 osobnictvo personál
 osoh prospěch, užitek
 osovok povlak (na periny),
 cicha
 osožif býti k užtku, pro-
 spívati
 osožný prospěšný, užitečný
 ospevovaš opěvati
 ospovedaš sa vyzpovidati se
 osprosteš zhloupnouti, zpl-
 toměti
 osredok ostředek (v poli)
 oskaš vzlykati
 osť šupina (rybí)
 ostalý pozůstatý
 ostarok = předčasně zralé
 dítě
 ostaš zůstati
 ostatný poslední
 ostatný raz posledně
 ostatok posledek, zůstatek
 ostrenie hrocení
 ostrica (lesnia) smička
 ostrif (do končita) tvrditi,
 kaliti
 ostrmyk oklepek, obilí
 osuheť zimní mlha
 osuhelný mrznoucí mlhou
 ověšený
 osúcha bramborová placka
 osve o sobě, osaměle
 ošacovaš odhadnouti
 ošarpaný rozčuchaný, roz-
 čechraný
 ošarpaš pocuchati

ošatkaný opentlený
 ošlal lulek
 ošlapaná prásnice, svině
 ošlpat se klackovati se
 oškerený vyceněný (obličej)
 oškibanec otrhanec
 oškúllí odřiti
 oškvarek škvarek, zbytek
 z vyškvařeně slaniny
 oštara oplétání, trampota,
 starost
 oštlepok uděná bryndza, sýr
 ovčí
 ošudil ošiditi, napáliti
 ošúchaný ošoupaný, odřený
 ofaršená těhotná, obtěž-
 kaná
 ofaršenie útěžek
 ofázny dotčený, řečený, zmi-
 něný
 otázočný záhadný
 oterlny piliny
 otlačil otisknouti
 otlak kuří oko
 otoky stěvní sádlo
 otrepal o zem mrštiti o zem
 otrusiny drobtý
 otupný teskný
 otupno teskno, tesklivo
 otvoril otevřiti
 otvrdnutý otrlý
 ovakovat obmítati
 oval úder
 oval (chleba) veliký krajíc
 chleba
 ovalil uderiti
 oval ovátí
 ovinka obvaz
 óvoda opatrovná

ovos oves
 oza opravdu
 ozaistný opravdový, sku-
 tečný
 ozembuch hromotluk
 ozimina ozim
 oznam návěští
 ozon ozvěna, ozvuk
 ozorný krásný na pohled,
 úhledný
 ozruta velikán
 ozrutný velikánský
 ožeh lopatka, pohrabáč
 oželený otupělý, odevzdaný
 oželel se klesnouti na mysli
 ožiaril ožáriti
 ožran ožravec, pijan
 ožraf sa ochlastati se
 ožreble obfěznutl
 ožrieblí sa obfisti (o koni)

P

packal 1. mazati, packati
 2. bíliti (stěny)
 páčl viz, hlel
 páčil patřiti
 pačrev 1. darmojeď 2. pon-
 rava
 padláš půda, hůra
 pagáč placka, poškrabek;
 nos na pagáč) = roz-
 plesklý nos
 pagáčica penízek (bot.)
 pah, rýha, žlábek
 paholková (žena) kočová
 paholek pacholek ve dvoře,
 koči
 pahovník hlažec, hoblík

- pohreba ohniště, spáleníště
 páčl, nech sa —: račťe!
 páčľť sa ľibiti se
 páčľť sa bude? je ľbo?
 pačmaga podlec, bídák
 pach puch, zápach
 pachťňaf česati
 pajed 1. jedľík 2. ponrava
 pajed vztek
 pajedľť sa vztekati se
 pajovať kopati rudu
 pajta kolna dřevěná
 páľ vedro, žeh
 páľa vedro
 palacinka ľľvanec
 palčľca hořčice
 páľenčěná krěma kořalna
 páľeněčňý kořalečňý
 páľenica ľihovar
 páľenka kořalka
 páľenník ľihovarník
 palica hůľ
 palička hůľka
 palľna absint
 páľka hlavička hřebíku
 Paľo Pavel
 paloš řavľe
 palota velická slň v panském,
 zemanském domě
 palúč paprsek
 pamodajľ dej pámbůľ
 pampůch kobľľha
 pamuk bavľna
 pamukový bavľněňý
 páľbožko páľmbíček
 páľbožkova kravička slu-
 něčko, majďalenka
 pancľerľk hrstka ovoce
 pandrav ponrava
 pandúr dráb
 pangart panchart
 páňť stěžej dřevňý
 páňťľľka stužka
 páňťok sekera (na štípání)
 papagáj papoušek
 papek klacek
 páper chmýľť
 páperľe jemňý prach, pápeř
 papľaf piplati
 papľoň neohrabanec
 papľuh ničema, dareba
 papľun přikrývka
 papna řravá řenská
 papraľ piplati
 paprčľľ sa zľobiti se
 paprčka pracka
 paprčok pazneht(ľk)
 papuča pantofel
 papuľa 1. huba, papule 2.
 kľapačka
 papuľľak hubáč, melhuba
 papuľňatý hubatý
 papuľňatosť hubatosť
 papuľovať hľdľmaniti,
 „mláťiti hubou“
 pár: so pár = několik
 paradajka řajske jabľko
 páraľ 1. pářati 2. dřáti peř
 parduch peřina
 parenica 1. dřevěná ná-
 ř: dřžka na bryndzu 2. ple-
 ř tence ze řýru (ve Brezně
 na Slovensku)
 parenik hrnec na páru
 parľpa of, buňňý kůň
 parľľ pařiti
 parkan plot, ohrada
 pářňý sudý

parob otrok
 parobej (starý) mládenec
 parobok chasník
 parochňa paruka
 parom čas
 parom do toho: hrom do toho!
 paria čelenka, stužka do vlasů
 parušina polštář
 paruf 1. peruť, brk 2. štípec
 páruška 1. troška 2. stěbelko
 pasca past, léč, nástraha
 paskuda škůdce
 pastier pastevec
 pastierňa pastouška
 paša pastva
 pašienok pastviště
 paškrita lahůdka, mlssek
 paškritľ mlsati
 paškritník mlsálek
 paškritný mlsný, labužnický
 paštrnák celer
 päť pět (5)
 päta pata
 patea otká, bičičť
 patieraf měřlovati, tříti (len)
 patyč rýč
 patyka otká, klacek
 päťka päťka
 patora hromada
 päťoro patero
 päťriky růženec
 patvarista pisař, praktikant
 páva páv, pávice
 pavňa pánev

pavnica pánev
 pazucha podpáždí
 pazúr pazour, pařát
 pažerák jícen
 pažľ drn
 pažravec hltoun
 pecúch pecival
 pečňa játra
 pečiatka pečef, razitko
 pečienka játra
 pečienkový játrový, jaterní
 pehavý pihovatý
 pechorľ sa pachtiti se, lo-
 potiti se
 pechúr pěšák
 pek horko, úpal
 peľasť pelest
 pelaf pelařiti, utikati
 pelchan pelikán
 pelchaf do sebe cpáti, hltati
 peňařnica spořitelna,
 peněžní ústav
 peniaze peníze
 penkař pinkati
 pera ret, pysk
 peračina kapradina
 perařin petržel
 perec preclík
 perečko kytká za klobouk
 perečník pouzdro
 perle peří
 perisko místo u vody, kde
 se pere
 perna ret
 pestvo lotrovina
 petretec snop
 petrov patro ve stodole, se-
 ník
 petruška petržel

pchať epati
 plad píd
 pladilka pídalka
 pladit píditi
 plarg nános
 plaf pnouti
 platilistník zábělník
 plidlikaf pizlati
 plecka 1. pícka 2. kamínek
 plecť pěci
 plepor pept
 pierce kytká za klobouk
 plesen piseň
 piestník růžky
 piešť pisečná půda
 piezdrit čmárat
 pijarista pijan
 pika hrot
 piklet předsín
 pinka pěnkava
 pinta míra, 2 hoľby
 pipásár trouhel
 pípeť tipec
 pipiška sýkora
 pipka dýmka, pipa
 píř pěšinka
 písať psáti (píšem = píši)
 písať 1. fičeti (o větru)
 2. špiniti
 piskornáhubek u dechových
 nástrojů
 pisobný písemný
 pišťel pišťala
 pltvor předsín
 plvnica sklep
 piznúť ukrásti
 pyk mať miti dopal, miti
 svrchu na někoho
 pyšľiť sa pyšnití se

pyštek hubička
 pytať 1. námluvčí, tlampač
 2. nápadník
 pýtanle prosba
 pýtať prositi, žádati
 pýtať sa tázati se
 pláca plat
 plačko rozmazanec, mazlík
 pľagať kojiti, dávaťi ssáti
 plachtať šplounati
 plachetlčka šátek
 plákať močiti, práti
 pláň rovina
 pláňa pláne, padavka
 planec špatný, zlý člověk
 plánil půdu rovnati
 planý špatný
 plašť praštiti
 plece rameno
 plecť ramenatý, svalnatý
 plecnice šle
 plekať přidájeti, napájeti
 telata
 plena kaz, rez
 plesen pliseň, křis
 plesnivec protěž
 pleso jezero
 plešina lysina
 pleška smetánka
 pletka pleticha
 plevienec plevník
 pligať trápiti
 plišok plíšek
 plieniť sa plemeniti se
 plienka plenka
 plieskavica pliskanice
 plytký mělký
 plytko mělko
 plytkosť mělkost

plnienka nádivka, náplň
 plniť nadivati
 ploštica štenice
 plíť vor
 pltník voráč
 plúcka plíčky
 pluha lehká ženština
 pluhák otrapa, tulák
 pluhavstvo darebnosť, spros-
 tota, nízkosť
 pluncok pešek
 plúšť plískanice
 pluť pliti
 pluť plouti
 pluvačka masafka
 pluvák vodní pták
 pluvať plivati, vyhazovati
 pluzgier puchýť, pryskýť
 pluzgiernik pryskývník
 plúžiť orati
 plžnuť linati
 pobadať upozorovati
 pobehať poběhlík
 pobeľavý bloud
 pobozkať polibiti, pocelo-
 vati
 pobrať sa odebrati se
 pobratíť sa sbratřiti se
 pobudiť sa prociťnouti
 počarbať zamazati
 počerný brunatný
 počiatok počátek
 počudovať sa podiviti se
 počuť poslechnouti
 počúvať 1. poslouchati 2.
 poslušen býti
 počuvný poslušný
 poď chutě
 pôda půda (země)

podaktorý některý
 podaromnici zbytečně
 podarúnok dar
 podávať sa vrhnouti, zvr-
 ceti
 podbradník slinták
 podežmovať pobrati (ná-
 silim)
 podgurážení napitý
 podgurážíť sa napíti se
 podhýňať ohýbati
 podhuckávať štváti
 podchytávať usvědčovati
 podisť podjiti
 podistým zajiště
 podkysnúť nakynouti
 podkúřť zatopiti
 podľa podle (předl.), poděl
 podľať podli lidé
 podľať pošlapati, po-
 mačkati
 podlhovastý obdélný
 podložka násada (vejce)
 podlížiť půjčiti
 podlížka půjčka
 podlížník věřitel
 podmoľa podemletý břeh
 podmostnica trám pod prk-
 ny v podlaze
 podneť tříska, již se rozně-
 cuje oheň na salaši
 podobrať sa podejmouti se,
 vzíti na sebe
 podobrotky po dobrém
 podoj podojení
 podolek podolek
 podoprieť podepřiti
 podpaľač palič, žhár
 podpaľačka palička

podpaľačský paličský
 podpaľačstvo paličství
 podplácačka úplata
 podpredseda miestopredseda
 podrasť podrost
 podroniť podraziti
 podrúzať polámati
 podsednúť (zlým duchom)
 posednouti
 podstene podstěnek, zídka
 pod dřevěnou kolnou
 podstielka stelivo
 podstolina trnož
 podúchať posoukati
 pôduť podnik
 poduriť poháněti
 podvať trám mezi kolejnicemi
 podvihnúť zvednouti
 podvýšok přirážka
 podzimok podjeseň
 podžupan vládní stoličný
 úředník (viz: župan)
 pogalamutľ zmásti
 pogniaľť pomačkati
 pohabať nahromaditi
 pohajdať pokolébati
 poharkať sa povaditi se
 pohýňať pohybovati
 pohýňať sa pohybovati se
 pohon hon, lov
 pohorenie spáleniště
 pohorenište spáleniště
 pohrab pohřeb
 pohran lřana
 pohrýzť pokousati
 pohuľanka pitka
 pochábeľ ztřeštěnec
 pochabľť sa zblázniti se

pochabý potrhľý, ztřeštěný,
 posedľý
 pochytre rychle, nahonem
 pochlapľť sa vzmužiti se
 pochop pojem, názor
 pochorievať churavěti
 polstenka kvitance
 pôjd půda (část stavení)
 pôjdem = půjdu
 pojedem některý
 pôjsť popojiti (popojeti)
 pokade pokud
 pokapať zmizeti
 poklať pokud
 pokým pokud
 poklať trknouti
 pokolenačky po kolenou
 pokon konec
 pokonča poslední dítě, „vý-
 škrahek“
 pokonný súd poslední soud
 pokora smutek po zemřelých
 pokreskávať botami v tanci
 na sebe narážeti tak, že
 podkúvky se zakřesávají
 pokrovec houně, přikrývka,
 koberec
 pol, půl, poľa půl
 polahoda úleva, ulehčení
 polahúčky 1. snadno 2. tiše
 polana louka v stráni, stráž
 horská
 poľapotľť vybláboliti, vy-
 žvaniti
 poľaptať sa podělati se
 půča angrešť, srstka
 polievka polévka
 polľhovať ležeti, postoněvati
 polľť půliti

polynka, polynok pelyněk
pólka 1. půlka, polovička
 2. srstka, angrešt
polkýnať polykati
polkoráb zákresk (člověk)
polleto půlletí
pólnoc půlnoc
polom pahorkatina, krabatina
poľovačka hon, honba
poľovanie honění
poľovať honiti
poľovka lov
poľovnícky myslivecký, lovecký
poľovníctvo myslivost
poľovník lovec, myslivec
poľudnie poledne
poľudnovať obědvati
pomáhať pomocník
pomedzi mezi
pomeľok: nemať pomeľku = nemíti klidu, posezení
pomiasť 1. zmásti 2. z-muchlati
pomiesiť pomísiti
pominulý uplynulý
pominúť sa minouti, uplynouti
pomykov rozpaky
pomykovať posunovati
pomykove, súci v = rozpačtý
pomyšaný jankovitý
pomknúť posunouti
pomneť pomníti
ponad nad
ponáhľanie chvátání, pospěch

ponáhľat sa pospíšiti si
ponárat potápěti
ponastalý nastalý
ponášať sa podobati se
ponáška 1. nápodobenina
 2. vztah k řečem (ponáška k tomu)
ponečase po čase
poneváž 1. poněvadž 2. kdežto
ponévierať sa povalovati se
poniže níže
ponos stížnost
ponositý plný, tělnatý
ponosovať sa stěžovati si
ponúkať 1. ponoukati 2. nabízet
ponúknuť pobídnouti
ponúknutie nabídnutí
poňva plachta
poobtnať oklestiti
poobzerat sa poohlédnouti se
poolevranovať posvačiti
poomínať otláčiti
popečkováť zneužívat
popok, popeček potykač (u pluhu)
popelvár pecíval
popchýňať pospíchati
poplerat popírati
poplaky splašky, pomyje, slivky
poplamok placka, podplamenice
popod pod
popozerať pohlédnouti, podívati se
popzatať pokliditi, pošukati
poprávať popravovati

popredku napřed
 popr při
 poprlek napřic
 popustil oblevovati
 popúšťaf chabnouti, ochabovati
 porábat podělavati
 poráťaf mrtvici raniti
 poráťaf sa vyrovnati se
 porážka mrtvice
 porce daně, dávky
 pórca podsvinče, sele
 poredno pořidku
 pořadit pořiditi
 pořadok pořádek
 pořadok remeselnický =
 cech
 porisko topor
 porobit 1. udělati 2. udělati
 = učarovati
 porúhat sa posmívati se,
 nápodobovati
 posblerať seshirati
 posebný následný, po sobě
 jdoucí
 poslat posud
 posledzka besídka
 poslabovat ochabiti
 posol posel
 posolkyňa poslice
 posotit postrčiti
 pospolitý vzájemný
 پوشтовать postěžovatisi
 pošti pošit
 postaf = místo na poli pro
 jednoho žence
 postávať lekář, povaleč
 postávať postáti při práci,
 zaháletí

postelkyňa šestinedělka
 postih(a) chvílka
 postreh číhaná
 postretnúť potkati
 postriežka číhaná
 postruhen poškrabek,
 placka
 postúpat pošlapati
 postúpil (z rozumu) sešileti
 posúch placka, posušek
 pošúrlť popohnati
 posvlacka posvícení
 pošepnúť napověděti
 pošibat šlehnouti
 poškrípleť sa pohádati se
 pošmúrlť supiti
 poštar 1. poštovsky koč 2.
 listonoš
 poštekľť polehtati
 poštvornožky (liezt) lézt po
 čtyřech
 pošuškávat pošeptávat
 potácat sa motati se
 potade potud
 potančina posunčina
 potápač nořec
 potápaf noriti
 potáraný pochybený, pomý-
 lený
 potárat sa potloukati se
 potažne případně, vzhledem
 k něčemu
 potenie pot, pocení
 pošľť potud
 pošik kulich, sýček
 potyk styk
 potkýnat sa klopýtati
 pošknúť sa zakopnouti, klo-
 pýtнути

potľapkať popleskati, plácnouti

potmehúd potměšilec

potnlce póry

potobôž též, rovněž

potravnica špižlarna

potřčka potyčka

potreskanie nehoda, úraz

potrlmiska cizopasník

potrošif zastrčiti, založiti (něco někam)

potuchlina ztuchlina

potuchlý ztuchlý

potutme potutelně, potají

potúžif sa posiliti se (nápojem)

potváraf podváděti, klamati

poubrato 1. s ohnutými kalhotami 2. s nadzdviženou sukni

poupínať sa sebrati se, vynasnažiti se

pôvab rozkoš

povaľa strop, hůra

povarovať pochovati

povedať povidati

povedľa vedle

povedomie vědomí

povesno přádeno

povysilerať sa protahovati se

povyše výše, nad

poglač pavlač

pôvodca původce, auctor

pôvodlna originál

pôvodný původní, rázovitý

povoľníčok povijan

povoľa podle vůle, dosyta,

povrávať poznamenávati, říkati

povraz provaz

poza za

pozahýnaný zohybany

pozajtra pozítří

pozatým zatím

pozďaleč zpozdáli

pozdať sa přijíti na mysl, napadnouti

pozdlž po délce

pozerať dívati se

pozerať (na prázdno) lelkovati

pozlably pomrzlý

pozýv pozvání

pozlotky po zlém

poznať znáti

pozobúdzaf probuditi

pozreť podívati se

požičať půjčiti

pôžička půjčka

pôžičník věřitel

poživkář pživník

požuf 1. požití 2. rozžvýkati

požúvať požívati

pracka přezka

práčka prádlena

práčoveň prádlna

prádkát přídomek

pradivo předivo

prahora prales

prám lem

prasa prase

prasacina vepřovinka, vepřové maso

prasif sa množiti se (o zvířatech)

praskáč blů (pastýřský)

práhka prasnice
 prašfáf praštěti
 prataf kliditi, uklizeti
 pravota pře (soudní), spor
 pravotár advokát, právník
 pravotíf sa souditi se
 praženica vaječina, smažená
 vejce

preberaf probíratí, přebíratí
 prebitý pálený, mazaný
 prebřdnůf přebřstí
 prebudený probudilý
 prebůdzaf probouzeti
 precibrený vytřibený, vy-
 cvičený

precibríf vytřibiti, vycvičiti
 přeč pryč

prečaraf vyměnití
 prečarbat přeskrtati
 prečo proč
 prečudsný přepodivný
 prečupřf prodřepěti

predaj prodej
 predajný prodejný
 predávačka krámská
 predbehnůf nadjeti
 predčítovaf předčítati
 predeň = před něho
 predchádzaf 1. předcházeti

2. připadatí

predikra předehra
 predisť předejiti
 predkovla předkové
 predlani předloni
 predolef zdolati
 predostrieť předložiti
 predošlý předešlý, minulý,
 dřívější
 predovšetkým především

predrený lisácky
 predsa přece
 predsleň předsíň, kobka
 predtým předtím, dřívě
 preduríf prohnati
 prefašangovaf deň zmrhati
 den

prelika. y mazaný
 prelikanosť prohanosť,
 chytráctví

pregnůf spolknouti
 prehajdákať promrhati
 preháňať nadsazovati pře-
 háněti

prehýňať (sa) prohybati se
 prehľad přehled
 prehlbíf hloubiti prohlubo-
 vati

prehoj nadbytek
 prehováraf přemlouvati
 prehradíf polekati
 prehrlebat sa nimrati se
 prehřňať sa přebíratí se
 prehúdať housti, přehrávati
 prehúľať prohýfati
 prehútať přemítati, přemý-
 šleti

prehútať čas zmrhati přemi-
 tánim čas

prechádzaf sa procházeti se
 prechádzka procházka

preisť přejiti
 prejav projev
 prejavíf projeviť
 prejesť sa (prejedol som sa)
 přejisti se

prekabátiť přelstíti
 prekárať sa posmívati se
 preklať probodnouti

prekolit skoliti
 prekopnúť sa převaliti se
 prekrížovať sa křížkovati se
 pokrývať uschovávať
 prekutávať přehledávati
 přechmanit promrhati
 přelétavec přelétavec,
 přemátnit promrhati
 přemávať dopravovati
 přemávka doprava
 přemienča = výměněné dítě
 (v pohádkách) ♀
 přemknúť polekati
 přem proň ?
 přenáhlenie ukvapení
 přenáhliť sa ukvapiti se
 přeniesť přeněsti
 přepáčit prominouti, odpus-
 titi
 prepačky výzvědy (svateb-
 ní) -4
 přepáče! dovoďte! promiňte!
 přepásmáný rozmazlený (v
 jídle), rozmísaný
 prepelica křepelka
 přepýtať sa přeptati se
 přeporodenie obrození, zno-
 vuzrození
 přepošt probošt
 přerečíť proslaviti
 přereditkať přestěhovati se
 přerobit předělati
 přesádzat přesázeti
 přesoť převrhnutí
 přespánka dívka, s níž někdo
 přespal = panenství zba-
 vená (otěhotnělá)
 přespať zprniti (pannu)
 přestierať prostirati

prestydnuť nachladiti se
 prestydnuť nachlazení
 presúvať přesoušeti (lati
 a pod.)
 přes lis
 přesibný prohnany
 přesibanost protřelost, pro-
 hnanost
 přesovať lisovati
 přetierať přeskrtávati
 přetiskať sa protlačiti se
 preto proto
 přetrieť vystřízlivěti
 převallit duba = metati ko-
 zelce
 previesť prověsti, dokázati
 převýšit předčiti
 prevládat přemoci
 prevladzovať přemáhati,
 zdolávati
 prevor převor
 prevrhnuť vrhnouti, kotiti
 prevriedit něco (špatného)
 provést
 prez přes,
 prezerať prohlížeti
 prezývať přezdívat
 prezývka přezdívka, na-
 dávka
 prezvedy výzvědy (o věně)
 prežreť spolknouti
 prežúvať přežívati
 prežúvavec přežvýkavec
 přháva kopřiva
 priadky přástky
 priadnica přadlena
 priadza přize
 priať zapřáhati
 priam hned, ihned

priamo přímo
 priasť přísti
 priať přáti, žičiř
 prateľ přítel
 priateľkyňa přítelkyně
 priateľský přátelský
 príbeh příběh
 príbor skála na sessuti
 pribúdať přibývati
 pričastie přičestí
 přčet přičetnost
 přičňa palanda
 pridájať kojiti
 pridat sa udáti se, přihoditi se

príbeh průběh
 príberavý výběravý
 príboj 1. přiboj 2. průboj
 přeceň pracník, přecník
 přeč hrazda
 přečelie průčelí
 přečinok přihrádka (zasuvka) ve stole, ve skřini a pod.

přečif sa přičítati se
 přiedom záspí
 předuch průdch
 předušný průdušný
 přehyb prohýb
 přehľad přehled
 přehĺbina prohlubina
 přehon průhon
 přehra prohra
 přiek, na —: přes to
 překom napřič, kosmo, šikmo

překopa příkop
 překora přikofí

přelaz 1. přehrada (ve sto-
 dole) 2. průsmyk
 přeloh úhor
 přelom průlom
 přeluba výsek v ledě
 přemer průměr
 přenos přinos
 přepačky námluvy
 přepasť propast
 přepravka přehrada
 přepraž plachta (natrávu)
 přepusť propuštění
 přerez průřez
 přesada 1. přísada 2. saze-
 nice

přesek průsek, výsek (v
 lese
 přesť (žen. r.) vřed
 přetrž průtrž
 převan průvan
 převídza fídký les
 převodca průvodce
 přezočíť záviděti
 přezočlivý závistný
 přezočlivosť závistlivosť
 přezračný průhledný
 přezvisko přijmení
 přigniaľ přimačkati
 přihára mu = má na spěch
 přihýňať přihýbati
 přihlásť opověděti
 přiklasne přiliš hlasitě
 přihláška opověď
 přihorený připálený
 přihovárať sa přimlouvati se
 přichlop přístavek
 přichodí mi zle = zle se mi
 vede

přijest sa přejisti se
přikvtnůl přikvačiti, přijiti
primálo pramálo
primať přiměti
primeno přijmeni
prineskoro příliš pozdě, ...
 křížkem po funuse"
prípecok = místo na staro-
 mořských selských kachlo-
 vých kamnech, kde se
 spává
prípek úpal, žeh, vedro
přípleť náhodná příležitost
přípomenůl uvést na paměť
přípor těžký dech, dýcha-
 vičnost
přípreť přivřítí
príprež potah
přírepit sa přichytiti se
příručka pomůcka
přísažný radní, starší obce
přísebný vedlejší, vedle mne
příslúchal příslušet
přísně sa zdáti se (ve snu)
příst přijiti
přistarý velmi starý, sta-
 řičký
přistať slušeti, padnouti (o
 šatech)
přistať nač přistoupiť nač
přistavil žalobu (při) zasta-
 viti
přistupky přiznání; íst na
 pristupky = přiznání se
přisvědčovaf potakati
přisvědčaf nasvědčovati
příš přistěhovalec, cizinec
přitrafil sa přihoditi se, na-
 hoditi se

přitrlel přikvačiti
přítulka útulek
přivet proslov
přiveta domluva
privykal zvykati si
prvrženec stoupenec
priznal sa ku komu znáti se
 ke komu
prizref sa podívati se
prízmurovat přimhufovati
přlil sa pýtiti se
prmpel pimprle, kašpárek
probúvat zkusiti
profet prorok
prosto přímo, prostě
prôšťa škvrně
protiveň mrzutost, přikofí.
 protivensť
protlvný protější
prplačka piplání
prplaf sa piplati se
prplina lupina
prse prsy, hrud
prsník prs
pršaf pršeti
pršlavý deštivý
prátek prstík
prf pěšinka, stezka lesní
prtok uhrus
prumeň paprsek
pruslak bruslaka, živůtek
pruf sálati, hřáti
prv, **prú** prve
prvý ráz po prvé
prvočas dávno
prvoklasník žák první třídy
 (na gymnasiu a pod.)
prvôstka prvníčka
prvoť prvopočátek

psí larka pomyje (od žínčice)
 psotár nuzák
 psotárif třiti bídu
 psovač = psí plemeno
 psuf hubiti
 přeno jáhly (mletě)
 přochár člověk živořící
 přochárif živořiti
 pučalka bouchačka
 pugilár tobolka, peněženka
 púcha duše v brku
 puchnúf otékati
 puk nákvětek
 puknúf bíčom prásknouti bi-
 čem
 puška krůta
 pumpa násos
 pupátky slejžky (štedro-
 večerní jídlo)
 púpava pampeliška
 puplak (na nohe) náskok
 purga špaček (hra)
 purpúr nach
 pušný prach prach stělný
 púšf poušť
 pút pout
 pútec pěšinka ve vlasech na
 hlavě
 putera dřevěná nádoba k do-
 jení ovcí
 putroh(oš) bříháč, bácho-
 ráč
 púzalka kočička na vrbě,
 jivě atd.

R

rabovanie drancování
 rabovať drancovati, loupiti

račkovať = léztí nazad, po
 čtyřech (nejčastěji o dě-
 tech)
 rad 1. řád 2. řad
 rad-radom popořádku
 radáš nádatek
 radný pán radní
 rádok řádka
 radostník koláč o křtinách
 radšej raději
 ráf obruč
 rafalá hřeben, na němž se
 drhne len
 rafaf drhnouti len
 rafík, hůl (ve škole)
 rajna otlá, tučná žena
 rajnica rendlík
 rajštlak rajské jablko
 rajtár řičice
 raša role
 ramár nabíják
 raňajky snídaně
 raňajkovať snídati
 ráňaf rážeti
 ranavý obolený
 rance řasy (oděvu)
 randa hadr
 randavý otrhaný
 ranocel jitrocel
 ranostaj ranní ptáče
 rapavý podubaný od ne-
 šťovic
 rapčalo řehlačky
 rapkáč řehlačka
 rapotačka řehlačka
 rapotať řehtati
 rapotavý řehtavý, krápavý
 rasca kmín
 rascová pálenka kmínka

rascový kminový
 rásocha rošti
 rasový plemený
 rast rúst
 rást rústi
 rastlina rostlina
 rata pomoc
 ráta splátka
 rataj oráč
 rátanle vyrovnání
 rátať počítati
 ratica pazneht zvířecí
 ratka prst ptačí
 ratovať zachrániti
 raz jednou, — krát
 rázga roždi
 rázpeň rozpěrák
 raž rež, žito
 raždle klestí, rošti
 ražen rožeň
 ražno rázně
 rebelka veš
 rebričina kapradí
 rebričko jesličky
 rebrik žebřík
 rebro žebro
 rebrovec žebříňák
 rectovať fíkatí
 reč mluva
 řečňovanka deklamovánka
 redikať (salaš) stěhovati se
 (se salaši)
 redkovka řetkvička
 redši řidši
 rehotat sa smáti se
 rektor 1. řídící kůru 2.
 učitel
 reku jářku
 remeň řemen

rementovať besedovati
 remienka = jablko kožené
 remzif trebentiti
 replica hofčice
 repif sa chytiti se
 repka olejka
 reštaurácia = tak sluly
 někdy okázalé stoliční
 volby na Slovensku
 reštujúci zaostálý, dluhující
 reta pomoc
 retiaz (ž. rodu) řetěz
 retovať pomoci
 revaf řvátí
 revif pálení
 revif sa hřátí se
 revno horko
 rez fez
 rezance nudle
 rezeň (slaniny) řizek
 reziny dřtiny, piliny
 rezký řizný, čilý
 režucha řechica
 riad 1. řád 2. nádobí 3. ná-
 číní 4. nářadí 5. postroj
 riadif poklizeři
 riadný řádný
 riasa 1. řasa 2. vřes
 riava potok, řeka, tok
 řádzik řyzec
 rieci řeci
 riečica řičice
 riedif mýtiti
 rieknuc řka (řkouc, řkouce;
 řek, řekši, řekše)
 rif loket (míra)
 rigol žlábek
 rybä rybka, rybička
 rybáci rybí

rybačka rybolov
 rýdžik ryzec
 rýf loket
 ryhať krkati
 ryhoľať ťehtati (o koni)
 rychtár rychtář, obecni sta-
 rosta
 rýl rýč
 rylo rýdlo
 rynecka telecí žaludek
 rypkovať šveholiti (o vla-
 štovkách)
 rysuľa ryzka, plavka
 ryža ryže
 rob (ž. rodu: roba) rab
 roba ženská
 robáš rubáš
 robený dělaný, umělý
 robil dělati
 robota práce
 robotnícky dělnický
 robotníctvo dělnictvo
 robotníčka dělnice
 robotník dělník
 robotný, pracovný, dělný,
 činný
 ročitý výroční
 ročné výročí
 rodina příbuzenstvo
 rodinkárstvo strejčkovství,
 nepotism
 rodoľub vlastenec
 rodzajný = téhož rodu,
 téhož druhu
 roh nároží, úhel
 rohy krokev
 rochoť zmrazky, hrboľky
 rōja rýha (po saních)
 rojčenie horování

rojčľ horovati, živě se zají-
 mati
 rojčivec oduševnělý člověk,
 nadšenec
 rojčľvý horoucný
 rojľ sa rojiti se
 rojľa náběrka (na šatech),
 „karnýr“
 roľa role
 roľnič rolnictvo
 romonľ rachotiti
 ronľ srážeti
 roráty ranní modlitby v ko-
 stele
 rosca kmín
 rováš 1. vroub 2. účet, dluh
 (v hospodě)
 roveň rovina
 rovesník vrstevník
 rovný přímý
 rovnošala stejnokroj
 rozbrľzďľľ sa rozbřesknouti
 se
 rozčapirľ rozkročiti nohy
 rozčechňľ rozčísnouti
 rozčľľľ rozčľľti
 rozďavľ rozevřiti ústa
 rozďľľľnosť odlišnost
 rozdrapenec chvastoun,
 chlubič
 rozdrapovať sa naparovati
 se
 rozdretý rozedřený
 rozďúchať rozdmýchati
 rozďurľ rozehnatí
 rozľrkaný majetok jmění
 rozmrhané
 rozgrúnený rozrytý
 rozhádzať rozházeti

rozhorčenie nakvašení
 rozhorčený nakvašený
 rozhorčenosť nakvašenosť
 rozchýril rozhlásiť
 rozlhrat sa rozehráť se
 rozisť sa rozejíť se
 rozjagany rozjasnený
 rozjagat rozjasniť
 rozjarčený rozbrázděný
 (vodou)

rozjatríť rozjítíť
 rozjedave jízlivě
 rozkať k pokání přivéstí
 rozkáť rozštipatí
 rozkáť naříditi
 rozkmoť sa nepohodnouti
 se

rozkonárený rozvětvený
 rozkuďený rozcuchaný
 rozkudlť rozcuchatí
 rozkusť rozbítí na kusy
 rozkušlť rozetřásti
 rozmazat rozmáztí
 rozmiazgat rozmačkati
 rozmlečka rozmiška
 rozmrvt rozdrobití
 různé různé
 rôzny rozličný
 rozobrat rozebrati
 rozopra rozepře
 rozosmlat rozesmátí
 rozoznat rozeznati
 rozpacha veliká prostora
 rozpajedený rozčertěný, roz-
 zlobený

rozpajedť (sa) rozzlobiti (se)
 rozpamätat sa rozpome-
 nouti se

rozpapat rozmazatí, do ne-
 pořádku uvéstí
 rozpaprť rozčertiti
 rozpláť sa rozplácnouti
 se, roztáhnouti se (v pádu)
 rozpodobný rozličný, nepo-
 dobný
 rozpomenúť sa vzpomněti
 rozpomienka vzpomínka
 rozpožičat rozpůjčiti
 rozprast sa rozmnožiti se,
 rozmoci se (o zvířatech)
 rozpravat povídati, vyklá-
 datí
 rozprávka rozhovor
 rozpréstť rozprostíť
 rozprlť sa rozčepýřiti se
 rozradť rozřaditi
 rozřešenie rozřešení
 rozrub rozvrh
 rozrácat rozbořiti
 rozrumený v rumy obrácený
 rozrumť rozbořiti
 rozrusat rozřepiti
 rozruta rozbořenina
 rozsaz = doba (na pod-
 zim), kdy husy zespolečně
 pastvy rozsazují se po
 pěstitelích
 rozsobať rozvod (manžel-
 ský)
 rozsrđť sa rozřuřiti se
 rozstrapatť rozcuchatí
 rozškrabatť rozškrabatí, roz-
 drásati
 rozťatť sa rozehřátí se,
 rozplameniti se
 rozťakat sa roznemoci se
 rozťabíť sa rozteskliti se

roztvoril rozevřiti
rozvidňat sa rozednívati se
rozvidněva sa = roze-
dnívá se
rozzevřil ústa zívati
rozžeravil rozžeřaviti
rozžlalený rozželený
rozžlálil dojímati, pohnouti
rozžlálil rozpáliti
růža růže
rožkár rohlíkář
rožkárka rohlíkářka
rožtek rohlík
rub 1. rub 2. spodky ženské
rubák špalek
rúbaň mýtina
rúbanle (lesa) kácení
rúbanisko mýtina, paseka
rubár drvoštěp
rúbat bítí, sekati, štípati
(dříví)
rúbat sa sekati se, bítí se
rúbec roub
rúbok zástěra
rúcat bortiti
rúcat sa řítiti se
ručaj peřej, potok, říčka
rúče 1. rychle, ruče 2. lepe
ručeň držák cepu
rúči pěkný, svěčný
rúčka držátko, násadka na
páro
ručník kapesník
ruchať hýbati
rúcho roucho, fiza
rukovanka námluvy
rukovať 1. ruku podávat 2.
narukovati

rukovať rukovět, jilec, dr-
žadlo
rumádzgat nařikati, lkáti
rummy ssutiny
rúna brázda na vinici
runo rouno
runtil bořit, trhati
rusadlá svatodušní svátky
rusat třásně dělati
rustiny cupanina
rušaj! hybaj!
rušeň vlak, parostroj
rúšil hnouti se
rúta routa
ruvačka rvačka
ruvat řvátí

S

sa 1. se (reflex.) 2. m. sú =
jsou: „to sa, chlapi, to
sa . . .“ (Botto)

sácat strkati
sadať sedati
sadlý sedlý
sahnúť sednouti
sadza saze
sadzač sazeč
sádzat sázeti
sádzil sázemi mazati. řer
niti
sakovina řeřen
salaš pastviště (ovcí) na
horách
samokýška nasbírané ky-
selé mléko
samorub sobec
samorubstvo sobeckost

samopaš šelmovství, čtve-
 ráctví, rozpustilost
 samopašný šelmovský, roz-
 pustilý, čtverácký
 samotčený tekutý
 samotný pouhý
 samožertiva sebeobětování
 sánka sanice (čelist)
 sáry holinky
 sárka trouhel
 sbačňý svěčňý, lep., způ-
 sobný
 sberať sa: sberá sa na dážď
 = má se k dešti
 sberať sa chystati se. hod-
 lati
 sberba sběh, luza
 sboriť sa sesouti se
 sčepať sbirati
 sdať (sa) oddati (se)
 sdávanky oddávky, zásnuh-
 ni slavnost
 sdunkotať zaduněti
 sebec sobec
 seča houští, mláží
 sečka řezanka, hrabanka,
 stelivo
 sečkovica stroj na řezanku
 sedem sedm
 sedlať sedláci
 sedlačka selka
 sejba setba
 sekať řezati
 seklavý kostrbatý
 semä semeno
 semlačko semenko
 semenko semenko jetelové
 senaný senný
 senco = seno

sepať drkati
 september září
 sepiembrový zářijový
 servátka syrovátka
 sfrgnúť sletěti
 shabať zabaviti, pobrati
 shybák závěrák
 shýňať sa shýbati se
 shľadať sa shledati se
 shľadnúť sa shlédnouti se
 shovárať sa smlouvati se
 shovorčivý hovorný, ňpovi-
 davý
 shovorčivosť hovornost, po-
 vídavost
 shovorka rozmluva
 shrknúť sa shluknouti se
 shľňať shrnovati
 schápať sa sebrati se. zota-
 vovati se
 schytíť sa sebrati se
 schodnica elipsa
 schôdza schůze
 schrumkať schrupnouti
 slakať smrkatí
 slaf síť
 slať osev
 sľatie setí
 sľatina mláží
 sľatný setný, k seti schopný
 sľatno zrna k setí
 slažľť kráčetí velkými kro-
 ky, „sáhovati“
 sľeť síť
 sľiel viz: sľihlina
 sľihlina = mladý jehličnatý
 les
 sľihof 1. ostrov 2. samota

síla: násila = násilně, nu-
 eeně, přes moc
 síňava modřina
 sinokvet chrpa (= nevädza)
 slpeť syčeti
 slrôtka maceška
 slsť (sa) sejiti (se)
 slto síto
 syhlina jehličnatý lesík (mla
 dý les)
 sýkať stříkati
 sypanice osypky
 syprávň sýpka
 syreň = máselná pěna, šum
 z másla
 skackať hopkovati
 skala kámen
 skalle kamení
 skalka kamének
 skapať mizeti, zhynouti
 skedy-neskedy 1. někdy, tu
 a tam 2. pomalu
 skýľľ skysati
 skývnuť sehnouti, sklopiti
 skývraľľ skrbľiti, mamoniti
 skývražnik skrbľík
 skývražný skrbľický
 sklár sklenář
 skľaveť ustrnouti, ztuhnouti
 sklenár sklenář
 sklep obchod, krám
 sklepár krupař
 sklepnický kramářský
 sklepník kramář
 sklepný krámský
 skľepok krámek
 skľznůť sklouznouti
 skmasnůť strhnouti
 skoknůť skočiti

skolotanie slet[~] v kolech
 dolů (na př. orla)
 skopenina skupenina
 skôr dřive, spiše
 skôraveť okorati
 skorej dřive, spiše
 skorejľi časnejľi
 skorý brzký, časný, ranný
 skoro brzy, záhy
 skorocel jitrocel
 skoruša jeřáb (strom)
 skrahnůť skřehnouti
 skrček křeček
 skrepenľeť skřehnouti
 skresať osekati, otesati
 skriaľľ skřičiti
 skrivodľivý křivdivý, ne-
 spravdľivý
 skryčka schovávaná
 skryňa skřín
 skrotený ochočený
 skrsnůť vzniknouti
 skrúľľ sa zatočiti se
 skučok lakomec
 skuhraň skrbľík
 skupáň skoupý
 skúplľ skrbľiti, mamoniti
 skuť skouti
 skvárľľ zhubiti
 slabý ochablý
 slabnůť ochabnouti
 slabosť ochablost
 sláčik smyčec
 sladič lekořice
 sladka, tý nasladlý
 sladnůť sládnouti
 sladofad zmrzlina
 sladovčik sládek
 slák žlábek, stružky

slák smýček
 slamenica ošatka
 slamiénka košatka
 slatina kyselka
 slepači slepiči
 slida slída
 sliat slíti
 slepať slepovati
 slepka slípka, krákorka
 slievak (na mlieko) krajáč
 slievky slivky, brynda
 slivka švestka
 slížová doska vál
 slych sluch
 slnce slunce
 slnečník 1. slunečník 2. slunečnice
 sloboda i svoboda
 sloh slonovina
 slopať chlastati, chlemtati
 sloa nečas, ošklivé počasí
 složiť smeknouti
 složitý násobný
 sľub sľub
 sľubavý sľubný
 sľubenec snoubenec
 sľubenka snoubenka
 sľúbil sľubiti
 sľubný 1. sľubný 2. zasnubní
 slučka klička nitěná, uzlík
 slučkováť plésti
 sluchy spánky
 slúžiť: pes slúžil = pes pánáčkuje
 slúžiť polit. představený
 stolice
 služnodvorský úrad = politický okresní úřad
 smačný chutný

smäd žizeň
 smädľ žizniť
 smädňý žiznivý
 smetár metať, smetať
 smídka sousto
 smiesť smiesti
 smiešať smisiti
 smyk bičik, smýček
 smilažďľ smáčknoti, rozšlápnouti
 smok šfáva (malinová a p.)
 smokľľ sa natahovati mol. dáanky
 smokvica jahoda
 smola smůla, klovatina
 smolľ sa klátiti se
 smotana smetana
 smrčina smrk
 smrek modřín
 smrň smrž
 smrk šaupec
 smrkať šňupati
 smúďľ čaditi
 smúťľ 1. truchleti, býť smuten 2. mísiti tekutiny
 sňah snih
 sňahuť křemenáč
 snár(ík) snář
 sneh snih
 sniať klobúk smeknouti
 sniežok snížek
 snôpok došek
 snorľľ slíditi
 snůbenica snoubenka
 sobáš svatba, sňatek
 sobášľľ oddávati
 sobierať sbíráti
 sobliecť sa odstrojiti se
 sobor (rus.) klášter

socať strkati
 sohýňať sa shýbať sa
 sokorec 1. vrchol stromu 2.
 zarostlý vrchol hory
 soľ súľ
 som = jsem
 somár mezek, osel
 somhla hadinec
 somík sloup dveřní, věš-
 jový
 sopäť sepnouti
 sopení mázdra z nosu, ozher
 soplavý usmrkaný
 sopilak usmrkanec, škvrně
 sosek bradavka prsu, cecek
 sdsyp = výmlat (z úrody,
 jenž se kdysi dával učite-
 lům jako deputát)
 sošňatie sněti
 sosobášť oddati (za man-
 žela)
 sofať stíti
 soenie ústrk
 sotif strčiti
 sotona vzteklina
 sotref selčiti
 szznam seznam
 spachta ospalec
 spamäť sa vzpamato-
 vati se
 spara parno
 spárať sedrati (peři)
 sparný úpalný, znojný
 sparušina ostenek
 spev zpěv
 speváčka pěvkyně
 spevák pěvec
 spevník zpěvník
 splerať sa vzpírati se

splevanie pěni, zpěv, zpívání
 splevať zpívati, pěti
 spleť ● saz
 spležovec zvonec (mosazný)
 spležový mosazný
 spisobný spisovný
 spytať poprositi
 spýtať sa otázati se
 spytovať sa vyptávati se
 splanieť zhubeněti, sejiti,
 sešpatněti
 splešlak hávifská motyka
 spletež spletenice
 spletka 1. pleticha 2. malič-
 kost 3. cetka, tretka
 spln (mesiac) úplněk
 splíž podzemní chodba, sklep
 spodobať sa 1. státi se po-
 dobným 2. zalíbiti se
 spochablť sa zhlázniti se,
 pomásti se na rozumu
 spojník spojka
 spolný společný, pospolný
 spoločný společný
 spolok spolek
 spolstvo 1. společenství 2.
 sousedství
 spolupatrľný vzájemně sou-
 visející, pospolitý
 spolupatrľnosť vzájemná
 úzká souvislost
 spomenúť čo zmíniti se o
 čem
 spona obinadlo
 sponáhľat pospšiti si
 sponosovať sa postěžovati si
 sporák spořičště (v kamnech)
 sporľčný uspořený
 sporif šetřiti

spůsob způsob
spůsob podoba, tvar
spověd zpověď
spovědat se zpovídat se
spoznat se seznámiti se
sprašat zapraskati
sprafat spořádati
správnost skladnost
správat (sa) chovati se,
 držeti se
sprevádět provázeti
spricítit sa vzpříciti se
sprleвод průvod, komon-
 stvo
sprleводca průvodce
sprostač (žen. r.) prostý, sel-
 ský lid
spružla (něm.) přile
spustit (s ceny) sleviti
spúšť květel
srabolit křandati
sráňat srážeti
srásť srůsti
srď hněv
srďkožka hněvivec
srďit sa hněvati se
srďný hněvivý, prchlivý
srďo = prchlivec, kdo se
 snadno nahněvá
sriadiť sa ustaviti se
sriacina srněi zvěčina
srodstvo příbuznost
sronený skleslý
sronit sraziti
srúbat posekati
srúcanina zřícenina
srúcat sa zřítiti se
srukovat zasnoubiti

sfa (by) jako (by)
stač m. dostač = dostatek
stádlo místo na pastvišti,
 kde stojí dobytek v době
 poledního odpočinku
stah steh, šev
stahovat stehovati
stajeň stáj
stakde jak kde
stan trup
stará mať habička
starec stařec, kmet
starejší starosvat
stareť sa starati se
starež (žen. r.) = staří lidé
starica stařena
starigán stařec
starina starožitnost
staryga stará baba
starý otec děd, dědeček
starká stařena
starký stařec
stárnut většeti
starootčičeň dědictví
staručičký staříčkový
statočný poctivý
statočnost poctivost
statok dobytek
stavanje stavení
stavat stavěti
stavec článek pistu
stavět sa tvářiti se
stavit sa vsaditi se
stávka 1. sázka 2. jez
stazeň stázeň
stážit stěžiti
stážnosť stížnost
stebielce stébélko
stehavec stěhovavý pták

stieranka strouhanka, dro-
benka
stih chvilka, okamžení
stihnúl míti pokdy, stačiti
(něco udělati) -
stisk tlačení, mačkanice
stisnúl = ušetřiti
styčka parátka
styk otká
stlč stlouci
stlp sloup
stlpovle sloupovi, sloupo-
vadi
stobohovať kliti
stojl stůj!
stojáčky stojmo
stojko lenoch
stolár truhlář
stolček stolička
stolica stolice, župa, poli-
tický okres na Slovensku
stolička židle
stolovnica zásuvka ve stole
stomatečník sedmikráska
stoňat sténati
stonoha beruška
storočie století
stolina setnina
stotý stý
stotka stovka
stovník setník
strábiť sa zotaviti se
strakopud tuhýk
stramoký smutný
stránka strana politická
strap hadřík, klucek
strapáčky nudle z mouky
a bramborů, hojně oma-
štěné

strapák šereda
strapáň rozčuchanec
strapaňa holka s rozčucha-
nými vlasy
strapatíť cuchati
strapatý rozčuchaný, še-
redný
strapce třásně
strapec 1. trapez 2. chomáč
sněhu
strašlak třasák
strážil ostříhati, hlídati, bý-
ti na stráži
strcuľa trkavá kráva
strečkavý skotačixý, dová-
divý, bujný
strečkováť skotačiti, běhati
(o dobytku)
stred strdí
streda středa
streh pozor
strehmo pozorně
strehovať stíci, dávati po-
zor
strek trysk
strekáč stříkačka
stremenie sražení
střeť sa 1. stíci se 2. roz-
prostírat se
stretnúť sa setkati se
strídál čarovati
strieborný stříbrný
striebro stříbro
striebo živé = rtuť
strieda střida
strieľať stříleti
střiga baba, čarodějnice
strygôň kouzelník, čaroděj-
ník

strygôňsky kouzelnický.	súc = jsa, jsouc, jsouce —
čarodějnický	byv, byvši, byvše
strygôňstvo kouzelnictví.	súci vhodný, k světu jsouci,
čarodějství	pěkný
strýko strýc, strýček	súcosť zdatnost, vhodnost
stryná = strýcova žena	súd soud
strmeň střímen	sudca soudce
strmlec , čuměti	súdobný soudní
strmína příkrý sráz, spád	suchotlný úbytě
strmý příkrý	suchší sušší
stros sesypané, setřesené ka-	suka čubka
mení	súkať (nemírně) píti, stře-
strova pokrmy (z luštěnin)	bati do sebe
strován stravovatel	súložnica nevěstka
strováreň stravovna	summa obnos
strovárňa špižárna	súmyk = hrana dvou prken
strovíť strávití	súra 1. spěch 2. naléhavá
strovník strávník	potřeba
střpnuť trnouti, ustrnouti	súrlť naléhati
střpnutle zubov laskomina	surma poplach
strúček stroužek	surmiť na poplach bítí po-
struk lusk	plach tropiti
strukovina luštěnina	súrny naléhavý, nutný
strunga dvíčka v košiaru	suržica směska
(viz tam)	súsok sýpka
strungatý bystronohý	súšať sušiti
stružilny okružky, hob-	sušiareň sušárna
liny	sušenka 1. sušené houby
stržeň dřeň	2. sušené ovoce
studenó huspenina	súvis souvislost
stukať postonávatí	sváček „strýček“
stupaj chodidlo	svada rozbroj, váda
stúpať šlapati	svadiť sa pohádati se
stupky nožky	svako „strýc“, „kmoťr“
stvárať 1. tvořiti 2. tropiti	svätebnica kroupenka
stvara tvor, stvoření	svätý svatý
sú = jsou	svätoť svátost
súbeh souběh, soutěž	svatvina kyselka
	svedčný slušný

svetár světlák
svetlica světnice
sviatosť svátost
svidanie shledání
svieca svíce
sviechať sa zdvihnouti se
svierať začínati vřiti (o
vodě)

sviesť svěsti
svietilo svítidlo
svetník svícen
svinča sele
svit úsvit
svitanie svítání, dnění
svlače saně
svojeť (žen. r.) = členové
jedné rodiny, národa

svojskosť samorostlost, pů-
vodnost

svojský samorostlý, původ-
ní

svokor tchán
svokrá tchýně
svoreň svorník
svravný hovorný, sdílný
svravnosť hovornost, sdílnost
svrbeť svěděti
svrboritka šipek (plod)
svrčlna smrčina

Š

šabľa šavle
šacovanie odhad
šacovať odhadovati
šacovať škodu páčiti škodu
šafeľ dřeň, džber, škopek
šaflik škopíček

šachter košerak, židovský
fezník
šalát salát
šalblar šidlič, klamač
šalblariť šiditi
šálka koflík
šalo zřeštěnec, rozpustilec
šáločka šálek, koflíček
šamotlna pěna
Šándor Alexander
šanta dovádění, rozpusti-
lost
šantavý křivý
šantovať dováděti
šarapata 1. rozpustilec 2.
dovádění
šarapatíť dováděti
šarha 1. pohodný, raň 2.
práč, dráč
šarhovstvo rasovina
šarkan sáh, drak
šarlach spála
šarpat trhati, cuchati, rváti
šarpia třásně, cupanina
šarvanec chasník, chlapík
šarvas lučavka
šášlna rákosi
šášo šásek
šášok 1. chytrák 2. pesek
šatka šátek na hlavu, lok-
tuška
šatkovec = lidový tanec
šatočka šátek
šátor stan, bouda, krám
ščebel přičle
ščíkúťat škytati
šedík prašivky
šefraník slovenský podomní
obchodník v Rusku

šechtár dojačka
 šemeliť tlachati, žvaniti
 šepkanie napovieť
 šepkár napovádza
 šepkať napovídati
 šepleta tlachal, žvanil
 šešinle rákosi
 šerbel noční nádoba
 šev steh
 ševkyňa švadlena
 šiaľ = odřezek masa
 šianaf (z něm.) šetfiti (ně-
 koho):
 šiar = řada šindelů
 šiator stan, bouda, krám
 šibať šlehati
 šibeň šibenice
 šibký švižný
 šibnúť šlehnouti, mřsknouti
 šibnutie šleh
 šik zlaté, stříbrné neb mo-
 sazné nitě na vyšívání
 šindlovec šindelák
 šinter pohodný, ras
 šipíť čiti, znamenati
 šiplať sa motati se (někde,
 v práci a p.)
 šiplava neobratnost, nemo-
 tornost
 šišiak přílba
 škamrať reptati
 škára skulina, díra
 škarnička kornout
 škeriť šklebiti, ceniti (zuby)
 škl-biľ sa šklebiti se
 šklban otrhanec
 šklbať škubati
 škodoradosť jízlivost
 školdozorca inspektor

škorec špaček
 škornica zástěra (kožená)
 škorvák skřivánek
 škovlíkať cvrlikati
 škrata šereda, ohyzda
 škrek skřek, jek, jekot
 škriadiť sa škarediti se
 škriatok šetek, skřitek
 škrídlica taška (břidlicová)
 škriepiť sa škorpiti se, há-
 dati se
 škriepka pře, hádka
 škriepny škorpivý, hádavý
 škrleť mrzeti
 škrípať skřipěti
 škripec kladka
 škrknúť klesnouti
 škrupina skořepina
 škrvačič šetřiti
 škuláň šilhavec
 škulavý šilhavý
 škulíť šilhati, hlikati
 škvarka 1. maličký kus role
 2. co zhubě ze slaniny,
 když se vyškvaří
 šľah šleh
 šľachtic šlechtic
 šľak stopa, sled
 šľampa coura
 šľapať šlépěť
 šľam šlem
 šľogy (z němč.) paseka, mý-
 tina lesní
 šľacnúť mlasknouti, plác-
 nouti
 šľakovať chutnati
 šľán = dlouhá tráva v pa-
 sece
 šľárava plískanice

šmáříř mrštiti, hodíti (ve
vzteku něčím)

šmatár = na čí řeči nelze
nic dáti

šmatáříř tlachati, pleskati
šmiheř = tyč u vozu, jež
drží řetěz (brzda)

šmikeň kovárna

šmyk smyk —

šmyklavý smýkavý, kluzký

šmuha šmouha

šmúlo židák, přeřidávka židů

šachtár dojačka

šomrař mumlati, bručeti

šop(a) kůlna, seník

šopkař šeptati

šošovica čočka

špacholný lakomý, skrblivý

šparák parátka

špik morek, dřeň

špikový morkový

špilka „špejl“, dřívko

špinák špenát

šporheř (z němč.) sporák
(v kamnech)

štabarc šramot

štabarcovař šramotiti

šfadiř šetřiti

šfáva šťovík

šfavica kyselka

štekař štekati, hafati

šteklíř lehtati

šteklivý lehtavý

štelina tříska

štempeř kolek

štemplový kolkový

štepenie očkování (stromu)

štepny očkovací

šťaľ šťovík

šťlav šťavel

šťlica kštica

šťlicatý vlasatý

šťlepa poleno

šťlukkař škytati, štkáti

šťipař (v nos, oči, jazyk)

šťpiti

šťlpavec štir

šťyri čtyři

šťyridsař čtyřicet

šťoček zásuvka (v komoře)
na zrni

šťoplík zátko, špunt

šťoš hranice dříví a p.

šťrbák chřest, „špargl“

šťrbavý dřevavý, šťrbatý

šťrk 1. šťerk 2. chřestot

šťrkáč (had) chřestýš

šťrkař chřestiti

šťrkot chřestot

šťrng chřest zbrani, skla
a pod.

šťrngnuť si šuknouti si

šťučľ skomoliti

šťuka štika

šťukař tikati

šťúr štir, krtonožka

šťverař sa lézti

šťverigař sa po čtyřech lézti

šťvornožky počtyřech (ně-
kam)

šťvrtáčka korec (míra země)

šťvrtý čtvrtý

šťudler šejdiř

šťudlerstvo šejdiřství

šťudiľ šiditi

šuhaj, šuhajko (švarny)

mlálik, jinoch

šuch šustot

šúchaf šoupati

šuchot šustot

šuchotaf šuškatí

šúknuf šoupnouti

šúťaf váleť, šoulati, hnísti

šúťky šišky (pokrm)

šúťková neděľa = čtvrtá neděle postní, kdy se vařívají v slovenských domácnostech šůlky (šišky)

šumný hezký, sličný

šóp otep

šupa šupina

šópka došek

šúťkaf šeptati

šúškom šeptem

šušľaf šišliati

šušol plevy

šúška šiška (plod)

šúšomäť 1. zelná chřástka

2. mělký, hloupý člověk

šušot šustot

šušotaf šustiti

šušovica čočka

šuta bezrohá kráva anebo koza

šutrovať spouštěti břemeno shora dolů

šovar paseka, mýtina

švábka brambory

švácaf švihati

švigor švakr

švankés bachofice

šváry = léta ve dřevě, při

švihel konec, trapez biče

švižký švižný

T

ta 1. tam (na otázku: kam?)

2. onam, onady

tá = ta (ten, ta, to)

ta = tě, tebe

tabla tabule skla

tablica váł

fabra nemotorà, nešika

tabula tabule (školní)

tackaf sa potáceti se, vrátivorati

tade tudy

tadľaf tudy

fahanica natahování

fahavo zdlouhavě

ahón tahoun

teľaf tam jiti (tašiel = tamšel, odešel)

tajnosť tajemství

tajomstvenný tajemný

tajťľeka dýmka z mořské pěny

tajťík mořská pěna

takoľ = hned

takrečeno takoťka

ťalafatka tretka, cetka

ťalap fulpas, hlupák

ťále dědictví, odkaz

ťaliga kára

ťalovať nadělovati

ťamojši tamější

ťamvon (ťam) venku

ťañ dvorec

ťanier talit

ťapif přišľápnouti

ťapka nožka, stopa

ťapkať řapkatí

ťapna kolohnát

ľapnúť tlesknouti
ľapša plech na pečivo
ľaraj tlachal, žvatlal
ľaranina žvanění, tlachání.
 cancání
ľarať tlachati, žvaniti
ľarať sa toulati se, courati
 se
ľarba nemotora
ľarbák loudal
ľarbať 1. loudavě jíti 2.
 zdouhávě něco konati
ľarbavý loudavý
ľargafsa = lině se vléci
ľarch = něco k snědku, co
 dostane někdo, „od cesty“
ľarcha tíže
ľarchová těhotná
ľarkavý pestrý
ľarkuľa straka (kráva stra-
 katě zbarvená)
ľaršená obtěžkaná, těhotná
 (žena)
ľašiel = tam šel, odešel
ľatarka pohanka
ľátoš krásný kůň, oř (v po-
 hádkách)
ľavon (tam) ven
ľažil tížiti
ľažil si stěžovati si
ľažkalovať si stěžovati si,
 žalovati si
ľažkať potěžkávati
ľažký těžký
ľažkliv teskliti
ľažkovať sa stěžovati si
ľažko: horko-ľažko = s ná-
 mahou, obtížně, tak-tak
ľažkovlak = nákladní vlak

ľažoba tíže
ľažobil si obtěžovati se
ľéglík kelímek (na masť)
ťehla cihla
ťehliar cihlař
ťehliarčů cihelna
ťecha útěcha
ťekvica tykev
ťelná (kráva) březí
ťelnosť 1. těhotenství 2. ob-
 řezlost
ťeľpis hlupák, pitomec
ťemlín kadidlo
ťemlov jedlík, žrout
ťemnica vězení
ťen istý týž
ťenkel špalda
ťenůľ plynouti, vyvěrati
ťepeň tepna
ťeplastý vlažný
ťeplica teplé zřídlo
ťerajši nyníjší
ťerajši čas nyníjšek
ťeraz nyní-
ťerlepkať sa batoliti se
ťesť tchán
ťestlná tchyně
ťešla = sekýrka
ťetrov tetřev
ťiať títi
ťiaža tíže
ťieľť těci
ťieň stín
ťieňava stinné místo
ťienidlo blejno
ťieniť stíniti
ťiesk pohřeblo
ťimotejka bojínek
ťinta inkoust

tisa tis
 tisiclistník žebříček
 tisnút tisknouti, tlačiti
 tisnúť sa tlačiti se, mačkati
 se
 týka tyčka
 tylo týl, šije
 tyľalť cpáti
 týždeň týden
 tkáč tkadlec
 tkáreň tkalcovna
 tlač tisk
 tlačba šlapání, obili koňmi
 tlačeníca sukně (z barev-
 něho, tištěného plátna)
 tlačiar tiskař
 tlačiareň tiskárna
 tlačit tisknouti
 tlačivo tiskopis
 tlapakár klempíř
 tlapať tleskati, popleská-
 vati
 tlčť tlouci, bítí
 tleť tleti, doutnati
 tlk tlukot
 tlstý tlustý
 tmola přízrak, stín
 tmolít sa tápati, vrávorati
 tobôž 1. rovněž 2. natož
 tockať sa potáceti se
 tohotoročný letošní
 tokár soustružník
 tokárit soustruhovati
 toľko tolik
 toľme tolik
 toňa stín
 tónit stíniti
 tonit sa točiti se
 topánky opánky, kozinky,

střevice z řemínků (z
 koží kůže)
 topit pohřizovati, utápěti
 topit sa táti
 toponle táni sněhu
 tofen ten
 tovar zboží
 tra = treba = třeba
 trabom klusem
 trachnit klevetiti
 traja tři
 traky žíně
 trasenie třes, chvění
 trasľavý třaslavý, chvějný
 trasorítka cácorka
 travenica jed
 trávnic 1. žena, jež jde žiti
 trávu 2. píseň lidová,
 jež se zpívá obyčejně při
 sečení trávy
 trbancovať lomcovati
 trblleť sa míhati se, třpy-
 titi se
 trblletavý mihotavý, třpyt-
 ný
 trblot třpyt
 trčat trčeti, dřepěti
 trčopysk nadutec, nafouka-
 nec
 trdlo válec
 trebárs třeba
 trebársaký ledajaký
 treľce strouhádko
 trelo struhadlo
 trepačka mědlice
 trepaj pleskač, žvanil
 trepať třiti len
 trepať (na dvěře) tlouci (na
 dvěře)

tref třítí
 trhať sápati
 triať sa naskytati se
 triasť sa třásti se, klepati se
 (zimou)
 triaška zimnice, třes
 trúb zlatohlav
 trleda třída
 trielilť páditi, kvačiti
 trieska třiska, louč
 triesma třásně, střápec
 trlezvy střizlivy, přičetný
 tryzeň = povyk, hlasitý ho-
 vor ženský na trhu
 trkotaf drmoliti
 trlo trdlo (na tření lnu)
 trma-vrma motanice, chum-
 lanice
 třň trn
 třnie trní
 trochár překupník
 trojka jetel
 troska struska
 troškár překupník, hokynář
 trova útrata, vylohy, náklad
 troviť 1. trávití 2. utráceti
 trovný 1. nákladný, spojený
 s útratami 2. utrácějící
 člověk, útrata
 třpka střemcha
 trpnúť trnouti
 trst třtina, rákos
 trstenička rákoska
 trstka čep od sudu
 trt balatka
 trúba (polnia) polnice
 trubej potrubí, stoka (pod
 zemí)

trubíroh pitomec, trouba,
 hlupák
 trud (rus.) studium
 trúd 1. troud 2. trubec
 trufo pitomec, hlupák
 trúnok pítí, nápoj (kořalka)
 tu onde
 tučnieť týti
 tudnu tu uvnitř
 túf vápenec, vápenitý ká-
 men na stavivo
 tuhý silný
 tujavica vánice
 tujška sviňka
 tulby = zde to máš! ojhlel
 tuly toulky
 tulkať sa tuliti se
 tuná tu (u nás)
 tunajši zdejší, tuzemský
 turák starý měděný krejcar
 turfce letnice, svatodušní
 svátky
 túrif čenichati, slíditi
 túrnuť povšimnouti si
 turoň surovec, nečita
 tuť býti
 tútor poručník
 tútora poručnictví
 túz eso
 túzok drop (pták)
 túžava tuhý mráz
 túžbena tužba
 tvár obličej

U

ubabraný umazaný, ušpl-
 něný
 ubabrať (sa) umazati (se)

ubabúchaný zachoulený, za-
 obalený
úber úbor
ubiedený znuzovaný
ubiedniť ubidniť, zbídačiť
úbytok úbytek, schodek
ubolený nebohý, nešťastný,
 ubídněný
ubúdanie ubývání
ubúdať ubývať
ubúdnúť ubýť
ucundraný ušpiněný
ucundrať ušpinit, utahat
účastina akcie
účastinár podílník
účastinársky akcionářský
účastinný akciový
učbár učitel, profesor
učebné školné (školní plat)
učenstvo učení
učičkať ušpat
účtovník účetní, knihve-
 doucí
účtovníctvo účetnictví,
 knihvedení
učuchnúť utichnouti
učupený skrčený, schoulený
učupeť sa schouliti se, skr-
 čiti se
učúsiť utišiti
učúť uslyšeti
udajne podle doslechu, jak
 se povídá
údenina uzenina
údený uzený (spr.: uděný)
udlelať udíleti
udlálť uhnísti, ušlapati
udrel hrom = blesk uhodil
udrelo = uhořelo

udreť udeřiti
udrgať sa otfásti se (na
 voze)
udruzgnúť ulomiti
úfať (sa) doufati
ufíkaný uplakáný
ufíkať sa uplakati se
úfnosť naděje
uffkaný zašplíchaný
uffkať zašplíchat
ufujazdiť prchnouti
ufúlaný ušpiněný
ufúlať ušpinit
úgorka okurka
uhlastý = úhlovitý, mnoho-
 úhelný
uhlatý máloúhelný
uhnatý = uhnáný
uhnúť si přihnouti si, za-
 vdati si
uhodnovernenie ověření
uhodnoverníť ověřiti
uhodnoverňovací ověřovací
uhoť uhel
uhoť uhel
úhor 1. úhor **2.** úhoř
uhorelý = opálený od ohně
uhorený = opálený od slunce
uhoreť uhořeti
úhoríť vzdělávati pozemek
 na podzim
uhorka okurka
uhorkový okurkový
úhorom ladem
uhrdlať utahati, unaviti
 někoho
uhridliť uondati
uhrlatý uřícený

úchytka, v — náhle, chvat-
 ně
 uchnúť uniknouti, zmizeti
 úchod scesti
 uchuchmaný zachoulený,
 zaobalený
 ujarmený porobený
 ujarmiť porobiti
 ujať sa čoho = páliť se oč
 ujavnený uveřejněný
 ujavniť uveřejniti
 ujčíná = žena strýcova,
 ujcova
 ujd! jdi, ustup (s cesty)!
 ujednostajnenie ujednociení
 ujednostajniť ujednotiti
 ujest ujisti
 újesť = maso, vnadidlo na
 divokou zvěř
 ujko ujec
 ujst ujiti
 ukarhať pokárati, potrestati
 uklazať ukázati
 ukľbčť sa udováděti se,
 uztekati se
 ukolembať ukolébati
 ukolembavka ukolébavka
 ukolisať ukolébati (v ko-
 liske = kolébce)
 ukonanie únava
 ukonaný unavený
 ukonať sa unaviti se (práci)
 ukradomky kradmo
 ukrkvaný pomačkaný, po-
 krčený
 ukrop = fenykl -
 ukvákať vykrákať, za pa-
 česy vytahati
 Uľa Julie

ulahýnať 1. ulohati 2. sléhati
 ulahnúť ulehnouti
 ulán hulán
 ulánsky hulánský
 úľava úleva
 úľuba záliba
 uľúbť sa zalibiti se
 uľudený vzdělaný, uvědo-
 mělý
 uľúťť politovati
 uľútostilo sa mu čo prišlo
 mu čeho lito
 umáganý navlhčený, mo-
 kry
 umenie umění
 úmety pozadky (olili)
 umyknuť uniknouti, uhnou-
 ti
 umýknuť sa uhnouti se
 umykoval sa smýkati se
 umyvák umyvadlo
 umknúť uniknouti, vy-
 mknouti se
 umrelý zemřelý
 umreť umřiti
 umreť zemřelý
 umrláček umíráček
 umřstěný zamračený, zaka-
 boněný, zasmušilý
 úmrť dědictví, odúmrt
 umstvenný umělý, dovedný
 uništěvať ničiti, hubiti
 unoba nuda
 unobiť nuditi
 unúvať unavovati, obtěžo-
 vati
 úpek žár, horko
 upískať ušpiniti
 uplavičník plesnivec

áplaz = nedostupné místo
 na horách
 upľúštený 1. upliskaný, za-
 bláčený 2. zmoklý
 upodozrievanie podezrení,
 naččení
 upodozrievaný podezřelý,
 naččený
 upodozrievať (slovom) na-
 ťknouti, podezírat -
 uporišček chudobka
 upratať pokliditi, uspořá-
 dati
 upratovanie uklízení
 upratovať upravovati
 úpreka výčitka
 upresbývať na příkoř dělati
 upretý upřený
 upríamíť sa zatoužiti po
 něčem
 upríasť upřisti
 upríečľíť sa vzepřiti se
 upríeľ upřiti
 upřilľíť sa zápřiti se
 Ťpust 1. splav, náhon 2.
 jemčina
 úradník úředník
 úradský = radní (v obci)
 urastnúť narůstí, urůstí
 urbár listář, seznam pod-
 danstva z dob roboty
 urda žinčice
 urevanec fňukal
 úrezky odřezky
 urleť uřknouti, uhra-
 nouti
 urobený udělaný, vykonaný
 urobiť učiniti, vykonati
 úrokomer míra úroková

úrosky třapce, třásně
 úsad = náhlé bolesti v křži
 usalašený 1. kdo je na salaši
 2. kdo má stálý byt
 usalašľíť sa usídliti se 1. na
 salaši 2. trvale, na stálo
 ushovoriť umluviti
 usilovať sa přičiňovati se
 usýchať schnouti
 úskok 1. odběhlík 2. odro-
 dilec
 úslne výslgní
 úsmešok pošklebek
 usmoklenec fňukal
 usmoklený uplakany
 usocaný odstrkovany
 usocať ustrkati
 usoplaný uvozhnenec
 usrleť sa smluviti se
 ustanovížen ustanovení
 ustať unaviti, obtížiti
 ustatý unavený
 ustatosť uravenost (po
 cestě), zemědlenost
 ustávanie námaha
 ustávať sa ondati se, obtě-
 žovati se
 uškierať sa pošklebovati se
 úškľab úšklebek, posměšek
 uškňúť sa usmáti se
 uškřnúť sa uškľebiti se
 úštrba poškození
 ušúľaný uválený
 ušúľať uváletí
 úšust odpadek, úlomek
 uťahovať utahovati, strho-
 vati se mzdy
 uťahnuť sa uchýľiti se stra-
 nou, vzdáľiti se něčeho

utlaahnuto (nažívat) odlou-
čeně, v ústraní (žiti)
ujlerea (omša) půlnoční mše
utisnutý odkázaný
utor dužina, vnitro
utorok úterý
utrmanil zmrhati
útrova útrata
útul útulek
ufupany skrčený, schoulený,
ukrytý
ufupil sa skrčiti se, skryti se
úváz úvazek
uveličený potěšený
uveličeno radostně, s rados-
ti, milerád
uverený ujištěný, přesvěd-
čený
úvetrie prúvan
uvládal stačiti, sněsti
uvrznúť = nepozorovaně
utéci, upláchnouti, ufouk-
nouti
uzďanica ohlávka
uzdelnica ohlávka
uzdravny léčivý
územčistý 1. pomalý 2.
drobné postavy
uzgovitý uzlovitý
uzleraf uzrávati
uzref užití
uzrleť uzráti
úzkobľ sa 1. býti v úzkos-
tech 2. starati se o
uzvarany rozpařený, zapo-
cený
úžera lichva
úžernicky lichvářský
úžernictvo lichvářství

úžerničľ lichvařiti
úžerník lichvář
užialľ sa utrápiti se
úživna svačina
užuf sežvykati
užúvat žvýkati

V

vábca vábnice, ptáčnická
pišťalka
vábec ptáčník
váčmi více
vačok kapsa, váček
váčša většina
váčši větší
váčšina většina
váčšmi více
váčšmi a váčšmi více
vážzka úvod („ouvod“)
ženy šestinedělky
vahan = koryto neb žlábek,
do něhož se drůbeží nasy-
pává
váhať váhati
vach prudkost
váchať moťiti prací, dťiti
někoho
vajan = oheň na kopcích,
jejž pálivá lid před Janem
Křtitelem
vajanský = svatojanský
oheň
vajatovať k porodu praco-
vati
vajčick = kůň na plemeno,
hřebec
vakácie = školní prázdniny
vakovka omítka

valach ovčák na salaši,
 bačovi podtizený
 valal dědinka, víska
 valaška sekyrka valachova
 na dlouhé holi upevněná
 valaštit sloužiti jako ovčák,
 podtizený bačovi
 válok misidlo
 valov koryto na píci
 vampel = veliké břicho,
 „panděro“
 vandrovník pocestný
 vankúš polštář
 vankúšik polštárek
 vantrup veliké břicho, „pan-
 děro“
 var (žen. r.) pot
 var' = vari = snad
 vára pokrm (vařený při-
 krm)
 vareška vafečka
 varga pysk (koňský)
 varl snad
 varienka = vyvařená sůl
 várník hrnek na vaření
 varoval 1. pěstovati, cho-
 vati dítě 2. vystřihati,
 opatrovati
 varovčivý šetrný, opatrný
 varovčivosť 1. šetrnost 2.
 hlídání (majetku)
 varovkyňa chůva, opatrov-
 nice
 varta hlídka, stráž
 variáš halapartna
 vartáš hlídač
 vartovať hlídati, strážiti
 vatra = oheň na horách,
 na salaších, který si

pastevci rozdělávají: po-
 tom vůbec oheň
 vatrál 1. hůl k rozhrabávání
 ohně (vatry) 2. pohrabač
 vatrlť oheň (vatru) rozdělá-
 vati
 vaz břest
 väzeň vězeň
 väzenie vězení
 väzeť vězeti
 väzy vaz, krk, šije
 včarený vkouzlený
 včarilť včarovati, vkouzlití
 něco někam
 včasník řehisník
 včasšile časněji, včasněji
 včuť = včil = nyní, teď
 vďačilť sa 1. děkovati ně-
 komu 2. zavděčovati se
 vďačnevděčně, rád, s radostí
 vďačný vděčný, oddaný
 vďaka dík
 večernica = fíjala noční
 v-člereň nešpory, pobožnost
 večerní
 veď vždyť
 vedeť uměti, znáti
 vedno pohromadě
 vedro vědro, korčák
 vechet věchet, lavičnick
 vejár vějíř
 vejárovať „fořrovati“, věji-
 řem mávati
 veľa velmi
 veľadenie zušlechťování, zve-
 lebování
 veľadilť zušlechťovati, zve-
 lebovati
 veľatený zveličený

veľatíš zveľičovati
veľčizný veľikánsky
veľký týždeň = týždeň veľikonočný
veľkomožný pán = milost-pán
veľmožný = veľmi zámožný
vemä výmě
venlec věnec
vapor vepř
ver' = věru
verabože = věru že, bože =
 bůh je mi svědek
veraže věruže
verenica snoubenka
veriš sa prisahati
verklik kolovrátek, flašinet
verklikár kolovrátkář, flašinetár
veru věru
veselle veselka, svatba
vesel sa vznášeti se (o ptactvu)
veštenie hádání
veštica hadačka
vetchnúť vetšeti, puchreti
veter vítr
veža věž
vchádzik predsň chrámová, babinec
vlać vice
vlaćej vice
vlać ráz vícekrát
vianoce vánoce
vianočný pletenec vánočka
vlať viti
vľazanica otýpka
vľcerychtár = náměstekstarostův

vicišpán pdožupan
vičenec ligrus
videnie: do videnia = na shledanou
vidiek 1. obzor 2. venkov, okres, krajina
vidom. na vidomoči = očividně
vidovisko hlediště
viedomo věštba
vlecha vích
vľesť věsti
vľesť = víchem znamení
výstražné dávati
vľetiš pátrati, uvažovati
vľetnica radnice
vľetor vítr
vľetorok vánek
vľezť vězti
vľnlč vinná réva
vľnlga vinný kmen
vľnovatý = sám si něčím vinný, pošetilý
vľnovaťosť = pošetilost, bláhovost
vľrľľľa párek
vľze přelud
vľžľkaš cvřľľkati
vybaćovať dopracovati, dokonati
vybavľ 1. vybaviti, odbeviti 2. vykonati
vybľľ stľouci někoho
vybľľ (obľoky) vybľiti, vyťľouci (okna)
vybľabotať vybľeptati
vybodbovať vyťeckovati
vybolen angelika (rostlina)

vybědnout vybědnouti, vy-
běstí
vybudnout (něco) nabýti ně-
čeho
vybůřit vybouchnouti, vy-
hrknouti (v řeči)
vycerit vyceniti zuby
vycibřený vytřibený, vycvi-
čený, vyceповaný
vycibrít vytřibiti, vycvičiti,
vyceповati
vycierit vyceniti zuby
vycivený vyhublý, vychrtlý
vyclít zhubeněti, zbídněti
vycmúlat zulibati
vycenle spílání
vycít (někoho) vysplati
(někomu)
výcudky zadeněk (obiti)
vycuzit vyplisniti, vype-
skovati
výcvai dostihy
výčap výčep, nálevna
vyčapit vykřiviti
vyčarovat vyměnití
vyčerit sa 1. vypínati se nad
někoho 2. vysmívati se
někomu
výčln špatný, ošklivý čin
výčlnanie dovádění
vyčínať 1. dováděti 2. po-
šuchovati
vyďaj vdavky: dievča na
výďaj = děvče na vdá-
vání
vyďať sa vdáti se
vyďatá = vdaná
vyďávť vyvrhnouti, zvr-
ceti

výďavok vydání
výďobytok zisk
vyďojčť odkojiti
vyďrankať vyžadoniti, vy-
mámiti
vyďrichmať sa (hrubě) vy-
spati se
vyďrichmávať vyspávati
vyďrmať vylomcovati
vyľákať sa na niečo plskati
na něco
vyľarbiť 1. vybarviti 2. na-
práskati
vyľliakať zľackovati
vyľhákať vykoktati
vyľhárať dohoľvati
vyľhegať vydrkotati
vyľhybať niekomu ťijeti ko-
ho
vyľhyňať sa vyľhybati se
vyľľad vyľľídka
vyľovárať vymľouvati
vyľovorť omluviti se, vy-
točiti se
vyľhovorka výmluva, vy-
táčka
vyľreľť vyľrisniti
vyľhrýť sa z tohoto sveta =
utrápiť se k smrti
vyľhútať vymysľiti
vyľháďzať scházeti, chyběti
vyľchýrený rozľhlášený, po-
věstný
vyľchľpkať vysrkati
vyľchudnť zhubnouti
vyľť = vyľiti (ven od-
někud)
vyľkáčkovať vytahati za vľa-
sy

- vykárovať** dobre riadiť (vůz, vor), tak, že se o nic nezavádí
vykeřovať vykartáčovati
vykynožiť vyhubiti, vyplemeniti
vykývať vyviklati
vykyvovať viklati
vyklať vypíchnouti (oko)
vykoreniť vyplemeniti
vykúriť 1. vytopiti 2. vyhnať
vykulť pracně vyhledati
vykvákať vykrákati
vylátať koho napráskati komu
vyllé nářek
vylogať vychlemtati, vychlamtati
vyšochať vychlamtati, vystřebati
vytlúčenje výluka
výmysel smyšlenka
vymýšľať smýšleti
vymárať vyzditi
výnimka výjimka
vynovený v novém oblečený
výnsť vyjiti (ven odněkud)
vynukovať vybízeti
vyobliekať vyšňořiti
vyobšívaf vyhlátati, záplati mi spraviti
vypočuf vyp slechnouti
vypáčiť vypátrati
vypáť vypnouti
vypeřchaný vyžraný
vypeřchať vykrmiti
vypýtať vyprosiť
vypytovať vyzvídati
vypyťovať sa vypyťavati se
výplav přístav
vyplaskať koho nafackovati komu
výplyv následek
vypočinuť si odpočinouti si
vypočuť vyslechnouti
vypočutle výslech
vypožičať vypůjčiti
vyprať vykliditi, vyndati
vypražený usmažený
vypreť vyhoditi (někoho)
vyrátať vypočítati
vyreviť vypáliti
vyreviť sa vyhřáti se
vyrevúvať usedavě plakati
vyriadiť pokliditi
vyrobený vypracovaný
výročitý výroční
vyrusaný trásnitý
vyschýnať vysychati
vyschnutý vysmáhlý
výsyp osutina
vysypaný osutý
výskať hajati
výslavec předhoř
výsluch výslech
vyšořit = znečistiti (veřejné místo)
vyspevovať prozpěvovati
vysrabořit vyblaboliti
vystanoviť vyhotoviti (dopis)
vystať 1. scházeti někde, nedostaviti se 2. zůstati zpátky
vystatovanie vypínání, chlubičství

vystatovať sa vypínati se.
 chlubiti se
vystaviť vyhotoviti (psaní)
vysierať vzpírati, nataho-
 vati (ruku)
vystrebný zahojený
vysrabiť vyléčiti se
vystrájať dováděti
vystretý natažený, napjatý
výstroj výbava
výstupný výstřední
výše (práva) hojně, přes
 míru
vyškleraf sa vyšklebovati se,
 vysmívati se
vyšmarť vztekle vyhoditi
vyšmľh vyšvih
vyšobalť sa vybaliti se, vy-
 prostiti se odněkud
vyšše výše
vyššie 1. vyšší 2. výše
vyštrbený vylámaný, zubo-
 vitý
vyštrbiť vylámati, ozubatiti
vyšťúriť vystourati, vypl-
 chati
vyšťverať sa vyléztí, vy-
 šplhati se
vytaľúvať vyměřovati, na-
 dělovati
vytínanie mýcení
vytlčť pracně vydělati
vytřčať sa stavěti se na
 odív
vytrčpán tulipán
vytrčť vytřítí
vytrlezeť 1. vystřizlivěti 2.
 zmoudřeti

vytrlelť vyřítiti se, úprkem
 vyletěti
vytrušitť vytknouti
vytvoritť vyloučťti
vyza vyza, běluha (ryba)
vyzauškovať (někoho) spo-
 líčkovati (někoho)
vyzerať 1. vypadati, vyji-
 mati se 2. hleděti z okna,
 vyhlížeti
vyzliecť svléci
vyznačenie vyznamenání
výzor vzezření
vyzváraf = prohnati někoho
 (v práci, cvičení a p.)
vyzvať vybládnouti
vyžinkár žnec
vyžinky žně
vyžimchať vylišovati
vyžmikať vyždímati
vyžraf sa vypásti se
vládať míti sílu, míti moc,
 býti s něco
vládzem = mohu, mám sílu,
 jsem s to
vlani vloni
vlasatý chlupatý
vláskovitý chloupkovatý
vlások chloupek
vlča tma mžitky
vlleť sa (blat) cářati
vlňak vlněný šátek
vnať nať
vnisť vejiti
vnšiel = vešel dovnitř
vnívoč vně na —: přijíti
 vnivec
vnuka neť
vnúkať nabízetí, ponoukati

vnútorný vnútrom
 vnútro vnútro
 vöbec vübec
 vöči vüči
 vodnatelka vodnatelnost
 vodný tatko vodník
 vodor patro ve stodole,
 seník
 vodostrek vodotrysk
 vodzga opraf
 vohlač namlouvač, tlampač
 vohľady námluvy (svatební)
 vojka šhúrka korálů
 vojšť = vejšti
 vokátor učitelská smlouva
 vokoľ kolem, okolo
 vól vül
 völa vüle
 volačo něco
 voľakedajši někdejší, dří-
 vější
 voľakedy někdy
 voľakto někdo
 voľáko nějak
 voľaf sa jmenovati se, na-
 zývati se
 voliar voľák
 voľkať vyhovovati, býti po-
 vůli někomu
 volovací voľský
 volov chvost = divizna
 von ven
 voňacka kytice
 vonkajši vnější
 vonku venku
 vopchať vecpati
 vopred napřed, dopředu
 voslep naslepo
 vospust slepě, bez rozmyslu

vöst bodlak, osten bodlák
 vöstle bodlák (rostlina)
 vovedne pohromadě, po-
 spolu
 vovlešť uvěsti
 vozár vozka
 vozvýš vzhůru
 voždy = vždy
 vplyv vliv
 vpratať vpraviti něco ně-
 kam, vměstnati
 vrábik 1. vrabeček 2. pták
 z pohádek
 vraj prý
 vranec vraník
 vrava 1. hovor 2. vřava,
 rozruch
 vraseť praviti
 vrázdil otvírati a zavíráti
 dveře
 vražellna 1. čarv, kouzla
 2. čarovné prostředky
 vražobník padouchnice
 vrece pytel
 vrecko kapsa, taška
 vrecková šatka kapesník
 vreckový kapesní
 vreco pytel
 vrecovňa pytlovina
 vrecovitý pytlovitý
 vred nežít
 vretenica zmiže
 vrh úder, úhoz
 vrhy: vo tri vrhy = třikrát,
 trojnásob
 vrchár horal
 vrchhlava téměř
 vrchnák víko
 vrchom horem

vrchový kůň = sedlový kůň
vřlíkat cvrlikati
vřlíl dovršovati, ukončovatí
vřlíl sa mstiti se, s vrchu míti na někoho
vřátek 1. vršek (u rostliny) 2. návrší
vřúbat vetnouti, vseknouti
vřútlí (sa) 1. vřítiti se, vraziti 2. vlévati se (o řece)
vřzgat vrzati
vřzgotavý vrzavý
vřždíat šveholíti (o vlaš. tovice)
vřždíl vrzati (o sněhu)
vřadlat všude
vřák? = že? ano?
vřákovak všelijak
vře občas, časem, tu a tam
vřetci všichni
vřetký každý, všechny
vřetko všechno
vřetok všechny
vřáč ptactvo
vřáčl zob zimolez
vřák pták
vředjší tehdejší
vředy tehdy
vřenáf vplávati
vřeperí (sa) vecpati se
vřerígat = vléztí (neohratně) někam
vřytlat vecpati
vřlelíl sa vřítiti se
vřájomnosť pospolitost
vřchodíl vyjítí, vzejítí (slunce)
vřlat vzítí

vřide (slunce) = vyjde, vzejde
vřisl vzejítí, vyjítí
vřjačat zaječeti
vřňat vznět
vřoplat sa vřepřítí se
vřorka ukázka, vzorek
vřpak ruky = vrchem ruky
vřrast vzrůst
vřrasť vzrůstí

Z

zababraný zamazaný, ušpiněný
zababrat zamazati, zašpiniti
zababúchat zachouliti
zababúšený zachoulený
zabáváat sa baviti se
zabavíl sa zdržeti se, prodleti někde
zábavka zábava, merenda
zabažet zatoužiti (po jídle)
zabezpeka záruka
zabíl 1. zabítí 2. rozbití
zabývat zapomínati
zábyvčivý zapomnětlivý
zábyvčivost zapomnětlivost
zábohanky pověry, poškádla
záboj voštiny
zabřdnuť zabřdnouti, zabřísti někam
zabřýzganý zašplýchaný
zabřýzgat zašplýchatí
zabronelý zapálený, zardělý
zabúdat zapomenouti
zábudka zapomnění
zabudnúť zapomněti

zakáľačka zabiječka, zabi-
 jení
 zakáľaf zabijeti, porážeti
 zákaľec = sražený chláb
 zakapať zaniknouti
 zákaša zákaz
 zakeždým po každe
 zakľať pokud
 zakikríkať zakokrhati
 zakladať zastavovati
 základina základ peněžní,
 fond
 zakľať zapichnouti
 zakliesnený zaklinovaný
 zakliesniť zaklinovati
 zakľúčiť zavŕtiť na kľúč
 zakosiť kľíčkovať, zauz-
 liť
 zakriať zaráziti (hřeb)
 zakryť stôl prostŕtiť na
 stôl
 zakrpatelý zakrnělý
 zakrpatený zakrnělý
 zakrpelý zakrnělý
 zakrúcať (vlasy) kadefiti
 zákruta záhyb, oklika, ohebný
 zakvaďiť zavěsiti
 záľaha 1. hromada (země,
 kamení a p.) 2. hejno
 záľatať zaplátati
 záľev záliv
 záľežaf 1. zakládati něco
 někam 2. zůstatí někde
 ležeti
 záľečanle dvořeni
 záľečať sa dvořiti se
 záľečať sa dľečafu = na-
 mlouvati si děvče
 záľetač záľetník

záľetavec přelětavec, stěho-
 vavý pták
 záľoh zástava
 záľožnica záľožna, zasta-
 várna
 záľožil 1. založiti 2. v zá-
 lohu, zástavu dáti
 záľuba záľiba
 záľubiť sa zamilovati se
 záľúčiť zahoditi, odmrštiti
 zamáľaf ponořovati, potá-
 pěti
 záľmeno náměstka
 zametač metaf
 zamieňať sa střídati se
 záľmenka záľminka
 záľmka záľmek (u dveř)
 zamkýňať zamykati
 záľmladi z mládí, v mládí
 záľmok záľmek (budova)
 zamoriť ponořiti, potopiti
 záľmorka ponorka
 - zamosúrený zamračený, zá-
 kaboněný
 zamotať motrchatí
 zamrúžil zamhouřiti
 záľmrvenka strouhanka (do
 polévky)
 zanáľaf sa ponořovati se,
 potápěti se
 zanatle záněť, záněcení
 zanedbať opominouti
 zanedbávať opomijeti
 zaneľľuďil zaneľľaditi, zne-
 čistiti
 zaniestať zaneřiti
 zanľetenle požár
 zanoriť ponořiti, potopiti

zánorlitý tvrdohlavý, pali-
čatý

zánorlitosť paličatosť, tvrdo-
hlavosť

zaoberať sa čím obírať sa
čím

zaoblačeno = podmračno
zaostalý opozdílý, zpozdlý
zaostalosť opozdilost, zpoz-
dilost

zaostať zústaťi pozadu,
opozdit se v něčem

zápač = 1. stinné místo za
stavením a pod. 2. du-
ševní lenost, pohodlnost

zapáčiť sa zlíbiti se

zapásky nátepničky

zapáť zapnouti

zápät zápětí

zápek zácpa

zapekačka dřevěná dýmka

zapchač zátka

zapchanie zácpa

zapchať zacpatí, ucpatí

zapleť pipku = zapáliti si
dýmku

zápinka sponka

zapískať zašpinití

zápisník zapisovatel

zapyrenie zapýtení

zapýtať zažádati

zaplienť sa zahnízditi se

zapodeť sa s kým spřáhnouti
se s kým

zapodievať sa zabývati se

zápoľa holý svah lesní

zapomenutka = sedmi-
kráska

zápona zástěra

zaponúkaný ostýchavý,
upejpvavý, kdo se nechá
dlouho pobízeti

zápor = jer

zápora závara

zapotrešit založiti něco ně-
kam

zapotrešit sa ztratiti se

záprah spřežení

zapratať 1. založiti, ukli-iti

2. zaplniti

zapravít zadělati

zaprážit komu uškoditi
komu

zápražka jíška

zapreť zavřiti (dvěte)

zaprevadit zavésti

zaprvčasú = spočátku

zarábať vydělávati

zaraz najednou, náhle

zarevať zařvati

zarleť sa zařci se

zarobit si vydělati si

zárobok výdělek

zarútit zasypati

záružlie blatouch

zasadnutie = zasedání,
sezení, schůze

zasadit sa koprtěti

zasekerený zatvrzelý

zasnúbit sa zasnoubiti se

zasotit zastrčiti

zastať zastaviti se, stanouti

zástava prapor

zástava kostelná = korouhev

zastoj úloha, role

zastrájať sa strojiti se, chys-
tati se

zastreť zakrýti

zastretý zakrytý
 zašanosť ušetriť
 zašľanosť ušetriť
 zať zeť
 zať mladý = ženich
 zašahovať napadati na nohu
 zatáľasť sa zatoulati se, za-
 blouditi
 zateľúzľ zakríknouti
 zatieniť zastiniti
 zatým zatím
 zatmenie zatmění
 zatóniť zastiniti
 zátrepka zápražka
 zatvoriť zavŕtiť
 zatvrdlivo tvrdošľjně
 zatvrdľivý paličatý, tvrdo-
 šľjný
 zatvrdľivosť paličatosť, tvr-
 došľjnosť
 zaucho poliček, pohľavek,
 facka
 zsuľatle dobyť, dosažení
 něčeho
 záujem zájem
 zauľmať zajímati
 zauľmať sa zajímati se
 zauľkovať poličkovati, fac-
 kovati
 zavádzasť překážeti
 zaváľaný pocuchaný, uvá-
 lený
 zavallstý ramenatý, mo-
 hutný
 zaváľasť voněti
 závázka závazek
 zavčerom předeľvěrem
 zavedovať zaváděti
 zaveriť sa zapřisáhnouti se

záves = stězej
 zaviazasť vázati (knihu)
 zavýjasť výti
 závoz úvoz
 zavreť zatknouti
 zavrch stolom = v čelestolu
 zavŕšľ dovršiti, dokončiti
 zavše občas, někdy
 zazerasť škarediti se
 zaznaný zneuznaný
 zaznávasť zneuznávatí
 zázreň = zúľivý, zlý po-
 hľed, blesk v zraku
 zazreť spatřiti
 zažasť rozžehnouti
 zažmúľiť zamhouřiti
 zbačňý způsobilý
 zbaďasť zpozorovati
 zbadzgovasť upľáchnouti
 zbaláľasť zbalamutiti, po-
 plěsti někoho
 zbesneť zběsniti se, vztek-
 nouti se
 zbefarľť zdarebačiti, zdivo-
 četi
 zbíľanie zbojnicění, loupení
 zbíľasť loupiti, zbojnicěti
 zbľť (niekoho) nasekati ně-
 komu
 zbytočňý nadbytečňý
 zbytok nadbytek
 zbľľasť zahořeti, zapľápolati
 zbľľaknůľ zabečeti, zamečeti
 zbľknusť vzplanouti
 zboj lup
 zbojnik rozbojník
 zborgovasť prodati na úvěr
 zbožie 1. zboží 2. obilí,
 úroda

zbožový = obilný, na obilí
 zbrdíť sa zhnusiti se
 zbrodený zbrocený
 zbrzgať upláchnouti
 zbudnutý zbylý, pozůstalý
 zbúť sa zpráchnivěti
 zdakade odněkud
 zdávanky námluvy
 zdáždíť poprchávati
 zdengľaveť zchoulostivěti,
 seslábnouti
 zderca oděrať
 zderka zděť, žáděra
 zderstvo vyděračství
 zdiveť zdivočeti
 zdľž poděť
 zdľžiť prodloužiti
 zdnu(ká) zevnitř
 zdochlý zclplý
 zdochnúť zdechnouti, scíp-
 nouti
 zdověřiti (sa) svěřiti (se)
 zdovedeť sa dověděti se
 zdrapa útržek
 zdravkať = na zdraví při-
 jieti
 zrepeneť zlenivěti, zleno-
 šiti
 zdrhnúť odřiti
 združgať zlámati, rozdrťti
 zdrvelý setlelý
 zdržiaky ohlávky
 zdulovať prohledati
 zdupkať upláchnouti
 zdupneť ohromenu býti
 zduríť zburcovati
 zdurný nevlídný, hrubián-
 ský
 zduteľ nafoukanec

zdúvať nadýmati
 zdúvisko závěj
 zdvihať hever
 zdvihať zvedati, zdvihati
 zelenuša zeměžluč
 zeler celer
 zemen (zemän) drobný
 šlechtic, ze seiského stavu
 zemänča zemanské dítě
 zemanský list diplom na
 šlechtictví
 zemlačisko brambořiště
 zemiak zemák, brambor
 zemko = sedlák
 zemnica = zemní, polní
 sklep
 zemný hmotný
 zemzin oddenek
 zepsuť (niečo) zkaziti, ve psí
 uvěsti (něco)
 zevíť zevlovati, zivati
 zífkaný potřisněný, postří-
 kaný
 zgegla ryba = ryba lekla
 zgegnúť leknoti, zdech-
 nouti
 zgnívať ušlapati
 zhabať zabaviti, vzíti, se-
 brati
 zháčíť zvrátiti
 zhavranelý odrodilý
 zhavraněť odroditi se
 zhýknuť zvýšknouti
 zhodíť treliti
 zhrdzavělý zrezavělý
 zhrdzaveť zrezivěti
 zhrýžť usužovati
 zhrmeť zahřměti

zhrúžil sa = pohroužiť sa
 v myšlienky
 zhúkať zahoukati
 zhumpľovaný zkažený
 zhumpľovať zkaziti
 zchlpiť sa slepiti sa (o vla-
 sech)
 zchosňovať zužitkovati, spo-
 ťtebiti
 zchrápnuť ochrapieť
 zchudnúť zhubenieť
 zlabnuť zábsť
 zide sa = hodi sa
 zimnica horečka
 zimomriavky zimnice
 zimospáč = zvíře, jež pře-
 spává zimu
 zimošný = zimní
 zimzelen brčál
 zlnaklať odjinud
 zlsť vzejíti
 zlúnuť (kľučkou) = stisk-
 nouti (kliku)
 zlsák špehoun, zvěd
 zizať slídiť, špehovať
 zjarčený vodou rozrytý
 (z jara, po tání sněhu)
 zjarčil půdu rozrytí (by-
 střinou, járčkem)
 zjasal sa zjasniť se
 zjašený zděšený, zplašený
 zjašil sa splašiti se
 zjatriť zjiťiti
 zjav zjev
 zjavil zjevití
 zjedol = snědl
 zjesť snísti
 zkeď odkud

zkantrif zmŕhati, zničiť, za-
 hubiti
 zkapal zmizeti, zhynouti,
 zemfiti
 zkapíňal míti smrtelné bo-
 lesti
 zkáral ztrestati
 zkazový = zákazonosný
 zkedy-nezkedy 1. požívatna
 2. někdy
 zkiadlať odkud
 zkynožiť zhubiti, zničiti
 zklaganý zasýfený
 zkrkvať pokrčiti
 zkrpcovať vyspraviť, vy-
 látati, záplatami pošíti
 zkrsnúť vzniknouti, po-
 vstati
 zkuvyvať zavíjati, skučeti
 zlatistý = zlatu podobný
 zľavil ulehčiti, uleviti
 zle — nedobre = velmi zle
 zliahnúť vylihnouti
 zligotal sa zalesknouti se
 zliňal = nedopřáti si (z la-
 komství)
 zlykať selhati
 zlomkrky horempádem
 zlútnal (niečo) = něčeho se
 domoci, dopachtiti
 zmať zmije, had
 zmáral unořovati
 zmárnil 1. na zmar při-
 vésti, zmařiti 2. utratiti,
 zavražditi
 zmäťok zmatek
 zmej aron (rostlina)
 zmeravělý ztuhlý, bezcitný,
 mrtvý

zmeravenie obrna
 zmeraveť ztrnouti, umrtvėti
 zmôcť zmoci
 zmrknúť sa smráknouti se
 zmuť smutek, trud
 znáčený zmýlený, zmatený
 znáčiť zmýliť, zmásiť
 znáčiť sa zkoprnėti
 znáhlíť zrychliť
 znachor vĕtroplach, pudi-
 vĕtr
 znamä znamení
 znať věděti
 znatný významný
 znava únava
 znevažovať urážeti, zlehčo-
 vati
 znief zníti
 znivočiť zničiti
 zníže zdola
 znoht = pazneht
 znôliť zanotovati, zazpivati
 znúvať nuditi, domrzivati
 (někoho)
 zobľdovať sa zmrzeti se
 zobrykovať okřikovati
 zodrať sa namoci se
 zogon volátka (ptačí)
 zohnúť sa shýbnouti se
 zohriať ohřáti
 zôkol-vôkol = kolem dokola
 zona plevy (konopné)
 zopár = pár, několik
 zopäťovať opěťovati
 zopsáť sa zkaziti se, kles-
 nouti
 zopsuť zkaziti
 zora 1. zora 2. ranní slunce
 zorav jeřáb, zdvihadlo

zôrne rúcho červánek
 zornička 1. zřitelnice 2.
 jittfenka
 zôrny záhný
 zosniaty sňatý
 zosohovať zužitkovati
 zpak zpátky
 zpakruky = vrchem ruky
 zpomätať sa vzpomáťovati
 se
 zpät zpět
 zpäť sa vzepnouti se
 zpätľ sa = vziti zpět slovo
 zpätkovať jiti pozpátku
 zpevoroh křídlovka
 zplatky zpátky
 zpod = z, zpod (něčeho)
 zpohrieľť koho (rečmi) =
 v lžiče vody utopiti
 zpochabelý zbláznělý, zřeš-
 tĕný
 zpochabel zblázniti se
 zpochablť sa zřeštit se
 zpomedzi mrakov = mezi
 mraky
 zponad = nad (z něčeho
 nahoru)
 zponáhľť sa pospřiti si
 zponazdať sa domnívati se
 zponiže = z (níže)
 zpopod zespodu
 zpopred = z: zpopred očí =
 z očí
 zpoza = z, od: zpoza stola
 = od stolu
 zpriama zpřima
 zprostiť sa zhostiti se
 zrádnik 1. psotník 2. pa-
 doucnice

zrast vzrůst
 zrasť vzrůsti
 zrazu náhle, najednou
 zrebnateľ krabatěti
 zrebnatosť krabatost
 zrečisko záminka
 zreľý = zralý
 zreť zrátí
 zrevať zařvati
 zrezka zrychla, zčerstva
 zriasť zřasiti
 zrieť zrátí
 zrkadlo zrcadlo
 зробený zmořený, přepra-
 covaný
 зробіть udělati
 зруб roubení (na studni)
 зрúчанина sfícenina
 зрúчаť sa sfítiti se
 зручаť zařičeti
 зрута obr, velikán
 зрутні обровскý, vellkán-
 ský
 зтаде odtud
 зтадіаь odtud
 зтамvon = zvenku
 зтіць нікого natlouci komu
 зтіпнуť zkoprněti
 зубadlo uзда, udidlo
 зúбор = síto na obilí
 зуброваť = přesívati obilí
 zun znění
 зuna 1. zkažené zrní 2.
 ошкливec
 зунааť zniti, zvoniti
 зуненіe znění, zvuky
 зуноваť unaviti, omrzeti
 зóр = květnatá louka
 зóра zuřivost

зóрісь zuřiti
 зурчаť crčeti (o potůčku)
 зурвай = neurvalec
 звáча z většího dílu, vět-
 šinou
 звáчаіть zvětšiti
 звада pře, nesvár
 звадливý svárlivý
 звán = valoun, veliký kus
 нэчаго
 звара kyselá mléčná po-
 лівка, kyselo
 зваренé (mlleko) sražené
 (mléko)
 зваріть oheň (vatru) vznítiti
 звárка = kád na prádlo
 звечерісь sa setměti se, smrk-
 нouti se
 зведаенý zvelebený, zveli-
 ченý
 зведаіть zvelebiti, zušlech-
 titi
 звер 1. zvěť 2. zvíře
 звлечааť sa zvednouti se.
 posbírati se
 звiргааť upláchnouti
 зви́чаіь obyčej
 зви́чаінь obýčejný
 зви́сьнý přebytečný
 зви́шок zbytek, přebytek
 звлáдааť zmociti, býti s něco
 звреаť = zadržiti, začíti se
 ваіiti (voda zvrela)
 звiраіть udělati, vykonati
 звiтнуť zatočiti
 звiзгааť upláchnouti
 звiадіааť odevšud
 зву́чка hláska

Ž

žabáci žabi
 žaběčky padavky, padav-
 čata
 žabica křemen
 žabí vlas žabinec
 žabykláč kudla
 žáchora = žába, žabec (pře-
 zdívka)
 žajdeř žejdlík
 žalúdok žaludek
 žandár četník
 žart žert
 žaf žiti (obill)
 žatva žně
 žatviar žnec
 ždavý = prosící; lačný ně-
 čeho
 žďar žula
 ždurnkúf drcnouti
 želanle přání
 želať přáti
 železničná stanica = nádraží
 žellar domkář, chalupník
 žellarka domkářka, chalup-
 nice
 žellarsky domkářský
 žellať želeti
 žerucha řechica
 žertva = oběť
 žertvovať = obětovati
 žgarnaf škemrati
 žganec žvanec
 žgrláč skrblik
 žgrllf skrbliiti
 žlabre žabra
 žladon žádný
 žlak žác

žlať žal
 žlallf želeti
 žlar žár
 žlara záře
 žlarlf paprskovati
 žlburka pulec
 žibro = řídké síto
 žičlf dopřáti (někomu ně-
 čeho)
 žičllvý přející
 žičllvosť přejícnost
 židlak židé
 žiháreň hrnčířská pec
 žihaf rozžhaviti
 žihlava koptlva
 žila žila
 žinčica = svažené ovčí
 mléko, z něhož se vyrábí
 bryndza (ovčí tvaroh)
 žinka = provaz tenký (na
 věšení prádla a pod.)
 žlfsldosveta = žítí si lehkou
 myslně
 žitná matka námel
 živáň zloděj
 živánstvo krádež
 živé striebro = rtuť
 živica pryskyřice
 živina = živé maso (v ráně
 a pod.)
 živorlak = živořivec, nedu-
 živec
 žižava žeh, úpal
 žižavý žhavý -
 žižlavka sviňka (koryš)
 žižlaf pizlati
 žlabica prejš
 žič žluč

žlab žleb
 žltý žlutý
 žltok žloutek
 žmeň hrst
 žmleť žmoliti
 žmikať ždímati
 žmurkanie mženi
 žmurkať mžourati
 žníca žnečka
 žobrácky mrzácký
 žobrať žebrati
 žombík slatina, raselina
 žomp žumpa
 žrd žerď
 žreb los
 žrebec hřebec
 žrebohra loterie
 žref žráti
 žrieť hřibě

žriedlo zřídlo
 žubrienka pulec
 žufa kyselá polévka
 žufák piskovec
 žufana naběrač
 žuh úhel
 žuhrať dudlati
 žuna žluna
 žup otýpka slámy
 župan = správce stolice na
 Slovensku, imenovaný
 vládou
 žurav jeřáb u studny
 žurčať zurčeti, hrčeti, bub-
 lati
 žuť žvýkati
 žuvák třenák (zub)
 žuvať žvýkati
 žůžol uhel

